

OBSAH

PREAMBULE

ČÁST I

HLAVA I - VYMEZENÍ A CÍLE UNIE

HLAVA II - ZÁKLADNÍ PRÁVA A OBČANSTVÍ UNIE

HLAVA III - PRAVOMOCI UNIE

HLAVA IV - ORGÁNY A INSTITUCE UNIE

KAPITOLA I - INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC

KAPITOLA II - OSTATNÍ ORGÁNY A PORADNÍ INSTITUCE UNIE

HLAVA V - VÝKON PRAVOMOCÍ UNIE

KAPITOLA I - SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

KAPITOLA II - ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ

KAPITOLA III - POSÍLENÁ SPOLUPRÁCE

HLAVA VI - DEMOKRATICKÝ ŽIVOT UNIE

HLAVA VII - FINANCE UNIE

HLAVA VIII - UNIE A JEJÍ SOUSEDÉ

HLAVA IX - ČLENSTVÍ V UNII

ČÁST II : LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV UNIE

PREAMBULE

HLAVA I - DŮSTOJNOST

HLAVA II - SVOBODY

HLAVA III - ROVNOST

HLAVA IV - SOLIDARITA

HLAVA V - OBČANSKÁ PRÁVA

HLAVA VI - SOUDNICTVÍ

HLAVA VII - OBECNÁ USTANOVENÍ UPRAVUJÍCÍ
VÝKLAD A POUŽITÍ LISTINY

ČÁST III : POLITIKY A FUNGOVÁNÍ UNIE

HLAVA I - OBECNĚ POUŽITELNÁ USTANOVENÍ

HLAVA II - ZÁKAZ DISKRIMINACE A OBČANSTVÍ

HLAVA III - VNITŘNÍ POLITIKY A ČINNOSTI

KAPITOLA I - VNITŘNÍ TRH

Oddíl 1 - Vytvoření a fungování vnitřního trhu

Oddíl 2 - Volný pohyb osob a služeb

Pododdíl 1 - Pracovníci

Pododdíl 2 - Svoboda usazování

Pododdíl 3 - Volný pohyb služeb

Oddíl 3 - Volný pohyb zboží

Pododdíl 1 - Celní unie

Pododdíl 2 - Celní spolupráce

Pododdíl 3 - Zákaz množstevních omezení

Oddíl 4 - Kapitál a platby

Oddíl 5 - Pravidla hospodářské soutěže

Pododdíl 1 - Pravidla vztahující se na podniky

Pododdíl 2 - Státní podpory

Oddíl 6 - Daňová ustanovení

Oddíl 7 - Společná ustanovení

KAPITOLA II - HOSPODÁŘSKÁ A MĚNOVÁ POLITIKA

Oddíl 1 - Hospodářská politika

Oddíl 2 - Měnová politika

Oddíl 3 - Institucionální ustanovení

Oddíl 4 - Ustanovení týkající se členských států, jejichž měnou je euro

Oddíl 5 - Přejícná ustanovení

KAPITOLA III - POLITIKY V DALŠÍCH OBLASTECH

Oddíl 1 - Zaměstnanost

Oddíl 2 - Sociální politika

Oddíl 3 - Hospodářská, sociální a územní soudržnost

Oddíl 4 - Zemědělství a rybolov

Oddíl 5 - Životní prostředí

Oddíl 6 - Ochrana spotřebitele

Oddíl 7 - Doprava

Oddíl 8 - Transevropské sítě

Oddíl 9 - Výzkum a technologický rozvoj a vesmír

Oddíl 10 - Energetika

KAPITOLA IV - PROSTOR SVOBODY, BEZPEČNOSTI A PRÁVA

Oddíl 1 - Obecná ustanovení

Oddíl 2 - Politiky týkající se kontrol na hranicích, azylu a přistěhovalectví

Oddíl 3 - Soudní spolupráce v občanských věcech

Oddíl 4 - Soudní spolupráce v trestních věcech

Oddíl 5 - Policejní spolupráce

KAPITOLA V - OBLASTI, VE KTERÝCH UNIE MŮŽE VÉST PODPŮRNOU, KOORDINAČNÍ NEBO DOPLŇKOVOU ČINNOST

Oddíl 1 - Veřejné zdraví

Oddíl 2 - Průmysl

Oddíl 3 - Kultura

Oddíl 4 - Cestovní ruch

Oddíl 5 - Všeobecné vzdělávání, mládež, sport a odborné vzdělávání

Oddíl 6 - Civilní ochrana

Oddíl 7 - Správní spolupráce

HLAVA IV - PŘIDRUŽENÍ ZÁMOŘSKÝCH ZEMÍ A ÚZEMÍ

HLAVA V - VNĚJŠÍ ČINNOST UNIE

KAPITOLA I - OBECNĚ POUŽITELNÁ USTANOVENÍ

KAPITOLA II - SPOLEČNÁ ZAHRANIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA

Oddíl 1 - Společná ustanovení

Oddíl 2 - Společná bezpečnostní a obranná politika

Oddíl 3 - Finanční ustanovení

KAPITOLA III - SPOLEČNÁ OBCHODNÍ POLITIKA

KAPITOLA IV - SPOLUPRÁCE SE TŘETÍMI ZEMĚMI
A HUMANITÁRNÍ POMOC

Oddíl 1 - Rozvojová spolupráce

Oddíl 2 - Hospodářská, finanční a technická spolupráce se třetími zeměmi

Oddíl 3 - Humanitární pomoc

KAPITOLA V - OMEZUJÍCÍ OPATŘENÍ

KAPITOLA VI - MEZINÁRODNÍ SMLOUVY

KAPITOLA VII - VZTAHY UNIE K MEZINÁRODNÍM
ORGANIZACÍM, KE TŘETÍM ZEMÍM
A DELEGACE UNIE

KAPITOLA VIII - PROVÁDĚNÍ DOLOŽKY SOLIDARITY

HLAVA VI - FUNGOVÁNÍ UNIE

KAPITOLA I - INSTITUCIONÁLNÍ USTANOVENÍ

Oddíl 1 - Orgány

Pododdíl 1 - Evropský parlament

Pododdíl 2 - Evropská rada

Pododdíl 3 - Rada ministrů

Pododdíl 4 - Evropská Komise

Pododdíl 5 - Soudní dvůr Evropské unie

Pododdíl 6 - Evropská centrální banka

Pododdíl 7 - Účetní dvůr

Oddíl 2 - Poradní instituce Unie

Pododdíl 1 - Výbor regionů

Pododdíl 2 - Hospodářský a sociální výbor

Oddíl 3 - Evropská investiční banka

Oddíl 4 - Ustanovení společná orgánům, institucím a jiným subjektům Unie

KAPITOLA II - FINANČNÍ USTANOVENÍ

Oddíl 1 - Víceletý finanční rámec

Oddíl 2 - Roční rozpočet Unie

Oddíl 3 - Plnění rozpočtu a absolutorium

Oddíl 4 - Společná ustanovení

Oddíl 5 - Boj proti podvodům

KAPITOLA III - POSÍLENÁ SPOLUPRÁCE

HLAVA VII SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

ČÁST IV : OBECNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

SMLOUVA O
ÚSTAVĚ PRO EVROPU

PREAMBULE

JEHO VELIČENSTVO KRÁL BELGIČANŮ, PREZIDENT ČESKÉ REPUBLIKY, JEJÍ VELIČENSTVO KRÁLOVNA DÁNSKA, PREZIDENT SPOLKOVÉ REPUBLIKY NĚMECKO, PREZIDENT ESTONSKÉ REPUBLIKY, PREZIDENT ŘECKÉ REPUBLIKY, JEHO VELIČENSTVO KRÁL ŠPANĚLSKA, PREZIDENT FRANCOUZSKÉ REPUBLIKY, PREZIDENTKA IRSKA, PREZIDENT ITALSKÉ REPUBLIKY, PREZIDENT KYPERSKÉ REPUBLIKY, PREZIDENTKA LOTYŠSKÉ REPUBLIKY, PREZIDENT LITEVSKÉ REPUBLIKY, JEHO KRÁLOVSKÁ VÝSOST VELKOVÉVODA LUCEMBURSKA, PREZIDENT MAĎARSKÉ REPUBLIKY, PREZIDENT REPUBLIKY MALTA, JEJÍ VELIČENSTVO KRÁLOVNA NIZOZEMSKA, SPOLKOVÝ PREZIDENT RAKOUSKÉ REPUBLIKY, PREZIDENT POLSKÉ REPUBLIKY, PREZIDENT PORTUGALSKÉ REPUBLIKY, PREZIDENT REPUBLIKY SLOVINSKO, PREZIDENT SLOVENSKÉ REPUBLIKY, PREZIDENTKA FINSKÉ REPUBLIKY, VLÁDA ŠVÉDSKÉHO KRÁLOVSTVÍ, JEJÍ VELIČENSTVO KRÁLOVNA SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ VELKÉ BRITÁNIE A SEVERNÍHO IRSKA,

INSPIRUJÍCE se evropským kulturním, náboženským a humanistickým odkazem, ze kterého vzešly všeobecné hodnoty nedotknutelných a nezadatelných práv lidských bytostí, demokracie, rovnosti, svobody a právního státu,

PŘESVĚDČENI, že po bolestných zkušenostech nyní již sjednocená Evropa je odhodlána pokračovat v nastoupené cestě civilizace, pokroku a prosperity pro blaho všech svých obyvatel, a to i těch nejzranitelnějších a nejpotřebnějších; že chce zůstat světadílem otevřeným kultuře, poznání a společenskému pokroku; že si přeje prohlubovat ve svém veřejném životě demokratičnost a transparentnost a usilovat o mír, spravedlnost a solidaritu na světě,

PŘESVĚDČENI, že národy Evropy, třebaže zůstávají hrdé na svou identitu a národní historii, jsou odhodláni překonat své dřívější rozpory a ve stále užším svazku vytvářet svůj společný osud,

JISTI si tím, že Evropa, „Jednotná v rozmanitosti“, jim poskytuje nejlepší možnosti k tomu, aby při zachování práv každého jedince a s vědomím své odpovědnosti vůči budoucím generacím a této planetě mohli pokračovat ve velkém dobrodružství, které z ní činí mimořádný prostor pro naději lidstva,

ODHODLÁNI pokračovat v práci dosažené v rámci smluv o založení Evropských společenství a Smlouvy o Evropské unii při zajištění kontinuity *acquis communautaire*.

VDĚČNI členům Evropského konventu za to, že vypracovali návrh této ústavy ve jménu občanů a států Evropy,

JMENOVALI SVÉ ZPLNOMOCNĚNÉ ZÁSTUPCE, JIMIŽ JSOU:

ZA JEHO VELIČENSTVO KRÁLE BELGIČANŮ,

Guy VERHOFSTADT
předseda vlády

Karel DE GUCHT
ministr zahraničních věcí

ZA PREZIDENTA ČESKÉ REPUBLIKY,

Stanislav GROSS
předseda vlády

Cyril SVOBODA
ministr zahraničních věcí

ZA JEJÍ VELIČENSTVO KRÁLOVNU DÁNSKA,

Anders Fogh RASMUSSEN
předseda vlády

Per Stig MØLLER
ministr zahraničních věcí

ZA PREZIDENTA SPOLKOVÉ REPUBLIKY NĚMECKO,

Gerhard SCHRÖDER
spolkový kancléř

Joseph FISCHER
spolkový ministr zahraničních věcí a vicekancléř

ZA PREZIDENTA ESTONSKÉ REPUBLIKY,

Juhan PARTS
předseda vlády

Kristiina OJULANDOVÁ
ministerně zahraničních věcí

ZA PREZIDENTA ŘECKÉ REPUBLIKY,

Kostas KARAMANLIS
předseda vlády

Petros G. MOLYVIATIS
ministr zahraničních věcí

ZA JEHO VELIČENSTVO KRÁLE ŠPANĚLSKA,

José Luis RODRÍGUEZ ZAPATERO
předseda vlády

Miguel Angel MORATINOS CUYAUBÉ
ministr zahraničních věcí a spolupráce

ZA PREZIDENTA FRANCOUZSKÉ REPUBLIKY,

Jacques CHIRAC
prezident

Jean-Pierre RAFFARIN
předseda vlády

Michel BARNIER
ministr zahraničních věcí

ZA PREZIDENTKU IRSKA,

Bertie AHERN
předseda vlády (Taoiseach)

Dermot AHERN
ministr zahraničních věcí

ZA PREZIDENTA ITALSKÉ REPUBLIKY,

Silvio BERLUSCONI
předseda vlády

Franco FRATTINI
ministr zahraničních věcí

ZA PREZIDENTA KYPERSKÉ REPUBLIKY,

Tassos PAPADOPOULOS
prezident

George IACOVOU
ministr zahraničních věcí

ZA PREZIDENTKU LOTYŠSKÉ REPUBLIKY,

Vaira VĪĶE –FREIBERGOVÁ
prezidentka

Indulis EMSIS
předseda vlády

Artis PABRIKS
ministr zahraničních věcí

ZA PREZIDENTA LITEVSKÉ REPUBLIKY,

Valdas ADAMKUS
prezident

Algirdas Mykolas BRAZAUSKAS
předseda vlády

Antanas VALIONIS
ministr zahraničních věcí

ZA JEHO KRÁLOVSKOU VÝSOST VELKOVÉVODU LUCEMBURSKA,

Jean-Claude JUNCKER
předseda vlády, státní ministr

Jean ASSELBORN
místopředseda vlády, ministr zahraničních věcí a přistěhovalectví

ZA PREZIDENTA MAĎARSKÉ REPUBLIKY,

Ferenc GYURCSÁNY
předseda vlády

László KOVÁCS
ministr zahraničních věcí

ZA PREZIDENTA REPUBLIKY MALTA,

The Hon Lawrence GONZI
předseda vlády

The Hon Michael FRENDO
ministr zahraničních věcí

ZA JEJÍ VELIČENSTVO KRÁLOVNU NIZOZEMSKA,

Dr. J. P. BALKENENDE
předseda vlády

Dr. B. R. BOT
ministr zahraničních věcí

ZA SPOLKOVÉHO PREZIDENTA RAKOUSKÉ REPUBLIKY,

Dr. Wolfgang SCHÜSSEL
spolkový kancléř

Dr. Ursula PLASSNIKOVÁ
spolková ministryně zahraničních věcí

ZA PREZIDENTA POLSKÉ REPUBLIKY,

Marek BELKA
předseda vlády

Włodzimierz CIMOSZEWICZ
ministr zahraničních věcí

ZA PREZIDENTA PORTUGALSKÉ REPUBLIKY,

Pedro Miguel DE SANTANA LOPES
předseda vlády

António Martin MARTINS MONTEIRO
ministr zahraničních věcí a portugalských komunit v zahraničí

ZA PREZIDENTA REPUBLIKY SLOVINSKO,

Anton ROP
předseda vlády

Ivo VAJGL
ministr zahraničních věcí

ZA PREZIDENTA SLOVENSKÉ REPUBLIKY,

Mikuláš DZURINDA
předseda vlády

Eduard KUKAN
ministr zahraničních věcí

ZA PREZIDENTKU FINSKÉ REPUBLIKY,

Matti VANHANEN
předseda vlády

Erkki TUOMIOJA
ministr zahraničních věcí

ZA VLÁDU ŠVÉDSKÉHO KRÁLOVSTVÍ,

Göran PERSSON
předseda vlády

Laila FREIVALDSOVÁ
ministryně zahraničních věcí

ZA JEJÍ VELIČENSTVO KRÁLOVNU SPOJENÉHO KRÁLOVSTVÍ VELKÉ BRITÁNIE A SEVERNÍHO IRSKA,

The Rt. Hon Tony BLAIR
předseda vlády

The Rt. Hon Jack STRAW
státní tajemník pro zahraniční věci a Britské společenství národů

KTERÍ se po výměně svých plných mocí, jež byly shledány v dobré a náležité formě, dohodli na těchto ustanoveních:

ČÁST I

HLAVA I

VYMEZENÍ A CÍLE UNIE

ČLÁNEK I-1

Založení Unie

1. Odrážejíc vůli občanů a států Evropy vytvářet společnou budoucnost, zakládá tato Ústava Evropskou unii, jíž členské státy svěřují pravomoci k dosažení společných cílů. Unie koordinuje politiky členských států zaměřené na dosažení těchto cílů a vykonává komunitárním způsobem pravomoci, které jí členské státy svěřují.
2. Unie je otevřena všem evropským státům, které ctí její hodnoty a zavazují se je společně podporovat.

ČLÁNEK I-2

Hodnoty Unie

Unie je založena na hodnotách úcty k lidské důstojnosti, svobody, demokracie, rovnosti, právního státu a dodržování lidských práv, včetně práv příslušníků menšin. Tyto hodnoty jsou společné členským státům ve společnosti vyznačující se pluralismem, nepřipustností diskriminace, tolerancí, spravedlností, solidaritou a rovností žen a mužů.

ČLÁNEK I-3

Cíle Unie

1. Cílem Unie je podporovat mír, své hodnoty a blahobyt svých obyvatel.
2. Unie poskytuje svým občanům prostor svobody, bezpečnosti a práva bez vnitřních hranic a vnitřní trh s volnou a nenarušenou soutěží.
3. Unie usiluje o udržitelný rozvoj Evropy, založený na vyváženém hospodářském růstu a na cenové stabilitě, vysoce konkurenceschopném sociálně tržním hospodářství směřujícím k plné zaměstnanosti a společenskému pokroku, s vysokým stupněm ochrany a zlepšování kvality životního prostředí. Podporuje vědecký a technický pokrok.

Bojuje proti sociálnímu vyloučení a diskriminaci, podporuje sociální spravedlnost a ochranu, rovnost žen a mužů, mezigenerační solidaritu a ochranu práv dítěte.

Podporuje hospodářskou, sociální a územní soudržnost a solidaritu mezi členskými státy.

Respektuje svou bohatou kulturní a jazykovou různorodost a dbá na zachování a rozvoj evropského kulturního dědictví.

4. Ve svých vztazích s okolním světem Unie zastává a podporuje své hodnoty a zájmy. Přispívá k míru, bezpečnosti, udržitelnému rozvoji této planety, k solidaritě a vzájemné úctě mezi národy, volnému a spravedlivému obchodování, vymýcení chudoby a k ochraně lidských práv, především práv dítěte, a k přísnému dodržování a k rozvoji mezinárodního práva, zejména k dodržování zásad Charty Organizace spojených národů.

5. Unie sleduje své cíle vhodnými prostředky na základě pravomocí, které jsou jí Ústavou svěřeny.

ČLÁNEK I-4

Základní svobody a zákaz diskriminace

1. Uvnitř Unie jsou v souladu s Ústavou Unií zaručeny volný pohyb osob, služeb, zboží a kapitálu, jakož i svoboda usazování.

2. V oblasti působnosti Ústavy, aniž jsou dotčena její zvláštní ustanovení, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti.

ČLÁNEK I-5

Vztahy mezi Uníí a členskými státy

1. Unie ctí rovnost členských států před Ústavou a jejich národní identitu, která spočívá v jejich základních politických a ústavních systémech, včetně místní a regionální samosprávy. Respektuje základní funkce státu, zejména ty, které souvisejí se zajištěním územní celistvosti, udržením veřejného pořádku a ochranou národní bezpečnosti.
2. Podle zásady loajální spolupráce se Unie a členské státy navzájem respektují a pomáhají si při plnění úkolů vyplývajících z Ústavy.

Členské státy učiní veškerá vhodná obecná i zvláštní opatření k plnění závazků, které vyplývají z Ústavy nebo jsou důsledkem činnosti orgánů Unie.

Členské státy usnadňují Unii plnění jejích úkolů a zdrží se všech opatření, jež by mohla ohrozit dosažení cílů Unie.

ČLÁNEK I-6

Právo Unie

Ústava a právo přijímané orgány Unie při výkonu jí svěřených pravomocí mají přednost před právem členských států.

ČLÁNEK I-7

Právní subjektivita

Unie má právní subjektivitu.

ČLÁNEK I-8

Symboly Unie

Vlajka Unie znázorňuje kruh dvanácti zlatých hvězd na modrém pozadí.

Hymna Unie vychází z „Ódy na radost“ z Deváté symfonie Ludwiga van Beethovena.

Heslo Unie zní: „Jednotná v rozmanitosti“.

Měnou Unie je euro.

Den Evropy se v celé Unii slaví 9. května.

HLAVA II

ZÁKLADNÍ PRÁVA A OBČANSTVÍ UNIE

ČLÁNEK I-9

Základní práva

1. Unie uznává práva, svobody a zásady obsažené v Listině základních práv, která tvoří část II.
2. Unie přistoupí k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Přistoupení k této úmluvě se nedotkne pravomocí Unie vymezených Ústavou.
3. Základní práva, která jsou zaručena Evropskou úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod a která vyplývají z ústavních tradic společných členským státům, tvoří obecné zásady práva Unie.

ČLÁNEK I-10

Občanství Unie

1. Každá osoba, která má státní příslušnost členského státu, je občanem Unie. Občanství Unie doplňuje občanství členského státu, nenahrazuje je.

2. Občané Unie mají práva a povinnosti stanovené Ústavou. Mají
- a) právo svobodně se pohybovat a pobývat na území členských států;
  - b) právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu a v obecních volbách v členském státě, v němž mají bydliště, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu;
  - c) na území třetí země, kde členský stát, jehož jsou státními příslušníky, nemá své zastoupení, právo na diplomatickou a konzulární ochranu kterýmkoli členským státem za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu;
  - d) petiční právo k Evropskému parlamentu, právo obracet se na evropského veřejného ochránce práv a právo obracet se na orgány a poradní instituce Unie v jednom z jazyků Ústavy a obdržet odpověď ve stejném jazyce.

Tato práva se vykonávají za podmínek a v mezích stanovených Ústavou a prostřednictvím opatření přijatých na jejím základě.

HLAVA III

PRAVOMOCI UNIE

ČLÁNEK I-11

Základní zásady

1. Vymezení pravomocí Unie se řídí zásadou svěření pravomocí. Výkon těchto pravomocí se řídí zásadami subsidiarity a proporcionality.
2. Podle zásady svěření pravomocí jedná Unie v mezích pravomocí svěřených jí v Ústavě členskými státy pro dosažení cílů v ní uvedených. Pravomoci, které nejsou Ústavou Unii svěřeny, náležejí členským státům.
3. Podle zásady subsidiarity jedná Unie v oblastech, které nespadají do její výlučné pravomoci, pouze tehdy a do té míry, pokud cílů zamýšlené činnosti nemůže být dosaženo uspokojivě členskými státy na úrovni ústřední, regionální či místní, ale spíše jich, z důvodu jeho rozsahu či účinků, může být lépe dosaženo na úrovni Unie.

Orgány Unie uplatňují zásadu subsidiarity v souladu s Protokolem o používání zásad subsidiarity a proporcionality. Vnitrostátní parlamenty dbají na dodržování uvedené zásady v souladu s postupem uvedeným v tomto protokolu.

4. Podle zásady proporcionality nepřekročí obsah ani forma činnosti Unie rámec toho, co je nezbytné pro dosažení cílů Ústavy.

Orgány uplatňují zásadu proporcionality v souladu s Protokolem o používání zásad subsidiarity a proporcionality.

ČLÁNEK I-12

Druhy pravomocí

1. Svěřuje-li v určité oblasti Ústava Unii výlučnou pravomoc, může pouze Unie vytvářet a přijímat právně závazné akty a členské státy tak mohou činit pouze tehdy, jsou-li k tomu Uní zmocněny nebo provádějí-li akty Unie.
2. Svěřuje-li v určité oblasti Ústava Unii pravomoc sdílenou s členskými státy, mohou v této oblasti vytvářet a přijímat právně závazné akty Unie i členské státy. Členské státy vykonávají svou pravomoc v rozsahu, v jakém ji Unie nevykonala nebo se ji rozhodla přestat vykonávat.
3. Členské státy koordinují svou hospodářskou politiku a politiku zaměstnanosti v souladu s úpravou uvedenou v části III, k jejímuž stanovení má pravomoc Unie.
4. Unie má pravomoc vymezovat a provádět společnou zahraniční a bezpečnostní politiku včetně postupného vymezení společné obranné politiky.
5. V některých oblastech a za podmínek stanovených Ústavou má Unie pravomoc provádět činnosti, jimiž podporuje, koordinuje nebo doplňuje činnosti členských států, aniž by přitom v těchto oblastech nahrazovala jejich pravomoc.

Právně závazné akty Unie přijaté na základě části III, které se týkají těchto oblastí, nesmějí harmonizovat právní předpisy členských států.

6. Rozsah a způsob výkonu pravomocí Unie určují ustanovení části III týkající se jednotlivých oblastí.

ČLÁNEK I-13

Oblasti výlučné pravomoci

1. Unie má výlučnou pravomoc v těchto oblastech:

- a) celní unie;
- b) stanovení pravidel hospodářské soutěže nezbytných pro fungování vnitřního trhu;
- c) měnová politika pro členské státy, jejichž měnou je euro;
- d) zachování biologických mořských zdrojů v rámci společné rybářské politiky;
- e) společná obchodní politika.

2. Ve výlučné pravomoci Unie je rovněž uzavření mezinárodní smlouvy, pokud je její uzavření stanoveno legislativním aktem Unie nebo je nezbytné k tomu, aby Unie mohla vykonávat svou vnitřní pravomoc, nebo pokud její uzavření může ovlivnit společná pravidla či změnit jejich rozsah.

ČLÁNEK I-14

Oblasti sdílené pravomoci

1. Unie sdílí pravomoc s členskými státy, pokud jí Ústava svěřuje pravomoc, která se netýká oblastí uvedených v článcích I-13 a I-17.

2. Sdílená pravomoc se uplatňuje v těchto hlavních oblastech:
  - a) vnitřní trh;
  - b) sociální politika, pokud jde o hlediska vymezená v části III;
  - c) hospodářská, sociální a územní soudržnost;
  - d) zemědělství a rybolov, vyjma zachování biologických mořských zdrojů;
  - e) životní prostředí;
  - f) ochrana spotřebitele;
  - g) doprava;
  - h) transevropské sítě;
  - i) energetika,
  - j) prostor svobody, bezpečnosti a práva;
  - k) společné otázky bezpečnosti v oblasti veřejného zdraví, pokud jde o hlediska vymezená v části III.

3. Unie má pravomoc vyvíjet činnost v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a vesmíru, zejména vymezovat a provádět programy, avšak výkon této pravomoci nesmí členskými státy bránit ve výkonu jejich pravomoci.

4. Unie má pravomoc vyvíjet činnost a vést společnou politiku v oblasti rozvojové spolupráce a humanitární pomoci, avšak výkon této pravomoci nesmí členským státům bránit ve výkonu jejich pravomoci.

ČLÁNEK I-15

Koordinace hospodářských politik a politik zaměstnanosti

1. Členské státy koordinují své hospodářské politiky v rámci Unie. Za tímto účelem přijme Rada ministrů opatření, zejména hlavní směry těchto politik.

Zvláštní ustanovení se vztahují na ty členské státy, jejichž měnou je euro.

2. Unie přijímá opatření ke koordinaci politik zaměstnanosti členských států, zejména vymezením směrů těchto politik.

3. Unie může dávat podněty pro zajištění koordinace sociálních politik členských států.

ČLÁNEK I-16

Společná zahraniční a bezpečnostní politika

1. Pravomoc Unie v otázkách společné zahraniční a bezpečnostní politiky se vztahuje na všechny oblasti zahraniční politiky a všechny otázky týkající se bezpečnosti Unie, včetně postupného vymezení společné obranné politiky, která by mohla vést ke společné obraně.

2. Členské státy aktivně a bezvýhradně podporují společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Unie v duchu loajality a vzájemné solidarity a respektují činnost Unie v této oblasti. Zdrží se jakéhokoli jednání, které je v rozporu se zájmy Unie nebo může snižovat účinnost jejího působení.

ČLÁNEK I-17

Oblasti podpůrné, koordinační a doplňkové činnosti

Unie má pravomoc vyvíjet podpůrnou, koordinační a doplňkovou činnost. Oblasti této činnosti na evropské úrovni jsou

- a) ochrana a zlepšování lidského zdraví;
- b) průmysl;
- c) kultura;
- d) cestovní ruch;
- e) všeobecné vzdělávání, mládež, sport a odborné vzdělávání;
- f) civilní ochrana;
- g) správní spolupráce.

ČLÁNEK I-18

Doložka flexibility

1. Ukáže-li se, že k dosažení některého z cílů stanovených Ústavou je nezbytná určitá činnost Unie v rámci politik vymezených v části III a Ústava k této činnosti neposkytuje nezbytné pravomoci, přijme Rada ministrů na návrh Evropské komise a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu jednomyslně vhodná opatření.
2. V rámci postupu pro kontrolu zásady subsidiarity podle čl. I-11 odst. 3 upozorní Evropská komise vnitrostátní parlamenty členských států na návrhy založené na tomto článku.
3. Opatření založená na tomto článku nesmějí harmonizovat právní předpisy členských států v případech, kdy Ústava tuto harmonizaci vylučuje.

HLAVA IV

ORGÁNY A INSTITUCE UNIE

KAPITOLA I

INSTITUCIONÁLNÍ RÁMEC

ČLÁNEK I-19

Orgány Unie

1. Unie má institucionální rámec, jehož cílem je
  - podporovat její hodnoty,
  - sledovat její cíle,
  - sloužit jejím zájmům, zájmům jejích občanů a zájmům členských států,
  - zajišťovat soudržnost, účinnost a kontinuitu jejích politik a činností.

Tento institucionální rámec tvoří

- Evropský parlament,
- Evropská rada,

- Rada ministrů (dále jen „Rada“),
- Evropská komise (dále jen „Komise“),
- Soudní dvůr Evropské unie.

2. Každý orgán jedná v mezích působnosti svěřené mu Ústavou a v souladu s postupy a podmínkami v ní uvedenými. Orgány mezi sebou loajálně spolupracují.

ČLÁNEK I-20

Evropský parlament

1. Evropský parlament vykonává společně s Radou legislativní a rozpočtovou funkci. Vykonává funkce politické kontroly a konzultace v souladu s podmínkami stanovenými Ústavou. Volí předsedu Komise.
2. Evropský parlament se skládá ze zástupců občanů Unie. Jejich počet nesmí překročit sedm set padesát. Zastoupení občanů je zajištěno poměrným sestupným způsobem, přičemž je stanovena minimální hranice šesti členů na členský stát. Žádnému členskému státu nesmí být přiděleno více než devadesát šest míst.

Evropská rada přijme z podnětu Evropského parlamentu a s jeho souhlasem jednomyslně evropské rozhodnutí, kterým stanoví složení Evropského parlamentu, při dodržení zásad uvedených v prvním pododstavci.

3. Členové Evropského parlamentu jsou voleni na dobu pěti let ve všeobecných a přímých volbách svobodným a tajným hlasováním.
4. Evropský parlament volí ze svých členů předsedu a předsednictvo.

ČLÁNEK I-21

Evropská rada

1. Evropská rada dává Unii nezbytné podněty pro její rozvoj a vymezuje její obecné politické směry a priority. Nevykonává legislativní funkci.
2. Evropskou radu tvoří hlavy států nebo předsedové vlád členských států společně s jejím předsedou a předsedou Komise. Jejího jednání se účastní ministr zahraničních věcí Unie.
3. Evropská rada zasedá každé tři měsíce; svolává ji její předseda. Vyžaduje-li to pořad jednání, mohou členové Evropské rady rozhodnout, že každému z nich bude nápomocen některý ministr a v případě předsedy Komise některý člen Komise. Vyžaduje-li to situace, svolá předseda mimořádné zasedání Evropské rady.
4. Nestanoví-li Ústava jinak, rozhoduje Evropská rada konsensem.

ČLÁNEK I-22

Předseda Evropské rady

1. Evropská rada volí svého předsedu kvalifikovanou většinou na dobu dva a půl roku s tím, že může být zvolen dvakrát po sobě. V případě překážky nebo závažného pochybení může Evropská rada stejným postupem jeho funkční období ukončit.

2. Předseda Evropské rady

- a) předsedá Evropské radě a vede její jednání,
- b) ve spolupráci s předsedou Komise a na základě práce Rady pro obecné záležitosti zajišťuje přípravu a kontinuitu jednání Evropské rady,
- c) usiluje o usnadnění soudržnosti a konsensu uvnitř Evropské rady,
- d) po každém zasedání Evropské rady předkládá zprávu Evropskému parlamentu.

Předseda Evropské rady zajišťuje na své úrovni a v této funkci vnější zastupování Unie v záležitostech týkajících se společné zahraniční a bezpečnostní politiky, aniž jsou dotčeny pravomoci ministra zahraničních věcí Unie.

3. Předseda Evropské rady nesmí zastávat žádnou vnitrostátní funkci.

ČLÁNEK I-23

Rada ministrů

1. Rada vykonává společně s Evropským parlamentem legislativní a rozpočtovou funkci. Vykonává funkce vymezení politik a koordinace v souladu s podmínkami stanovenými Ústavou.
2. Rada se skládá z jednoho zástupce každého členského státu na ministerské úrovni zmocněného zavazovat vládu členského státu, který zastupuje, a vykonávat hlasovací právo.
3. Nestanoví-li Ústava jinak, rozhoduje Rada kvalifikovanou většinou.

ČLÁNEK I-24

Složení Rady ministrů

1. Rada zasedá v různých složeních.
2. Rada pro obecné záležitosti zajišťuje soudržnost prací jednotlivých složení Rady.

Ve spojení s předsedou Evropské rady a Komisí připravuje zasedání Evropské rady a zajišťuje jejich návaznost.

3. Rada pro zahraniční věci vytváří vnější činnost Unie podle strategických směrů vymezených Evropskou radou a zajišťuje soudržnost činnosti Unie.
4. Evropská rada přijme kvalifikovanou většinou evropské rozhodnutí, kterým stanoví seznam dalších složení Rady.
5. Výbor stálých zástupců vlád členských států odpovídá za přípravu prací Rady.
6. Rada zasedá veřejně, pokud projednává návrh legislativního aktu a hlasuje o něm. Za tímto účelem je každé zasedání Rady rozděleno na dvě části, kdy první je určena k projednávání legislativní aktů Unie a druhá nelegislativním činností.
7. Předsednictví jednotlivých složení Rady, s výjimkou složení pro zahraniční věci, zajišťují zástupci členských států v Radě na základě systému rovné rotace v souladu s podmínkami stanovenými evropským rozhodnutím Evropské rady. Evropská rada rozhoduje kvalifikovanou většinou.

ČLÁNEK I-25

Vymezení kvalifikované většiny v Evropské radě a v Radě

1. Kvalifikovaná většina je vymezena jako nejméně 55 % členů Rady, tvořených nejméně patnácti z nich a zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva Unie.

Blokační menšinu musí tvořit nejméně čtyři členové Rady, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou.

2. Odchylně od odstavce 1, pokud Rada nerozhodne na návrh Komise nebo ministra zahraničních věcí Unie, je kvalifikovaná většina vymezena jako nejméně 72 % členů Rady zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva Unie.
3. Odstavce 1 a 2 se vztahují na Evropskou radu, pokud rozhoduje kvalifikovanou většinou.
4. V Evropské radě se její předseda a předseda Komise neúčastní hlasování.

ČLÁNEK I-26

Evropská komise

1. Komise podporuje obecný zájem Unie a k tomuto účelu činí vhodné podněty. Zajišťuje uplatňování Ústavy a opatření přijatých orgány na jejím základě. Pod kontrolou Soudního dvora Evropské unie dohlíží na uplatňování práva Unie. Plní rozpočet a řídí programy. Vykonává koordinační, výkonné a řídicí funkce v souladu s podmínkami stanovenými Ústavou. S výjimkou společné zahraniční a bezpečnostní politiky a dalších případů uvedených v Ústavě zajišťuje vnější zastupování Unie. Činí podněty k přijímání jednoletých a víceletých programů Unie s cílem dosáhnout interinstitucionálních dohod.

2. Nestanoví-li Ústava jinak, mohou být legislativní akty Unie přijaty pouze na návrh Komise. Ostatní akty se přijímají na návrh Komise, pokud tak Ústava stanoví.

3. Funkční období Komise je pětileté.

4. Členové Komise jsou vybíráni podle celkové způsobilosti a evropanství z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti.

5. První Komise jmenovaná podle Ústavy se skládá z jednoho státního příslušníka z každého členského státu, včetně jejího předsedy a ministra zahraničních věcí Unie, který je jedním z jejich místopředsedů.

6. Od konce funkčního období Komise uvedené v odstavci 5 se Komise včetně předsedy a ministra zahraničních věcí Unie skládá z takového počtu členů, který odpovídá dvěma třetinám počtu členských států, nerozhodne-li Rada jednomyslně o změně tohoto počtu.

Členové Komise jsou vybíráni ze státních příslušníků členských států na základě systému rovné rotace mezi členskými státy. Tento systém se stanoví evropským rozhodnutím přijatým jednomyslně Evropskou radou na základě těchto zásad:

- a) členské státy jsou s ohledem na pořadí a dobu působení svých státních příslušníků jako členů Komise naprosto rovnocenné; v důsledku toho rozdíl mezi celkovými počty funkčních období vykonávaných státními příslušníky jakýchkoli dvou členských států nesmí být nikdy vyšší než jedna;

b) s výhradou písmene a) je každá následující Komise složena tak, aby uspokojivým způsobem odrážela demografickou a zeměpisnou různorodost všech členských států.

7. Komise vykonává své funkce zcela nezávisle. Aniž je dotčen čl. I-28 odst. 2, členové Komise nevyžadují ani nepřijímají pokyny od žádné vlády, orgánu, instituce ani jiného subjektu. Zdrží se jakéhokoli jednání neslučitelného s povahou své funkce nebo plněním svých úkolů.

8. Komise je jako sbor odpovědná Evropskému parlamentu. V souladu s článkem III-340 může Evropský parlament navrhnout vyslovení nedůvěry Komisi. V případě přijetí tohoto návrhu členové Komise kolektivně odstoupí ze svých funkcí a ministr zahraničních věcí Unie odstoupí ze své funkce v Komisi.

ČLÁNEK I-27

Předseda Evropské komise

1. S přihlédnutím k volbám do Evropského parlamentu a po náležitých konzultacích navrhne Evropská rada kvalifikovanou většinou Evropskému parlamentu kandidáta na funkci předsedy Komise. Tohoto kandidáta zvolí Evropský parlament většinou hlasů všech svých členů. Nezáská-li potřebnou většinu, navrhne Evropská rada do jednoho měsíce kvalifikovanou většinou nového kandidáta, který bude zvolen Evropským parlamentem stejným postupem.

2. Rada společnou dohodou se zvoleným předsedou přijme seznam dalších osob, které navrhuje jmenovat členy Komise. Budou vybráni na základě návrhů členských států v souladu s kritérii uvedenými v čl. I-26 odst. 4 a odst. 6 druhém pododstavci.

Předseda, ministr zahraničních věcí Unie a ostatní členové Komise podléhají jako sbor schválení Evropským parlamentem. Na základě tohoto schválení jmenuje Evropská rada Komisi kvalifikovanou většinou.

3. Předseda Komise

- a) vymezuje směry, v jejichž rámci Komise plní své úkoly;
- b) rozhoduje o vnitřní organizaci Komise, aby zajistil soudržnost, výkonnost a kolegiální její činnosti;
- c) jmenuje místopředsedy, kromě ministra zahraničních věcí Unie, z řad členů Komise.

Člen Komise odstoupí, pokud jej k tomu předseda vyzve. Ministr zahraničních věcí Unie odstoupí postupem podle čl. I-28 odst. 1, pokud jej k tomu předseda vyzve.

ČLÁNEK I-28

Ministr zahraničních věcí Unie

1. Evropská rada jmenuje se souhlasem předsedy Komise kvalifikovanou většinou ministra zahraničních věcí Unie. Evropská rada může jeho funkční období stejným postupem ukončit.
2. Ministr zahraničních věcí Unie vede společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Unie. Přispívá svými návrhy k vytváření této politiky a provádí ji jako zmocněnec Rady. Stejně jedná i v oblasti společné bezpečnostní a obranné politiky.
3. Ministr zahraničních věcí Unie předsedá Radě pro zahraniční věci.
4. Ministr zahraničních věcí Unie je jedním z místopředsedů Komise. Zajišťuje soudržnost vnější činnosti Unie. V rámci Komise odpovídá za úkoly, které jí přísluší v oblasti vnějších vztahů a za koordinaci dalších hledisek vnější činnosti Unie. Při plnění těchto úkolů v Komisi, a pouze pro tyto úkoly, podléhá ministr zahraničních věcí Unie postupům, které upravují fungování Komise, v rozsahu, v jakém je to slučitelné s odstavci 2 a 3.

ČLÁNEK I-29

Soudní dvůr Evropské unie

1. Soudní dvůr Evropské unie se skládá ze Soudního dvora, Tribunálu a specializovaných soudů. Zajišťuje dodržování práva při výkladu a provádění Ústavy.

Členské státy stanoví prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie.

2. Soudní dvůr se skládá z jednoho soudce z každého členského státu. Jsou mu nápomocni generální advokáti.

Tribunál se skládá z nejméně jednoho soudce z každého členského státu.

Soudci a generální advokáti Soudního dvora a soudci Tribunálu jsou vybíráni z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti a které splňují požadavky článků III-355 a III-356. Jsou jmenováni vzájemnou dohodou vlád členských států na dobu šesti let. Soudci a generální advokáti mohou být jmenováni opakovaně.

3. Soudní dvůr Evropské unie rozhoduje v souladu s částí III

- a) o žalobách podaných členským státem, orgánem nebo fyzickými či právnickými osobami,
- b) na žádost vnitrostátních soudů o předběžných otázkách týkajících se výkladu práva Unie nebo platnosti aktů přijatých orgány,

- c) v ostatních případech uvedených v Ústavě.

KAPITOLA II

OSTATNÍ ORGÁNY A PORADNÍ INSTITUCE UNIE

ČLÁNEK I-30

Evropská centrální banka

1. Evropská centrální banka a národní centrální banky tvoří Evropský systém centrálních bank. Evropská centrální banka a národní centrální banky členských států, jejichž měnou je euro, tvoří Eurosystem a řídí měnovou politiku Unie.
2. Evropský systém centrálních bank je řízen rozhodovacími orgány Evropské centrální banky. Prvořadým cílem Evropského systému centrálních bank je udržovat cenovou stabilitu. Aniž je dotčen tento cíl, podporuje obecné hospodářské politiky v Unii se záměrem přispět k dosažení jejích cílů. Plní všechny ostatní úkoly centrální banky v souladu s částí III a se statutem Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.
3. Evropská centrální banka je orgánem. Má právní subjektivitu. Pouze ona může povolovat vydávání eura. Je nezávislá při výkonu svých pravomocí a správě svých financí. Orgány, instituce a jiné subjekty Unie, jakož i vlády členských států respektují tuto nezávislost.

4. Evropská centrální banka přijímá opatření nezbytná k plnění svých úkolů podle článků III-185 až III-191 a III-196 a za podmínek stanovených statutem Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky. V souladu s těmiž články si členské státy, jejichž měnou není euro, a jejich centrální banky ponechávají své pravomoci v měnové oblasti.
5. Evropská centrální banka je v oblastech spadajících do její působnosti konzultována ke každému návrhu aktu Unie a ke každému návrhu úpravy na vnitrostátní úrovni a může předkládat stanoviska.
6. Rozhodovací orgány Evropské centrální banky, jejich složení a způsob fungování jsou vymezeny v člancích III-382 a III-383 a ve statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.

ČLÁNEK I-31

Účetní dvůr

1. Účetní dvůr je orgánem. Provádí kontrolu účetnictví Unie.
2. Přezkoumává účetnictví všech příjmů a výdajů Unie a přesvědčuje se o řádnosti finančního řízení.
3. Skládá se z jednoho státního příslušníka každého členského státu. Jeho členové vykonávají své funkce naprosto nezávisle v obecném zájmu Unie.

ČLÁNEK I-32

Poradní instituce Unie

1. Evropskému parlamentu, Radě a Komisi jsou nápomocny Výbor regionů a Hospodářský a sociální výbor, které plní poradní funkce.
2. Výbor regionů se skládá ze zástupců regionálních a místních samosprávných celků, kteří buď mají volební mandát v některém regionálním nebo místním samosprávném celku, nebo jsou politicky odpovědní volenému shromáždění.
3. Hospodářský a sociální výbor se skládá ze zástupců organizací zaměstnavatelů, zaměstnanců a dalších subjektů zastupujících občanskou společnost, zejména v sociálněhospodářské, občanské, profesní a kulturní oblasti.
4. Členové Výboru regionů a Hospodářského a sociálního výboru nejsou vázáni žádnými příkazy. Vykonávají svou funkci zcela nezávisle v obecném zájmu Unie.
5. Pravidla týkající se složení těchto výborů, jmenování jejich členů, jejich pravomocí a fungování jsou vymezeny v člancích III-386 až III-392.

Rada pravidelně přezkoumává pravidla uvedená v odstavcích 2 a 3, která se týkají jejich složení, aby zohlednila hospodářský, sociální a demografický vývoj v Unii. K tomuto účelu přijímá Rada na návrh Komise evropská rozhodnutí.

HLAVA V

VÝKON PRAVOMOCÍ UNIE

KAPITOLA I

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK I-33

Právní akty Unie

1. Pro výkon pravomocí Unie využívají orgány v souladu s částí III jako právní nástroje evropské zákony, evropské rámcové zákony, evropská nařízení, evropská rozhodnutí, doporučení a stanoviska.

Evropský zákon je legislativní akt s obecnou působností. Je závazný v celém rozsahu a přímo použitelný ve všech členských státech.

Evropský rámcový zákon je legislativní akt, který je závazný pro každý členský stát, kterému je určen, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků pro dosažení výsledku se ponechává vnitrostátním orgánům.

Evropské nařízení je nelegislativní akt s obecnou působností určený k provádění legislativních aktů a některých ustanovení Ústavy. Může být buď závazné v celém rozsahu a přímo použitelné ve všech členských státech, nebo být závazné pro každý členský stát, kterému je určeno, pokud jde o výsledek, jehož má být dosaženo, přičemž volba formy a prostředků pro dosažení výsledku se ponechává vnitrostátním orgánům.

Evropské rozhodnutí je nelegislativní akt, který je závazný v celém rozsahu. Pokud jsou v něm uvedeni ti, jimž je určeno, je závazné pouze pro ně.

Doporučení a stanoviska nejsou závazná.

2. Posuzují-li Evropský parlament a Rada návrh legislativního aktu, zdrží se přijetí aktů, které příslušný legislativní postup pro danou oblast nestanoví.

ČLÁNEK I-34

Legislativní akty

1. Evropské zákony a rámcové zákony přijímají společně Evropský parlament a Rada na návrh Komise řádným legislativním postupem podle článku III-396. Nedospějí-li tyto dva orgány k dohodě, není dotyčný akt přijat.

2. Ve zvláštních případech uvedených v Ústavě přijímá evropské zákony a rámcové zákony Evropský parlament za účasti Rady nebo Rada za účasti Evropského parlamentu zvláštními legislativními postupy.

3. Ve zvláštních případech uvedených v Ústavě mohou být evropské zákony a rámcové zákony přijímány z podnětu skupiny členských států nebo Evropského parlamentu, na doporučení Evropské centrální banky nebo na žádost Soudního dvora Evropské unie nebo Evropské investiční banky.

ČLÁNEK I-35

Nelegislativní akty

1. Evropská rada přijímá evropská rozhodnutí v případech uvedených v Ústavě.
2. Rada a Komise, zejména v případech uvedených v člancích I-36 a I-37, a Evropská centrální banka ve zvláštních případech uvedených v Ústavě přijímají evropská nařízení a evropská rozhodnutí.
3. Rada přijímá doporučení. Rozhoduje na návrh Komise ve všech případech, kdy má podle Ústavy přijmout akt na návrh Komise. V oblastech, ve kterých je pro přijetí aktu Unie požadována jednomyslnost, rozhoduje jednomyslně. Komise a ve zvláštních případech uvedených v Ústavě Evropská centrální banka přijímají doporučení.

ČLÁNEK I-36

Evropská nařízení v přenesené pravomoci

1. Evropskými zákony a evropskými rámcovými zákony lze na Komisi přenést pravomoc přijímat evropská nařízení v přenesené pravomoci, kterými se doplňují nebo pozměňují některé prvky zákona či rámcového zákona, které nejsou podstatné.

Evropské zákony a rámcové zákony výslovně vymezí cíle, obsah, rozsah a dobu trvání přenesení pravomoci. Podstatné prvky dané oblasti jsou vyhrazeny evropským zákonům nebo rámcovým zákonům, a nesmějí tedy být předmětem přenesení pravomoci.

2. Evropské zákony a rámcové zákony stanoví podmínky pro přenesení pravomoci, které mohou být tyto:

- a) Evropský parlament nebo Rada mohou rozhodnout o zrušení přenesení pravomoci,
- b) evropské nařízení v přenesené pravomoci může vstoupit v platnost pouze tehdy, nevysloví-li ve lhůtě stanovené evropským zákonem nebo rámcovým zákonem Evropský parlament nebo Rada žádné námitky.

Pro účely písmen a) a b) se Evropský parlament usnáší většinou hlasů všech svých členů a Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou.

ČLÁNEK I-37

Prováděcí akty

1. Členské státy přijmou veškerá nezbytná vnitrostátní právní opatření k provedení právně závazných aktů Unie.
2. Jsou-li pro provedení právně závazných aktů Unie nezbytné jednotné podmínky, svěří tyto akty prováděcí pravomoci Komisi nebo ve zvláštních, náležitě odůvodněných případech a v případech uvedených v článku I-40 Radě.
3. Pro účely odstavce 2 evropský zákon předem stanoví pravidla a obecné zásady způsobu, jakým členské státy kontrolují Komisi při výkonu prováděcích pravomocí.
4. Prováděcí akty Unie mají formu evropských prováděcích nařízení nebo evropských prováděcích rozhodnutí.

ČLÁNEK I-38

Zásady společné právním aktům Unie

1. Neuvádí-li Ústava druh aktu, který má být přijat, zvolí jej orgány pro jednotlivé případy v souladu s platnými postupy a se zásadou proporcionality uvedenou v článku I-11.
2. Právní akty musí obsahovat odůvodnění a odkazovat na návrhy, podněty, doporučení, žádosti nebo stanoviska požadovaná Ústavou.

ČLÁNEK I-39

Vyhlášení a vstup v platnost

1. Evropské zákony a rámcové zákony přijaté řádným legislativním postupem podepisuje předseda Evropského parlamentu a předseda Rady.

V ostatních případech je podepisuje předseda orgánu, který je přijal.

Evropské zákony a rámcové zákony se vyhláší v Úředním věstníku Evropské unie a vstupují v platnost dnem, který je v nich stanoven, jinak dvacátým dnem po vyhlášení.

2. Evropská nařízení a evropská rozhodnutí, ve kterých není uvedeno, komu jsou určena, podepisuje předseda orgánu, který je přijal.

Evropská nařízení a evropská rozhodnutí, v kterých není uvedeno, komu jsou určena, se vyhláší v Úředním věstníku Evropské unie a vstupují v platnost dnem, který je v nich stanoven, jinak dvacátým dnem po vyhlášení.

3. Ostatní evropská rozhodnutí, která nejsou uvedena v odstavci 2, se oznamují těm, jimž jsou určena, a nabývají účinku tímto oznámením.

KAPITOLA II

ZVLÁŠTNÍ USTANOVENÍ

ČLÁNEK I-40

Zvláštní ustanovení týkající se společné zahraniční a bezpečnostní politiky

1. Evropská unie vede společnou zahraniční a bezpečnostní politiku založenou na rozvoji vzájemné politické solidarity mezi členskými státy, na určení otázek obecného zájmu a na stále se zvyšujícím sbližování činností členských států.
2. Evropská rada určí strategické zájmy Unie a stanoví cíle její společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Rada tuto politiku vypracovává v rámci strategických směrů stanovených Evropskou radou a v souladu s částí III.
3. Evropská rada a Rada přijímají nezbytná evropská rozhodnutí.

4. Společnou zahraniční a bezpečnostní politiku provádí ministr zahraničních věcí Unie a členské státy za využití vnitrostátních prostředků a prostředků Unie.
5. S cílem vymezit společný přístup vedou členské státy v Evropské radě a v Radě vzájemné konzultace o všech otázkách obecného zájmu týkajících se společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Dříve než členský stát podnikne jakékoli kroky na mezinárodní scéně nebo přijme jakýkoli závazek, který by mohl mít dopad na zájmy Unie, vede v Evropské radě nebo v Radě konzultace s ostatními členskými státy. Sbližováním činností zajišťují členské státy, že je Unie schopná prosazovat své zájmy a hodnoty na mezinárodní scéně. Členské státy jsou mezi sebou solidární.
6. Evropská rada a Rada přijímají v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky evropská rozhodnutí jednomyslně, s výjimkou případů uvedených v části III. Rozhodují z podnětu členského státu, na návrh ministra zahraničních věcí Unie nebo na návrh tohoto ministra s podporou Komise. Evropské zákony a rámcové zákony jsou vyloučeny.
7. Evropská rada může jednomyslně přijmout evropské rozhodnutí o tom, že Rada bude v případech jiných než uvedených v části III rozhodovat kvalifikovanou většinou.
8. Evropský parlament je pravidelně konzultován k hlavním hlediskům a základním volbám společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Je informován o jejím vývoji.

ČLÁNEK I-41

Zvláštní ustanovení týkající se společné bezpečnostní a obranné politiky

1. Společná bezpečnostní a obranná politika je nedílnou součástí společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Zajišťuje Unii operativní schopnost, která se opírá o civilní a vojenské prostředky. Unie je může použít pro mise vedené mimo území Unie k udržení míru, předcházení konfliktům a posílení mezinárodní bezpečnosti v souladu se zásadami Charty Organizace spojených národů. Plnění těchto úkolů je založeno na využití kapacit poskytnutých členskými státy.

2. Společná bezpečnostní a obranná politika zahrnuje postupné vymezení rámce společné obranné politiky Unie. Ta povede ke společné obraně, jakmile o tom Evropská rada jednomyslně rozhodne. V tomto případě doporučí členským státům přijetí takového rozhodnutí v souladu s jejich ústavními předpisy.

Politika Unie podle tohoto článku se nedotýká zvláštní povahy bezpečnostní a obranné politiky některých členských států a uznává závazky některých členských států uskutečňujících svou společnou obranu v rámci Organizace Severoatlantické smlouvy, které vyplývají ze Severoatlantické smlouvy, a je v souladu se společnou bezpečnostní a obrannou politikou vytvořenou v tomto rámci.

3. Pro provádění společné bezpečnostní a obranné politiky dávají členské státy Unii k dispozici civilní a vojenské kapacity, aby přispěly k plnění cílů vymezených Radou. Členské státy, které mezi sebou ustavily mnohonárodní síly, je mohou rovněž dát k dispozici společné bezpečnostní a obranné politice.

Členské státy se zavazují, že budou své vojenské kapacity postupně zdokonalovat. Zřídí se agentura pro oblast rozvoje obranných kapacit, výzkumu, pořizování a vyzbrojování (Evropská obranná agentura), aby bylo možno určovat operativní potřeby, podporovat opatření k jejich uspokojování, přispívat k určení a případně k provádění všech účelných opatření pro posílení výrobní a technologické základny v oblasti obrany, podílet se na vymezení evropské politiky kapacit a vyzbrojování a napomáhat Radě při hodnocení zlepšování vojenských kapacit.

4. Evropská rozhodnutí týkající se společné bezpečnostní a obranné politiky včetně těch, která se týkají zahájení mise podle tohoto článku, přijímá Rada jednomyslně na návrh ministra zahraničních věcí Unie nebo z podnětu některého členského státu. Ministr zahraničních věcí Unie může případně společně s Komisí navrhnout, aby byly využity vnitrostátní prostředky i nástroje Unie.

5. K zachování hodnot Unie a službě jejím zájmům může Rada v rámci Unie pověřit provedením mise skupinu členských států. Provádění této mise se řídí článkem III-310.

6. Členské státy, jejichž vojenské kapacity splňují vyšší kritéria a které přijaly v této oblasti přísnější závazky s ohledem na vedení těch nejnáročnějších misí, naváží v rámci Unie stálou strukturovanou spolupráci. Tato spolupráce se řídí článkem III-312. Nedotýká se ustanovení článku III-309.

7. Pokud se členský stát stane na svém území cílem ozbrojeného napadení, poskytnou mu ostatní členské státy pomoc a podporu všemi prostředky, které jsou v jejich moci, v souladu s článkem 51 Charty Organizace spojených národů. Tím není dotčena zvláštní povaha bezpečnostní a obranné politiky některých členských států.

Závazky a spolupráce v této oblasti jsou v souladu se závazky v rámci Organizace Severoatlantické smlouvy, která zůstává pro ty členské státy, které jsou jejími členy, základem jejich společné obrany a fórem pro její provádění.

8. Evropský parlament je pravidelně konzultován k hlavním hlediskům a základním volbám společné bezpečnostní a obranné politiky. Je informován o jejím vývoji.

ČLÁNEK I-42

Zvláštní ustanovení týkající se prostoru svobody, bezpečnosti a práva

1. Unie vytváří prostor svobody, bezpečnosti a práva
  - a) přijímáním evropských zákonů a rámcových zákonů určených, je-li to nutné, ke sblížení právních předpisů členských států v oblastech uvedených v části III,
  - b) podporou vzájemné důvěry mezi příslušnými orgány členských států, zejména na základě vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí,
  - c) operativní spoluprací příslušných orgánů členských států včetně policie, celních orgánů a dalších orgánů specializovaných na předcházení trestným činům a jejich odhalování.

2. Vnitrostátní parlamenty se mohou v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva podílet na mechanismech hodnocení uvedených v článku III-260. Jsou zapojeny do politické kontroly činnosti Europolu a do hodnocení činnosti Eurojustu podle článků III-276 a III-273.
3. Členské státy mají právo podnětu v oblasti policejní a soudní spolupráce v trestních věcech podle článku III-264.

ČLÁNEK I-43

Doložka solidarity

1. Pokud je některý členský stát cílem teroristického útoku nebo obětí přírodní nebo člověkem způsobené pohromy, jednájí Unie a její členské státy společně v duchu solidarity. Unie uvede do pohotovosti veškeré nástroje, které má k dispozici, včetně vojenských prostředků poskytnutých členskými státy, aby
  - a) - odvrátila teroristickou hrozbu na území členských států;
- chránila před případným teroristickým útokem demokratické instituce a civilní obyvatelstvo;
- poskytla členskému státu pomoc na jeho území, pokud o to požádají jeho politické orgány, v případě teroristického útoku;
  - b) poskytla členskému státu pomoc na jeho území, pokud o to požádají jeho politické orgány, v případě přírodní nebo člověkem způsobené pohromy.
2. Prováděcí pravidla k tomuto článku jsou uvedena v článku III-329.

KAPITOLA III

POSÍLENÁ SPOLUPRÁCE

ČLÁNEK I-44

Posílená spolupráce

1. Členské státy, které si v rámci nevýlučné pravomoci Unie přejí mezi sebou navázat posílenou spoluprací, se mohou v mezích a za podmínek uvedených v tomto článku a v člancích III-416 až III-423 obracet na její orgány a vykonávat tyto pravomoci při použití příslušných ustanovení Ústavy.

Posílená spolupráce je zaměřena na to, aby podporovala cíle Unie, chránila její zájmy a posilovala její proces integrace. Tato spolupráce je kdykoli otevřena všem členským státům v souladu s článkem III-418.

2. Evropské rozhodnutí o povolení posílené spolupráce přijme Rada až jako poslední prostředek, pokud shledá, že cílů této spolupráce nelze dosáhnout v přiměřené lhůtě Unií jako celkem, a za podmínky, že se jí účastní nejméně jedna třetina členských států. Rada rozhoduje postupem podle článku III-419.

3. Jednání Rady se mohou účastnit všichni její členové, avšak na hlasování se podílejí pouze členové Rady zastupující členské státy zúčastněné na posílené spolupraci.

K jednomyslnosti je třeba pouze hlasů zástupců zúčastněných členských států.

Kvalifikovaná většina je vymezena jako nejméně 55 % členů Rady zastupujících zúčastněné členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva těchto států.

Blokační menšinu musí tvořit nejméně tolik členů Rady, kolik jich zastupuje nejméně 35 % obyvatelstva zúčastněných členských států, a ještě jeden člen, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou.

Odchylně od třetího a čtvrtého pododstavce, pokud Rada nerozhoduje na návrh Komise nebo ministra zahraničních věcí Unie, je požadovaná kvalifikovaná většina vymezena jako nejméně 72 % členů Rady zastupujících zúčastněné členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva těchto států.

4. Akty přijaté v rámci posílené spolupráce zavazují pouze zúčastněné členské státy. Nepokládají se za *acquis*, které musí být přijato státy kandidujícími na přistoupení k Unii.

HLAVA VI

DEMOKRATICKÝ ŽIVOT UNIE

ČLÁNEK I-45

Zásada demokratické rovnosti

Ve všech svých činnostech dodržuje Unie zásadu rovnosti svých občanů, kterým se dostává ze strany jejích orgánů, institucí a jiných subjektů stejné pozornosti.

ČLÁNEK I-46

Zásada zastupitelské demokracie

1. Fungování Unie je založeno na zastupitelské demokracii.
2. Občané jsou na úrovni Unie přímo zastoupeni v Evropském parlamentu.

Členské státy jsou zastoupeny v Evropské radě svými hlavami států nebo předsedy vlád a v Radě svými vládami, kteří jsou demokraticky odpovědní buď jejich vnitrostátním parlamentům, nebo jejich občanům.

3. Každý občan má právo podílet se na demokratickém životě Unie. Rozhodnutí jsou přijímána co nejotevřeněji a co nejbližší občanům.
4. Politické strany na evropské úrovni přispívají k utváření evropského politického vědomí a k vyjadřování vůle občanů Unie.

ČLÁNEK I-47

Zásada participativní demokracie

1. Orgány dávají vhodnými způsoby občanům a reprezentativním sdružením možnost projevit a veřejně si vyměňovat své názory na všechny oblasti činnosti Unie.

2. Orgány udržují otevřený, transparentní a pravidelný dialog s reprezentativními sdruženími a s občanskou společností.
3. Za účelem zajištění soudržnosti a transparentnosti činností Unie vede Komise s dotčenými stranami rozsáhlé konzultace.
4. Nejméně jeden milion občanů Unie pocházejících z podstatného počtu členských států se může ujmout iniciativy a vyzvat Komisi, aby v rámci svých pravomocí předložila vhodný návrh k otázkám, k nimž je podle mínění těchto občanů nezbytné přijetí právního aktu Unie pro účely provedení Ústavy. Postup a podmínky požadované pro tuto občanskou iniciativu, včetně minimálního počtu členských států, z nichž musí tito občané pocházet, stanoví evropský zákon.

ČLÁNEK I-48

Sociální partneři a samostatný sociální dialog

S přihlédnutím k různorodosti vnitrostátních systémů Unie uznává a podporuje úlohu sociálních partnerů na své úrovni. Usnadňuje mezi nimi dialog, přičemž uznává jejich samostatnost.

Trojstranná sociální vrcholná schůzka pro růst a zaměstnanost přispívá k sociálnímu dialogu.

ČLÁNEK I-49

Evropský veřejný ochránce práv

Evropský veřejný ochránce práv volený Evropským parlamentem přijímá stížnosti týkající se nesprávného úředního postupu při činnosti orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie za podmínek stanovených Ústavou. Stížnosti přezkoumává a podává o nich zprávu. Evropský veřejný ochránce práv vykonává svou funkci zcela nezávisle.

ČLÁNEK I-50

Transparentnost jednání orgánů, institucí a jiných subjektů Unie

1. S cílem podpořit řádnou správu a zajistit účast občanské společnosti jednají orgány, instituce a jiné subjekty Unie co nejotevřeněji.
2. Evropský parlament, jakož i Rada při projednávání návrhu legislativního aktu a hlasování o něm, zasedají veřejně.
3. Každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má za podmínek uvedených v části III právo na přístup k dokumentům orgánů, institucí a jiných subjektů Unie bez ohledu na použitý nosič.

Evropský zákon stanoví obecné zásady a omezení, které z důvodu veřejného nebo soukromého zájmu upravují výkon práva na přístup k těmto dokumentům.

4. Každý orgán, instituce nebo jiný subjekt stanoví v souladu s evropským zákonem uvedeným v odstavci 3 ve svém jednacím řádu zvláštní ustanovení o přístupu ke svým dokumentům.

ČLÁNEK I-51

Ochrana osobních údajů

1. Každý má právo na ochranu osobních údajů, které se jej týkají.
2. Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví pravidla o ochraně fyzických osob při zpracovávání osobních údajů orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a členskými státy, pokud vykonávají činnosti spadající do oblasti působnosti práva Unie, a pravidla o volném pohybu těchto údajů. Dodržování těchto pravidel podléhá kontrole nezávislými orgány.

ČLÁNEK I-52

Postavení církví a nekonfesních organizací

1. Unie uznává a nepředjímá postavení, které podle vnitrostátních právních předpisů mají církve a náboženská sdružení či společenství v členských státech.
2. Unie stejným způsobem uznává postavení, které podle vnitrostátních právních předpisů mají nekonfesní organizace.

3. Unie udržuje otevřený, transparentní a pravidelný dialog s těmito církvemi a organizacemi, přičemž uznává jejich identitu a jejich osobitý přínos.

HLAVA VII

FINANCE UNIE

ČLÁNEK I-53

Rozpočtové a finanční zásady

1. Pro každý rozpočtový rok musí být veškeré příjmy a výdaje Unie předběžně vyčísleny a zahrnuty do rozpočtu Unie v souladu s částí III.
2. Rozpočet musí být vyrovnaný co do příjmů a výdajů.
3. Výdaje uvedené v rozpočtu jsou povoleny na dobu ročního rozpočtového období v souladu s evropským zákonem podle článku III-412.
4. Uskutečnění výdajů zapsaných v rozpočtu vyžaduje předchozí přijetí právně závazného aktu Unie, který stanoví právní základ pro její činnost a pro uskutečnění odpovídajících výdajů v souladu s evropským zákonem podle článku III-412, s výjimkou případů stanovených tímto zákonem.

5. K zajištění rozpočtové kázně nepřijme Unie žádné akty, které by mohly mít citelný dopad na rozpočet, aniž by byla poskytnuta záruka, že výdaje vyplývající z těchto aktů mohou být financovány v rámci limitu pro vlastní zdroje Unie a v souladu s víceletým finančním rámcem podle článku I-55.
6. Rozpočet je plněn v souladu se zásadou řádného finančního řízení. Členské státy a Unie spolupracují, aby zajistily využívání položek zapsaných v rozpočtu v souladu s touto zásadou.
7. V souladu s článkem III-412 bojují Unie a členské státy proti podvodům a jiným protiprávním jednáním poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie.

ČLÁNEK I-54

Vlastní zdroje Unie

1. Unie si zajistí prostředky nezbytné pro dosažení svých cílů a pro úspěšné vedení svých politik.
2. Aniž jsou dotčeny jiné příjmy, je rozpočet Unie plně financován z vlastních zdrojů.
3. Evropský zákon Rady stanoví ustanovení týkající se systému vlastních zdrojů Unie. V této souvislosti může zřídit nové kategorie vlastních zdrojů nebo zrušit stávající kategorie. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem. Tento zákon vstoupí v platnost až po schválení členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.

4. Evropský zákon Rady stanoví prováděcí opatření pro systém vlastních zdrojů Unie, pokud je tak stanoveno evropským zákonem přijatým na základě odstavce 3. Rada rozhoduje po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

ČLÁNEK I-55

Víceletý finanční rámec

1. Víceletý finanční rámec zajišťuje řádný vývoj výdajů Unie v rámci limitu jejích vlastních zdrojů. V souladu s článkem III-402 stanoví výši ročních horních hranic položek závazků podle kategorie výdajů.
2. Víceletý finanční rámec stanoví evropský zákon Rady. Rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů.
3. Roční rozpočet Unie je v souladu s víceletým finančním rámcem.
4. Evropská rada může jednomyslně přijmout evropské rozhodnutí, které Radě umožní při přijímání evropského zákona Rady uvedeného v odstavci 2 rozhodovat kvalifikovanou většinou.

ČLÁNEK I-56

Rozpočet Unie

Evropský zákon stanoví roční rozpočet Unie v souladu s článkem III-404.

HLAVA VIII

UNIE A JEJÍ SOUSEDÉ

ČLÁNEK I-57

Unie a její sousedé

1. Unie rozvíjí se zeměmi ve svém sousedství zvláštní vztahy s cílem vytvořit prostor prosperity a dobrých sousedských vztahů, založený na hodnotách Unie a vyznačující se úzkými a mírovými vztahy spočívajícími na spolupráci.
2. Pro účely odstavce 1 může Unie s dotyčnými zeměmi uzavírat zvláštní dohody. Tyto dohody mohou obsahovat vzájemná práva a povinnosti, jakož i možnost vyvíjet společnou činnost. Jejich provádění podléhá pravidelným konzultacím.

HLAVA IX

ČLENSTVÍ V UNII

ČLÁNEK I-58

Kritéria a postup pro přistoupení k Unii

1. Unie je otevřená všem evropským státům, které uznávají její hodnoty uvedené v článku I-2 a zavazují se k jejich společné podpoře.
2. Každý evropský stát, který si přeje stát se členem Unie, může podat svou žádost Radě. O této žádosti je informován Evropský parlament a vnitrostátní parlamenty. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Komisí a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů. Podmínky a pravidla přijetí jsou předmětem dohody mezi členskými státy a kandidátským státem. Tato dohoda podléhá ratifikaci všemi smluvními státy v souladu s jejich ústavními předpisy.

ČLÁNEK I-59

Pozastavení určitých práv vyplývajících z členství v Unii

1. Z odůvodněného podnětu jedné třetiny členských států, z odůvodněného podnětu Evropského parlamentu nebo na návrh Komise může Rada přijmout evropské rozhodnutí o tom, že existuje zřejmé nebezpečí, že některý členský stát závažně poruší hodnoty uvedené v článku I-2. Rada rozhoduje většinou čtyř pětín svých členů po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

Před přijetím tohoto rozhodnutí vyslechne Rada daný členský stát a může stejným postupem podat tomuto státu doporučení.

Rada pravidelně přezkoumává, zda důvody, které ji k takovému rozhodnutí vedly, stále trvají.

2. Z podnětu jedné třetiny členských států nebo na návrh Komise může Evropská rada přijmout evropské rozhodnutí o tom, že došlo k závažnému a trvajícimu porušení hodnot uvedených v článku I-2 ze strany členského státu, poté co daný členský stát vyzve, aby se k této věci vyjádřil. Evropská rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

3. Bylo-li učiněno zjištění uvedené v odstavci 2, může Rada kvalifikovanou většinou přijmout evropské rozhodnutí, kterým se pozastavují určitá práva vyplývající pro dotčený členský stát z použití Ústavy, včetně hlasovacích práv člena Rady zastupujícího tento stát. Rada přitom přihlédne k možným důsledkům takového pozastavení pro práva a povinnosti fyzických a právnických osob.

V každém případě je tento stát nadále vázán povinnostmi, které pro něj vyplývají z Ústavy.

4. Rada může kvalifikovanou většinou přijmout evropské rozhodnutí, kterým změní nebo zruší opatření přijatá podle odstavce 3, jestliže se změní situace, která vedla k přijetí těchto opatření.

5. Pro účely tohoto článku se člen Evropské rady nebo Rady zastupující dotčený členský stát neúčastní hlasování a dotčený členský stát se nezapočítává při stanovení jedné třetiny nebo čtyř pětin členských států podle odstavců 1 a 2. To, že se osobně přítomní nebo zastoupení členové zdrží hlasování, nebrání přijetí evropských rozhodnutí uvedených v odstavci 2.

Pro přijímání evropských rozhodnutí uvedených v odstavcích 3 a 4 je kvalifikovaná většina vymezena jako nejméně 72 % členů Rady zastupujících zúčastněné členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva těchto států.

Rozhoduje-li Rada poté, co přijala rozhodnutí o pozastavení hlasovacích práv podle odstavce 3, kvalifikovanou většinou na základě ustanovení Ústavy, je kvalifikovaná většina vymezena jako v druhém pododstavci, nebo rozhoduje-li Rada na návrh Komise nebo ministra zahraničních věcí Unie, jako nejméně 55 % členů Rady zastupujících zúčastněné členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva těchto států. V posledním případě musí blokační menšinu tvořit nejméně tolik členů Rady, kolik jich zastupuje nejméně 35 % obyvatelstva zúčastněných členských států, a ještě jeden člen, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou.

6. Pro účely tohoto článku se Evropský parlament usnáší dvoutřetinovou většinou odevzdaných hlasů, které představují většinu všech jeho členů.

ČLÁNEK I-60

Dobrovolné vystoupení z Unie

1. Každý členský stát se v souladu se svými ústavními předpisy může rozhodnout z Unie vystoupit.
2. Členský stát, který se rozhodne vystoupit, oznámí svůj záměr Evropské radě. S ohledem na pokyny Evropské rady Unie sjedná a uzavře s tímto státem dohodu o podmínkách jeho vystoupení, s přihlédnutím k rámci jeho budoucích vztahů s Unií. Tato dohoda se sjedná v souladu s čl. III-325 odst. 3. Jménem Unie ji uzavře Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

3. Tato Ústava přestane být pro dotyčný stát použitelná dnem, ke kterému vstoupí v platnost dohoda o vystoupení, nebo, nedojde-li k tomu, dva roky po oznámení podle odstavce 2, nerozhodne-li Evropská rada jednomyslně po dohodě s dotyčným členským státem o prodloužení této lhůty.

4. Pro účely odstavců 2 a 3 se člen Evropské rady nebo Rady, který zastupuje vystupující členský stát, nepodílí na jednáních ani evropských rozhodnutích Rady nebo Evropské rady, která se jej týkají.

Kvalifikovaná většina je vymezena jako nejméně 72 % členů Rady zastupujících zúčastněné členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva těchto států.

5. Pokud stát, který z Unie vystoupil, požádá o nové přistoupení, podléhá tato žádost postupu podle článku I-58.

ČÁST II

LISTINA ZÁKLADNÍCH PRÁV UNIE

PREAMBULE

Národy Evropy, vytvářejíce mezi sebou stále těsnější unii, se rozhodly sdílet mírovou budoucnost založenou na společných hodnotách.

Unie, vědoma si svého duchovního a morálního dědictví, se zakládá na nedělitelných a všeobecných hodnotách lidské důstojnosti, svobody, rovnosti a solidarity; spočívá na zásadách demokracie a právního státu. Do středu své činnosti staví jednotlivce tím, že zavádí občanství Unie a vytváří prostor svobody, bezpečnosti a práva.

Unie přispívá k zachování a rozvíjení těchto společných hodnot při rozmanitosti kultur a tradic národů Evropy, národní identity členských států a uspořádání jejich veřejné moci na státní, regionální a místní úrovni; usiluje o podporu vyváženého a udržitelného rozvoje a zajišťuje volný pohyb osob, služeb, zboží a kapitálu, jakož i svobodu usazování.

K tomuto účelu je nezbytné posílit ochranu základních práv s ohledem na společenský vývoj, sociální pokrok a vědeckotechnologický rozvoj zřetelnějším vyjádřením těchto práv v podobě listiny.

Při respektování pravomocí a úkolů Unie i zásady subsidiarity potvrzuje tato listina práva, která vyplývají především z ústavních tradic a mezinárodních závazků společných členským státům, z Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, ze sociálních chart přijatých Uníí a Radou Evropy a z judikatury Soudního dvora Evropské unie a Evropského soudu pro lidská práva. Tuto listinu budou v této souvislosti soudy Unie a členských států vykládat s náležitým zřetelem na vysvětlení vyhotovená pod vedením prezidia Konventu, jež vypracovalo tuto listinu, a doplněná pod vedením prezidia Evropského konventu.

Uplatňování těchto práv s sebou nese odpovědnost a povinnosti, jak ve vztahu k druhým, tak ve vztahu k lidskému společenství a budoucím generacím.

V důsledku toho uznává Unie práva, svobody a zásady, které jsou vyhlášeny níže.

HLAVA I

DŮSTOJNOST

ČLÁNEK II-61

Lidská důstojnost

Lidská důstojnost je nedotknutelná. Musí být respektována a chráněna.

ČLÁNEK II-62

Právo na život

1. Každý má právo na život.
2. Nikdo nesmí být odsouzen k trestu smrti ani popraven.

ČLÁNEK II-63

Právo na nedotknutelnost lidské osobnosti

1. Každý má právo na to, aby byla respektována jeho fyzická a duševní nedotknutelnost.
2. V lékařství a biologii se musí dodržovat zejména
  - a) svobodný a informovaný souhlas dotčené osoby poskytnutý zákonem stanoveným způsobem,
  - b) zákaz eugenických praktik, zejména těch, jejichž cílem je výběr lidských jedinců,
  - c) zákaz využívat lidské tělo a jeho části jako takové jako zdroj finančního prospěchu,
  - d) zákaz reprodukčního klonování lidských bytostí.

ČLÁNEK II-64

Zákaz mučení a nelidského či ponižujícího zacházení anebo trestu

Nikdo nesmí být mučen ani podroben nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.

ČLÁNEK II-65

Zákaz otroctví a nucené práce

1. Nikdo nesmí být držen v otroctví nebo nevolnictví.
2. Od nikoho se nesmí vyžadovat, aby vykonával nucené nebo povinné práce.
3. Obchod s lidmi je zakázán.

HLAVA II

SVOBODY

ČLÁNEK II -66

Právo na svobodu a bezpečnost

Každý má právo na svobodu a osobní bezpečnost.

ČLÁNEK II-67

Respektování soukromého a rodinného života

Každý má právo na respektování svého soukromého a rodinného života, obydlí a komunikace.

ČLÁNEK II-68

Ochrana osobních údajů

1. Každý má právo na ochranu osobních údajů, které se jej týkají.
2. Tyto údaje musí být zpracovány poctivě, k přesně stanoveným účelům a na základě souhlasu dotčené osoby nebo na základě jiného oprávněného důvodu stanoveného zákonem. Každý má právo na přístup k údajům, které o něm byly shromážděny, a má právo na jejich opravu.
3. Na dodržování těchto pravidel dohlíží nezávislý orgán.

ČLÁNEK II-69

Právo uzavřít manželství a právo založit rodinu

Právo uzavřít manželství a založit rodinu je zaručeno v souladu s vnitrostátními zákony, které upravují výkon těchto práv.

ČLÁNEK II-70

Svoboda myšlení, svědomí a náboženského vyznání

1. Každý má právo na svobodu myšlení, svědomí a náboženského vyznání. Toto právo zahrnuje svobodu změnit své náboženské vyznání nebo přesvědčení, jakož i svobodu projevat své náboženské vyznání nebo přesvědčení sám nebo společně s jinými, ať veřejně nebo soukromě, bohoslužbou, vyučováním, prováděním úkonů a zachováváním obřadů.
2. Právo odmítnout vykonávat vojenskou službu z důvodu svědomí se uznává v souladu s vnitrostátními zákony, které upravují výkon tohoto práva.

ČLÁNEK II-71

Svoboda projevu a informací

1. Každý má právo na svobodu projevu. Toto právo zahrnuje svobodu zastávat názory a přijímat a rozšiřovat informace nebo myšlenky bez zasahování veřejné moci a bez ohledu na hranice.
2. Svoboda a pluralita sdělovacích prostředků musí být respektována.

ČLÁNEK II-72

Svoboda shromažďování a sdružování

1. Každý má právo na svobodu pokojného shromažďování a na svobodu sdružovat se s jinými na všech úrovních, zejména pokud jde o záležitosti politické, odborové či občanské, což zahrnuje právo každého zakládat na ochranu svých zájmů odbory a vstupovat do nich.
2. Politické strany na úrovni Unie přispívají k vyjadřování politické vůle občanů Unie.

ČLÁNEK II-73

Svoboda umění a věd

Umělecká tvorba a vědecké bádání nesmějí být omezovány. Akademická svoboda musí být respektována.

ČLÁNEK II-74

Právo na vzdělání

1. Každý má právo na vzdělání a přístup k odbornému a dalšímu vzdělávání.
2. Toto právo zahrnuje možnost bezplatné povinné školní docházky.

3. Svoboda zakládat vzdělávací zařízení při náležitém respektování demokratických zásad a právo rodičů zajišťovat vzdělání a výchovu svých dětí ve shodě s jejich náboženským, světonázorovým a pedagogickým přesvědčením musí být respektovány v souladu s vnitrostátními zákony, které upravují jejich výkon.

ČLÁNEK II-75

Právo svobodné volby povolání a právo pracovat

1. Každý má právo pracovat a vykonávat svobodně zvolené nebo přijaté povolání.
2. Každý občan Unie může svobodně hledat zaměstnání, pracovat, usadit se nebo poskytovat služby v kterémkoli členském státě.
3. Občané třetích zemí, kteří jsou oprávněni pracovat na území členských států, mají právo na pracovní podmínky rovnocenné pracovním podmínkám občanů Unie.

ČLÁNEK II-76

Svoboda podnikání

Svoboda podnikání se uznává v souladu s právem Unie a vnitrostátními zákony a zvyklostmi.

ČLÁNEK II-77

Právo na vlastnictví

1. Každý má právo vlastnit zákonně nabytý majetek, užívat jej, nakládat s ním a odkazovat jej. Nikdo nesmí být zbaven svého majetku s výjimkou veřejného zájmu, v případech a za podmínek, které stanoví zákon, a při poskytnutí spravedlivé náhrady v přiměřené lhůtě. Užívání majetku může rovněž být upraveno zákonem v míře nezbytné z hlediska obecného zájmu.
2. Duševní vlastnictví je chráněno.

ČLÁNEK II-78

Právo na azyl

Právo na azyl je zaručeno při dodržování Ženevské úmluvy ze dne 28. července 1951 a Protokolu ze dne 31. ledna 1967 týkajícího se právního postavení uprchlíků a v souladu s Ústavou.

ČLÁNEK II-79

Ochrana v případě vystěhování, vyhoštění nebo vydání

1. Hromadné vyhoštění je zakázáno.

2. Nikdo nesmí být vystěhován, vyhoštěn ani vydán do státu, v němž mu hrozí vážné nebezpečí, že by mohl být vystaven trestu smrti, mučení nebo jinému nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.

HLAVA III

ROVNOST

ČLÁNEK II-80

Rovnost před zákonem

Před zákonem jsou si všichni rovni.

ČLÁNEK II-81

Zákaz diskriminace

1. Zakazuje se jakákoli diskriminace založená zejména na pohlaví, rase, barvě pleti, etnickém nebo sociálním původu, genetických rysech, jazyku, náboženském vyznání nebo přesvědčení, politických názorech či jakýchkoli jiných názorech, příslušnosti k národnostní menšině, majetku, narození, zdravotním postižení, věku nebo sexuální orientaci.

2. V oblasti působnosti Ústavy, a aniž jsou dotčena její zvláštní ustanovení, se zakazuje jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti.

ČLÁNEK II-82

Kulturní, náboženská a jazyková rozmanitost

Unie respektuje kulturní, náboženskou a jazykovou rozmanitost.

ČLÁNEK II-83

Rovnost žen a mužů

Rovnost žen a mužů musí být zajištěna ve všech oblastech včetně zaměstnání, práce a odměny za práci.

Zásada rovnosti nebrání zachování nebo přijetí opatření poskytujících zvláštní výhody ve prospěch nedostatečně zastoupeného pohlaví.

ČLÁNEK II-84

Práva dítěte

1. Děti mají právo na ochranu a péči nezbytnou pro jejich blaho. Mohou svobodně vyjadřovat své názory. V záležitostech, které se jich dotýkají, se k těmto názorům musí přihlížet s ohledem na jejich věk a vospělost.

2. Při všech činnostech týkajících se dětí, ať už uskutečňované veřejnými orgány nebo soukromými institucemi, musí být nejvladnější zájem dítěte prvořadým hlediskem.
3. Každé dítě má právo udržovat pravidelné osobní vztahy a přímý styk s oběma rodiči, ledaže by to bylo v rozporu s jeho zájmy.

ČLÁNEK II-85

Práva starších osob

Unie uznává a respektuje práva starších osob na to, aby vedly důstojný a nezávislý život a podílely se na společenském a kulturním životě.

ČLÁNEK II-86

Začlenění osob se zdravotním postižením

Unie uznává a respektuje právo osob se zdravotním postižením na opatření, jejichž cílem je zajistit jejich nezávislost, sociální a profesní začlenění a jejich účast na životě společnosti.

HLAVA IV

SOLIDARITA

ČLÁNEK II-87

Právo pracovníka na informování a na projednávání v podniku

Pracovníci nebo jejich zástupci musí mít na vhodných úrovních zaručeno právo na včasné informování a projednávání v případech a za podmínek, které stanoví právo Unie a vnitrostátní právní předpisy a zvyklosti.

ČLÁNEK II-88

Právo na kolektivní vyjednávání a akce

Pracovníci a zaměstnavatelé či jejich příslušné organizace mají v souladu s právem Unie a vnitrostátními předpisy a zvyklostmi právo sjednávat a uzavírat na vhodných úrovních kolektivní smlouvy a v případě konfliktu zájmů vést kolektivní akce na obranu svých zájmů, včetně stávků.

ČLÁNEK II-89

Právo na přístup ke službám zaměstnanosti

Každý má právo na bezplatné služby zaměstnanosti.

ČLÁNEK II-90

Ochrana v případě neoprávněného propuštění

Každý pracovník má v souladu s právem Unie a s vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi právo na ochranu před neoprávněným propuštěním.

ČLÁNEK II-91

Slušné a spravedlivé pracovní podmínky

1. Každý pracovník má právo na pracovní podmínky respektující jeho zdraví, bezpečnost a důstojnost.
2. Každý pracovník má právo na stanovení maximální přípustné pracovní doby, na denní a týdenní odpočinek a na každoroční placenou dovolenou.

ČLÁNEK II-92

Zákaz dětské práce a ochrana mladých lidí při práci

Dětská práce se zakazuje. Minimální věk pro přijetí do zaměstnání nesmí být nižší než věk pro ukončení povinné školní docházky, aniž jsou dotčena pravidla, která jsou příznivější pro mladé lidi, a omezené výjimky.

Mladí lidé přijatí do práce musí práci vykonávat za podmínek odpovídajících jejich věku a být chráněni před hospodářským vykořisťováním a před jakoukoli prací, která by mohla ohrozit jejich bezpečnost, zdraví nebo tělesný, duševní, mravní nebo sociální rozvoj nebo narušit jejich vzdělávání.

ČLÁNEK II-93

Rodinný a pracovní život

1. Rodina požívá právní, hospodářské a sociální ochrany.
2. V zájmu zachování souladu mezi rodinným a pracovním životem má každý právo na ochranu před propuštěním z důvodu spojeného s mateřstvím a právo na placenou mateřskou dovolenou a na rodičovskou dovolenou po narození nebo osvojení dítěte.

ČLÁNEK II-94

Sociální zabezpečení a sociální pomoc

1. Unie uznává a respektuje nárok na přístup k dávkám sociálního zabezpečení a k sociálním službám zajišťujícím ochranu v takových případech, jako je mateřství, nemoc, pracovní úrazy, závislost nebo stáří, jakož i v případě ztráty zaměstnání, podle pravidel stanovených právem Unie a vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi.

2. Každý, kdo oprávněně pobývá a pohybuje se uvnitř Evropské unie, má nárok na dávky sociálního zabezpečení a na sociální výhody v souladu s právem Unie a vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi.

3. Za účelem boje proti sociálnímu vyloučení a chudobě Unie uznává a respektuje právo na sociální pomoc a pomoc v oblasti bydlení, jejichž cílem je zajistit důstojnou existenci pro všechny, kdo nemají dostatečné prostředky, v souladu s pravidly stanovenými právem Unie a vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi.

ČLÁNEK II-95

Ochrana zdraví

Každý má právo na přístup k preventivní zdravotní péči a na obdržení lékařské péče za podmínek stanovených vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi. Při vymezování a provádění všech politik a činností Unie je zajištěn vysoký stupeň ochrany lidského zdraví.

ČLÁNEK II-96

Přístup ke službám obecného hospodářského zájmu

Unie v souladu s Ústavou a s cílem podpořit sociální a územní soudržnost Unie uznává a respektuje přístup ke službám obecného hospodářského zájmu tak, jak je stanoven vnitrostátními právními předpisy a zvyklostmi.

ČLÁNEK II-97

Ochrana životního prostředí

Vysoká úroveň ochrany životního prostředí a zvyšování jeho kvality musí být začleněny do politik Unie a zajištěny v souladu se zásadou udržitelného rozvoje.

ČLÁNEK II-98

Ochrana spotřebitele

V politikách Unie je zajištěna vysoká úroveň ochrany spotřebitele.

HLAVA V

OBČANSKÁ PRÁVA

ČLÁNEK II-99

Právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu

1. Každý občan Unie má právo volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu v členském státě, v němž má bydliště, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu.
2. Členové Evropského parlamentu jsou voleni v přímých a všeobecných volbách svobodným a tajným hlasováním.

ČLÁNEK II-100

Právo volit a být volen v obecních volbách

Každý občan Unie má právo volit a být volen v obecních volbách v členském státě, v němž má bydliště, za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu.

ČLÁNEK II-101

Právo na řádnou správu

1. Každý má právo na to, aby jeho záležitosti byly orgány, institucemi a jinými subjekty Unie řešeny nestranně, spravedlivě a v přiměřené lhůtě.
2. Toto právo zahrnuje především
  - a) právo každého být vyslechnut před přijetím jemu určeného individuálního opatření, které by se jej mohlo nepříznivě dotknout;
  - b) právo každého na přístup ke spisu, který se jej týká, při respektování oprávněných zájmů důvěrnosti a profesního a obchodního tajemství;
  - c) povinnost správních orgánů odůvodňovat svá rozhodnutí.
3. Každý má právo na to, aby mu Unie v souladu s obecnými zásadami společnými právním řádům členských států nahradila škodu způsobenou jejími orgány nebo jejími zaměstnanci při výkonu jejich funkce.

4. Každý se může písemně obracet na orgány Unie v jednom z jazyků Ústavy a musí obdržet odpověď ve stejném jazyce.

ČLÁNEK II-102

Právo na přístup k dokumentům

Každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má právo na přístup k dokumentům orgánů, institucí a jiných subjektů Unie bez ohledu na použitý nosič.

ČLÁNEK II-103

Evropský veřejný ochránce práv

Každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má právo obracet se na evropského veřejného ochránce práv v případě nesprávného úředního postupu orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie, s výjimkou Soudního dvora Evropské unie při výkonu jeho soudních pravomocí.

ČLÁNEK II-104

Petiční právo

Každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v členském státě má petiční právo k Evropskému parlamentu.

ČLÁNEK II-105

Volný pohyb a pobyt

1. Každý občan Unie má právo volně se pohybovat a pobývat na území členských států.
2. Volný pohyb a pobyt může být v souladu s Ústavou přiznán státním příslušníkům třetích zemí oprávněně pobývajícím na území členského státu.

ČLÁNEK II-106

Diplomatická a konzulární ochrana

Každý občan Unie má na území třetí země, kde členský stát, jehož je státním příslušníkem, nemá své zastoupení, právo na diplomatickou nebo konzulární ochranu kterýmkoli členským státem za stejných podmínek jako státní příslušníci tohoto státu.

HLAVA VI

SOUDNICTVÍ

ČLÁNEK II-107

Právo na účinnou právní ochranu a spravedlivý proces

Každý, jehož práva a svobody zaručené právem Unie byly porušeny, má za podmínek stanovených tímto článkem právo na účinné prostředky nápravy před soudem.

Každý má právo, aby jeho věc byla spravedlivě, veřejně a v přiměřené lhůtě projednána nezávislým a nestranným soudem, předem zřízeným zákonem. Každému musí být umožněno poradit se, být obhajován a být zastupován.

Bezplatná právní pomoc je poskytnuta všem, kdo nemají dostatečné prostředky, pokud je to nezbytné k tomu, aby jim byl zajištěn skutečný přístup ke spravedlnosti.

ČLÁNEK II-108

Presumpce nevinny a právo na obhajobu

1. Každý obviněný se považuje za nevinného, dokud jeho vina nebyla prokázána zákonným způsobem.
2. Každému obviněnému je zaručeno respektování práv na obhajobu.

ČLÁNEK II-109

Zásady zákonnosti a přiměřenosti trestných činů a trestů

1. Nikdo nesmí být odsouzen za jednání nebo opomenutí, které v době, kdy bylo spácháno, nebylo podle vnitrostátního nebo mezinárodního práva trestným činem. Rovněž nesmí být uložen trest přísnější, než jaký bylo možno uložit v době spáchání trestného činu. Pokud poté, co již byl trestný čin spáchán, stanoví zákon mírnější trest, uloží se tento mírnější trest.
2. Tento článek nebrání souzení a potrestání za jednání nebo opomenutí, které v době, kdy bylo spácháno, bylo trestné podle obecných zásad uznávaných mezinárodním společenstvím.
3. Výše trestu nesmí být nepřiměřená trestnému činu.

ČLÁNEK II-110

Právo nebýt dvakrát trestně stíhán nebo trestán za stejný trestný čin

Nikdo nesmí být stíhán nebo potrestán v trestním řízení za čin, za který již byl v Unii osvobozen nebo odsouzen konečným trestním rozsudkem podle zákona.

HLAVA VII

OBECNÁ USTANOVENÍ UPRAVUJÍCÍ VÝKLAD A POUŽITÍ LISTINY

ČLÁNEK II-111

Oblast použití

1. Ustanovení této listiny jsou při dodržení zásady subsidiarity určena orgánům, institucím a jiným subjektům Unie, a dále členským státům, výhradně pokud uplatňují právo Unie. Respektují proto práva, dodržují zásady a podporují jejich uplatňování v souladu se svými pravomocemi, při zachování mezi pravomocí, které jsou Unii svěřeny v dalších částech Ústavy.
2. Tato listina nerozšiřuje oblast působnosti práva Unie nad rámec pravomocí Unie, ani nevytváří žádnou novou pravomoc či úkol pro Unii, ani nemění pravomoc a úkoly stanovené v dalších částech Ústavy.

ČLÁNEK II-112

Rozsah a výklad práv a zásad

1. Každé omezení výkonu práv a svobod uznaných touto listinou musí být stanoveno zákonem a respektovat podstatu těchto práv a svobod. Při dodržení zásady proporcionality mohou být omezení zavedena pouze tehdy, pokud jsou nezbytná a pokud skutečně odpovídají cílům obecného zájmu, které uznává Unie, nebo potřebě ochrany práv a svobod druhého.

2. Práva uznaná touto listinou, jež jsou podrobněji upravena v dalších částech Ústavy, jsou vykonávána za podmínek a v mezích v nich stanovených.
3. Pokud tato listina obsahuje práva odpovídající právům zaručeným Úmluvou o ochraně lidských práv a základních svobod, jsou smysl a rozsah těchto práv stejné jako ty, které jim přikládá uvedená úmluva. Toto ustanovení nebrání tomu, aby právo Unie poskytovalo širší ochranu.
4. Pokud tato listina uznává základní práva, která vyplývají z ústavních tradic společných členským státům, musí být tato práva vykládána v souladu s těmito tradicemi.
5. Ustanovení této listiny, která obsahují zásady, mohou být prováděna akty přijímanými orgány, institucemi a jinými subjekty Unie a akty členských států, provádějí-li právo Unie, při výkonu jejich pravomocí. Před soudem se jich lze dovolávat pouze pro účely výkladu a kontroly zákonnosti těchto aktů.
6. K vnitrostátním právním předpisům a zvyklostem musí být plně přihlíženo tak, jak je stanoveno v této listině.
7. Soudy Unie a členských států náležitě přihlížejí k vysvětlením vypracovaným jako pomůcka pro výklad Listiny základních práv.

ČLÁNEK II-113

Úroveň ochrany

Žádné ustanovení této listiny nesmí být vykládáno jako omezení nebo narušení lidských práv a základních svobod, které v oblasti své působnosti uznávají právo Unie, mezinárodní právo a mezinárodní smlouvy, jejichž stranou je Unie nebo všechny členské státy, včetně Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, a ústavy členských států.

ČLÁNEK II-114

Zákaz zneužití práv

Žádné ustanovení této listiny nesmí být vykládáno tak, jako by dávalo jakékoli právo vyvíjet činnost nebo dopustit se činu zaměřeného na zmaření kteréhokoli z práv a svobod uznaných v této listině, nebo na jejich omezení ve větším rozsahu, než tato listina stanoví.

ČÁST III

POLITIKY A FUNGOVÁNÍ UNIE

HLAVA I

OBECNĚ POUŽITELNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK III-115

Unie zajišťuje soudržnost mezi jednotlivými politikami a činnostmi podle této části s přihlédnutím ke všem svým cílům a v souladu se zásadou svěřené pravomoci.

ČLÁNEK III-116

Při všech činnostech uvedených v této části usiluje Unie o odstranění nerovností mezi ženami a muži a podporuje rovnost mezi nimi.

ČLÁNEK III-117

Při vymezení a provádění politik a činností podle této části přihlíží Unie k požadavkům spojeným s podporou vysoké úrovně zaměstnanosti, zárukou přiměřené sociální ochrany, bojem proti sociálnímu vyloučení a vysokou úrovní všeobecného a odborného vzdělávání a ochrany lidského zdraví.

ČLÁNEK III-118

Při vymezení a provádění politik a činností podle této části se Unie zaměřuje na boj proti diskriminaci na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace.

ČLÁNEK III-119

Požadavky na ochranu životního prostředí musí být zahrnuty do vymezení a provádění politik a činností uvedených v této části, zejména s ohledem na podporu udržitelného rozvoje.

ČLÁNEK III-120

Požadavky vyplývající z ochrany spotřebitele budou brány v úvahu při vymezení a provádění jiných politik a činností Unie.

ČLÁNEK III-121

Při vymezování a provádění politik Unie v oblastech zemědělství, rybolovu, dopravy, vnitřního trhu, výzkumu a technologického rozvoje a vesmíru zohledňují Unie a členské státy plně požadavky na dobré životní podmínky zvířat jako vnímajících bytostí, přičemž respektují právní a správní předpisy a zvyklosti členských států, které se týkají náboženských obřadů, kulturních tradic a regionálního dědictví.

ČLÁNEK III-122

Aniž jsou dotčeny články I-5, III-166, III-167 a III-238 a s ohledem na místo, které zaujímají služby obecného hospodářského zájmu jako služby, jimž všichni v Unii přiřítají určitou hodnotu, a na jejich význam při podpoře sociální a územní soudržnosti, pečují Unie a členské státy v rámci svých pravomocí a v oblasti působnosti Ústavy o to, aby zejména hospodářské a finanční zásady a podmínky pro fungování těchto služeb umožňovaly naplnění jejich úkolů. Tyto zásady a podmínky stanoví evropský zákon, aniž je dotčena pravomoc členských států poskytovat, zadávat či financovat tyto služby v souladu s Ústavou.

HLAVA II

ZÁKAZ DISKRIMINACE A OBČANSTVÍ

ČLÁNEK III-123

Zákaz diskriminace na základě státní příslušnosti podle čl. I-4 odst. 2 lze upravit evropským zákonem nebo rámcovým zákonem.

ČLÁNEK III-124

1. Aniž jsou dotčena ostatní ustanovení Ústavy a v rámci pravomocí svěřených Unii Ústavou lze evropským zákonem nebo rámcovým zákonem Rady stanovit nezbytná opatření k boji proti diskriminaci na základě pohlaví, rasy nebo etnického původu, náboženského vyznání nebo přesvědčení, zdravotního postižení, věku nebo sexuální orientace. Rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.
2. Odchylně od odstavce 1 lze evropským zákonem nebo rámcovým zákonem stanovit základní zásady pobídkových opatření Unie na podporu činností, které členské státy podnikají za účelem přispění k uskutečňování cílů uvedených v odstavci 1, a tato opatření vymezit, s vyloučením harmonizace jejich právních předpisů.

ČLÁNEK III-125

1. Ukáže-li se k usnadnění výkonu práva každého občana Unie volně se pohybovat a pobývat podle čl. I-10 odst. 2 písm. a) činnost Unie jako nezbytná a nestanoví-li Ústava pro takovou činnost nezbytné pravomoci, lze k tomuto účelu stanovit opatření evropským zákonem nebo rámcovým zákonem.
2. Ke stejnému účelu jako účelu uvedenému v odstavci 1, nestanoví-li k tomu Ústava nezbytné pravomoci, lze opatření týkající se cestovních pasů, průkazů totožnosti, povolení k pobytu a dalších obdobných dokladů, jakož i opatření týkající se sociálního zabezpečení nebo sociální ochrany stanovit evropským zákonem nebo rámcovým zákonem Rady. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

ČLÁNEK III-126

Podrobnou úpravu výkonu práva každého občana Unie volit a být volen v obecních volbách a ve volbách do Evropského parlamentu podle čl. I-10 odst. 2 písm. b) v členském státě, v němž má bydliště a jehož není jeho státním příslušníkem, stanoví evropský zákon nebo rámcový zákon Rady. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem. Tato úprava může stanovit výjimky tam, kde je to odůvodněno zvláštními obtížemi některého členského státu.

Výkonem práva volit a být volen ve volbách do Evropského parlamentu není dotčen čl. III-330 odst. 1 a opatření přijatá k jeho provedení.

ČLÁNEK III-127

Členské státy přijmou nezbytná ustanovení k zajištění diplomatické a konzulární ochrany občanů Unie ve třetích zemích podle čl. I-10 odst. 2 písm. c).

Členské státy zahájí mezinárodní jednání potřebná pro zajištění této ochrany.

Opatření nezbytná pro usnadnění této ochrany lze stanovit evropským zákonem Rady. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

ČLÁNEK III-128

Jazyky, v nichž má podle čl. I-10 odst. 2 písm. d) každý občan Unie právo obracet se na její orgány a instituce a obdržet v nich odpověď, jsou ty, které jsou uvedeny v čl. IV-448 odst. 1. Orgány a instituce podle čl. I-10 odst. 2 písm. d) jsou ty, které jsou uvedeny v čl. I-19 odst. 1 druhém pododstavci a v článcích I-30, I-31 a I-32 a rovněž evropský veřejný ochránce práv.

ČLÁNEK III-129

Komise podá zprávu o používání článku I-10 této hlavy Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru každé tři roky. Tato zpráva přihlédně k vývoji Unie.

Na základě této zprávy a aniž jsou dotčena ostatní ustanovení Ústavy, lze evropským zákonem nebo rámcovým zákonem Rady doplnit práva uvedená v článku I-10. Rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu. Tento zákon nebo rámcový zákon vstoupí v platnost po schválení členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.

HLAVA III

VNITŘNÍ POLITIKY A ČINNOSTI

KAPITOLA I

VNITŘNÍ TRH

ODDÍL 1

VYTVOŘENÍ A FUNGOVÁNÍ VNITŘNÍHO TRHU

ČLÁNEK III-130

1. Unie přijímá opatření určená k vytvoření nebo zajištění fungování vnitřního trhu v souladu s příslušnými ustanoveními Ústavy.

2. Vnitřní trh zahrnuje prostor bez vnitřních hranic, v němž je zajištěn volný pohyb osob, služeb, zboží a kapitálu v souladu s Ústavou.
3. Rada na návrh Komise přijímá evropská nařízení nebo rozhodnutí, která stanoví obecné zásady a podmínky nezbytné k zajištění vyváženého pokroku ve všech dotýčných odvětvích.
4. Při přípravě návrhů směřujících k dosažení cílů stanovených v odstavcích 1 a 2 vezme Komise v úvahu úsilí, jež budou muset vynaložit některá hospodářství, která se liší stupněm vývoje, při vytváření vnitřního trhu, a může navrhnout vhodná opatření.

Pokud budou mít tato opatření podobu výjimek, musí být dočasná a mohou narušovat fungování vnitřního trhu co nejméně.

ČLÁNEK III-131

Členské státy vzájemně konzultují společné kroky, které mají zabránit tomu, aby fungování vnitřního trhu bylo dotčeno opatřeními, která by byl některý členský stát nucen učinit v případě vážných vnitřních nepokojů ohrožujících veřejný pořádek, v případě války nebo vážného mezinárodního napětí vytvářejícího nebezpečí války, anebo proto, aby dostál závazkům, jež přijal za účelem udržení míru a mezinárodní bezpečnosti.

ČLÁNEK III-132

Povedou-li opatření přijatá v případech uvedených v člancích III-131 a III-436 k narušení podmínek hospodářské soutěže na vnitřním trhu, prozkoumá Komise spolu se zúčastněným členským státem, jak by tato opatření mohla být přizpůsobena pravidlům stanoveným Ústavou.

Odchylně od postupu stanoveného v člancích III-360 a III-361 může Komise nebo kterýkoli členský stát předložit věc přímo Soudnímu dvoru, pokud se Komise nebo členský stát domnívá, že jiný členský stát zneužívá oprávnění stanovených v člancích III-131 a III-436. Soudní dvůr rozhodne v neveřejném zasedání.

ODDÍL 2

VOLNÝ POHYB OSOB A SLUŽEB

Pododíl 1

Pracovníci

ČLÁNEK III-133

1. Pracovníci mají právo volně se pohybovat uvnitř Unie.

2. Mezi pracovníky členských států je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti, pokud jde o zaměstnávání, odměnu za práci a jiné pracovní podmínky.
3. S výhradou omezení odůvodněných veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností a ochranou veřejného zdraví mají pracovníci právo
  - a) ucházet se o skutečně nabízená pracovní místa;
  - b) pohybovat se za tím účelem volně na území členských států;
  - c) pobývat v některém z členských států za účelem výkonu zaměstnání v souladu s právními a správními předpisy, jež upravují zaměstnávání vlastních státních příslušníků;
  - d) zůstat na území členského státu po ukončení zaměstnání za podmínek, které budou předmětem evropských nařízení přijatých Komisí.
4. Tento článek se nepoužije pro zaměstnání ve veřejné správě.

ČLÁNEK III-134

Opatření nezbytná k uskutečnění volného pohybu pracovníků tak, jak je vymezen v článku III-133, stanoví evropský zákon nebo rámcový zákon. Přijme se po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.

Evropský zákon nebo rámcový zákon mají za cíl zejména

- a) zajistit úzkou spolupráce mezi vnitrostátními službami zaměstnanosti,
- b) odstranit ty administrativní postupy a praxi, jakož i lhůty pro přístup pracovníků k volným pracovním místům, vyplývající buď z vnitrostátních právních předpisů, nebo z dohod dříve uzavřených mezi členskými státy, jejichž zachování by bylo překážkou liberalizace pohybu pracovníků,
- c) odstranit všechny takové lhůty a jiná omezení stanovená vnitrostátními právními předpisy nebo dohodami dříve uzavřenými mezi členskými státy, které kladou pro pracovníky jiných členských států jiné podmínky svobodné volby pracovního místa než pracovníkům vlastním,
- d) vytvořit vhodný mechanismus, jenž by umožňoval propojení mezi nabídkou a poptávkou na trhu pracovních sil a usnadňoval jejich vyrovnávání způsobem, který by vylučoval vážné ohrožení životní úrovně a zaměstnanosti v různých regionech a odvětvích průmyslu.

ČLÁNEK III-135

Členské státy budou v rámci společného programu podporovat výměnu mladých pracovníků.

ČLÁNEK III-136

1. V oblasti sociálního zabezpečení stanoví opatření nezbytná k uskutečnění volného pohybu pracovníků evropský zákon nebo rámcový zákon, a to vytvořením systému, který migrujícím zaměstnancům a osobám samostatně výdělečně činným, jakož i osobám na nich závislým zajistí

- a) započtení všech dob získaných podle právních předpisů jednotlivých členských států pro účely vzniku a zachování nároků na dávky, jakož i výpočet jejich výše;
- b) vyplácení dávek osobám s bydlištěm na území členských států.

2. Domnívá-li se člen Rady, že by se návrh evropského zákona nebo rámcového zákona podle odstavce 1 dotkl základních aspektů jeho systému sociálního zabezpečení, včetně oblasti působnosti, nákladů nebo finanční struktury, nebo by se výrazně dotkl finanční rovnováhy tohoto systému, může požádat, aby se záležitostí zabývala Evropská rada. V takovém případě se postup podle článku III-396 pozastaví. Po projednání Evropská rada do čtyř měsíců od tohoto pozastavení

- a) vrátí návrh zpět Radě, která ukončí pozastavení postupu podle článku III-396, nebo
- b) požádá Komisi o předložení nového návrhu; v tom případě se původně navržený akt považuje za nepřijatý.

Pododdíl 2

Svoboda usazování

ČLÁNEK III-137

V rámci tohoto pododdílu jsou zakázána omezení svobody usazování pro státní příslušníky jednoho členského státu na území státu druhého. Stejně tak jsou zakázána omezení při zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností státními příslušníky jednoho členského státu na území druhého státu.

Státní příslušníci jednoho členského státu mají právo na přístup k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkon na území jiného členského státu, jakož i na zřizování a řízení podniků, zejména společností ve smyslu čl. III-142 druhého pododstavce, za podmínek stanovených pro vlastní státní příslušníky právem země usazení, nestanoví-li oddíl 4 týkající se kapitálu a plateb jinak.

ČLÁNEK III-138

1. Opatření pro zavedení svobody usazování v určitém oboru činnosti stanoví evropský rámcový zákon. Přijme se po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.
2. Evropský parlament, Rada a Komise plní úlohy, které pro ně vyplývají z odstavce 1, přičemž zejména

- a) zpravidla se přednostně zabývají takovými obory činnosti, v nichž svoboda usazování zvláště významně přispívá k rozvoji výroby a obchodu,
- b) zajišťují úzkou spolupráci mezi příslušnými orgány státní správy členských států, aby se informovaly o konkrétní situaci v různých oborech činnosti uvnitř Unie,
- c) odstraňují administrativní postupy a praxi, které vyplývají z vnitrostátních právních předpisů nebo z dohod uzavřených dříve mezi členskými státy a jejichž další zachování by bylo překážkou svobody usazování,
- d) zajišťují, aby pracovníci jednoho členského státu, kteří jsou zaměstnáni na území jiného členského státu, mohli na tomto území zůstat za účelem výkonu samostatně výdělečné činnosti, splňují-li podmínky, které by museli splňovat, kdyby do tohoto státu vstupovali s úmyslem takovou činnost zahájit,
- e) umožňují státním příslušníkům jednoho členského státu nabývat a užívat nemovitosti na území jiného členského státu, pokud to není v rozporu se zásadami stanovenými v čl. III-227 odst. 2,
- f) postupně odstraňují omezení svobody usazování v každém oboru činnosti, který přichází v úvahu, a to jak pokud jde o podmínky zřizování zastoupení, poboček nebo dceřiných společností na území členského státu, tak i pokud jde o podmínky vstupu zaměstnanců mateřského podniku na řídicí nebo dozorčí místa těchto zastoupení, poboček nebo dceřiných společností,

- g) v míře nezbytné k dosažení jejich rovnocennosti koordinují záruky, které jsou pro ochranu zájmů společníků i třetích osob vyžadovány v členských státech od společností ve smyslu článku III-142 druhého pododstavce,
- h) kontrolují, zda podmínky usazování nejsou narušovány podporami poskytovanými členskými státy.

ČLÁNEK III-139

Tento pododdíl se v členských státech nevztahuje na činnosti, které jsou v dotyčném členském státě spjaty, i když jen příležitostně, s výkonem veřejné moci.

Evropský zákon nebo rámcový zákon může některé činnosti vyloučit z použitelnosti ustanovení tohoto pododdílu.

ČLÁNEK III-140

1. Tento pododdíl a opatření přijatá na jeho základě nevyklučují užití těch ustanovení právních a správních předpisů, které stanoví zvláštní režim pro cizí státní příslušníky z důvodu veřejného pořádku, veřejné bezpečnosti a ochrany veřejného zdraví.
2. Evropský rámcový zákon koordinuje vnitrostátní předpisy podle odstavce 1.

ČLÁNEK III-141

1. Evropský rámcový zákon usnadňuje přístup osob k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkonu. Má za cíl
  - a) vzájemné uznávání diplomů, osvědčení a jiných dokladů o kvalifikaci,
  - b) koordinaci právních a správních předpisů členských států týkajících se přístupu k samostatně výdělečným činnostem a jejich výkonu.
2. Pokud jde o povolání lékařská, ostatní zdravotnická a farmaceutická, bude postupné odstraňování omezení záviset na koordinaci podmínek pro výkon těchto povolání v jednotlivých členských státech.

ČLÁNEK III-142

Se společnostmi založenými podle práva některého členského státu, jež mají své sídlo, svou ústřední správu nebo hlavní provozovnu uvnitř Unie, se pro účely tohoto pododdílu zachází stejně jako s fyzickými osobami, které jsou státními příslušníky členských států.

„Společnostmi“ se rozumějí společnosti založené podle občanského nebo obchodního práva včetně družstev a jiné právnické osoby veřejného nebo soukromého práva s výjimkou neziskových organizací.

ČLÁNEK III-143

Členské státy poskytnou státním příslušníkům ostatních členských států zacházení stejné jako vlastním státním příslušníkům, pokud jde o jejich finanční účast ve společnostech ve smyslu čl. III-142 druhého pododstavce; ostatní ustanovení Ústavy tím nejsou dotčena.

Pododdíl 3

Volný pohyb služeb

ČLÁNEK III-144

V rámci tohoto pododdílu jsou zakázána omezení volného pohybu služeb uvnitř Unie pro státní příslušníky členských států, kteří jsou usazeni v jiném státě Unie, než se nachází příjemce služby.

Evropský zákon nebo rámcový zákon může rozšířit použitelnost tohoto pododdílu na poskytovatele služeb, kteří jsou státními příslušníky třetích zemí a kteří jsou usazeni uvnitř Unie.

ČLÁNEK III-145

Za služby se pro účely Ústavy pokládají výkony poskytované zpravidla za úplatu, pokud nejsou upraveny ustanoveními o volném pohybu osob, zboží a kapitálu.

Služby zahrnují zejména

- a) činnosti průmyslové povahy,
- b) činnosti obchodní povahy,
- c) řemeslné činnosti,
- d) činnosti v oblasti svobodných povolání.

Aniž je dotčen pododdíl 2 týkající se svobody usazování, může poskytovatel služby za účelem jejího poskytnutí dočasně provozovat svou činnost v členském státě, kde je služba poskytována, za stejných podmínek, jaké tento stát ukládá svým vlastním státním příslušníkům.

ČLÁNEK III-146

1. Volný pohyb služeb v oblasti dopravy je upraven kapitolou III oddílem 7 o dopravě.
2. Liberalizace bankovních a pojišťovacích služeb, které jsou spojeny s pohybem kapitálu, se uskuteční v souladu s liberalizací pohybu kapitálu.

ČLÁNEK III-147

1. Evropský rámcový zákon stanoví opatření pro liberalizaci určitého typu služeb. Přijme se po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.
2. Evropský rámcový zákon uvedený v odstavci 1 se zpravidla přednostně týká těch služeb, které mají přímý vliv na výrobní náklady nebo jejichž liberalizace přispívá ke směně zboží.

ČLÁNEK III-148

Členské státy usilují o dosažení liberalizace služeb ve větší míře, než jsou povinny na základě evropského rámcového zákona přijatého podle čl. III-147 odst. 1, pokud jim to dovolí jejich celková hospodářská situace, jakož i situace v příslušném hospodářském odvětví.

Za tím účelem podává Komise příslušným členským státům doporučení.

ČLÁNEK III-149

Dokud nebudou odstraněna omezení volného pohybu služeb, uplatňují je členské státy na všechny poskytovatele služeb podle čl. III-144 prvního pododstavce, bez rozdílu státní příslušnosti nebo místa pobytu.

ČLÁNEK III-150

Pro otázky upravené tímto pododdílem se použijí články III-139 až III-142.

ODDÍL 3

VOLNÝ POHYB ZBOŽÍ

Pododdíl 1

Celní unie

ČLÁNEK III-151

1. Unie zahrnuje celní unii, která pokrývá veškerý obchod se zbožím a která zahrnuje jak zákaz vývozních a dovozních cel a všech poplatků s rovnocenným účinkem mezi členskými státy, tak i přijetí společného celního sazebníku ve vztahu ke třetím zemím.
2. Odstavec 4 a pododdíl 3 o zákazu množstevních omezení se týkají výrobků, které pocházejí z členských států, jakož i těch výrobků pocházejících ze třetích zemí, které jsou v členských státech ve volném oběhu.

3. Za výrobky ve volném oběhu se v členských státech pokládají ty výrobky, které pocházejí ze třetích zemí, u kterých byly v tomto členském státě splněny dovozní náležitosti a zaplacená cla a poplatky s rovnocenným účinkem a u kterých nedošlo k plnému ani částečnému navrácení těchto cel a poplatků.
4. Dovozní a vývozní cla a poplatky s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázány. Tento zákaz se vztahuje také na cla fiskální povahy.
5. Rada na návrh Komise přijme evropská nařízení nebo rozhodnutí, jež stanoví sazby společného celního sazebníku.
6. Při plnění úkolů, které jí byly svěřeny na základě tohoto článku, Komise vychází
  - a) z nutnosti podporovat obchod mezi členskými státy a třetími zeměmi,
  - b) z vývoje podmínek hospodářské soutěže uvnitř Unie, pokud tento vývoj vede ke zvýšení konkurenceschopnosti podniků,
  - c) z požadavků zásobování Unie surovinami a polotovary, přičemž Komise dbá, aby mezi členskými státy nedošlo k narušení podmínek hospodářské soutěže u konečných výrobků;
  - d) z nutnosti vyvarovat se vážných poruch v hospodářství členských států a zajistit racionální rozvoj výroby a rozšíření spotřeby v Unii.

Pododdíl 2

Celní spolupráce

ČLÁNEK III-152

V mezích oblasti působnosti Ústavy stanoví evropský zákon nebo rámcový zákon opatření k posílení celní spolupráce mezi členskými státy a mezi členskými státy a Komisí.

Pododdíl 3

Zákaz množstevních omezení

ČLÁNEK III-153

Množstevní omezení dovozu i vývozu, jakož i veškerá opatření s rovnocenným účinkem jsou mezi členskými státy zakázána.

ČLÁNEK III-154

Článek III-153 nevylučuje zákazy nebo omezení dovozu, vývozu nebo tranzitu odůvodněné veřejnou mravností, veřejným pořádkem, veřejnou bezpečností, ochranou zdraví a života lidí a zvířat, ochranou rostlin, ochranou národního kulturního pokladu, jenž má uměleckou, historickou nebo archeologickou hodnotu, nebo ochranou průmyslového a obchodního vlastnictví. Tyto zákazy nebo omezení však nesmějí sloužit jako prostředky svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy.

ČLÁNEK III-155

1. Členské státy upraví státní monopoly obchodní povahy tak, aby byla vyloučena jakákoli diskriminace mezi státními příslušníky členských států, pokud jde o podmínky nákupu a odbytu zboží.

Tento článek se vztahuje na každý subjekt, jehož prostřednictvím členský stát právně nebo fakticky, přímo nebo nepřímo kontroluje, řídí nebo významně ovlivňuje dovoz nebo vývoz mezi členskými státy. Tato ustanovení platí i pro monopoly, jež stát svěřuje jiným subjektům.

2. Členské státy se zdrží zavádění jakéhokoli nového opatření, které by bylo v rozporu se zásadami stanovenými v odstavci 1 nebo které by omezovalo dosah článků týkajících se zákazu cel a množstevních omezení mezi členskými státy.

3. V případě státního monopolu obchodní povahy, s nímž je spjata úprava, jež má usnadňovat odbyt nebo zhodnocení zemědělských produktů, musí být pravidla stanovená tímto článkem používána tak, aby byly zajištěny rovnocenné záruky zaměstnanosti a životní úrovně dotyčných producentů.

ODDÍL 4

KAPITÁL A PLATBY

ČLÁNEK III-156

V rámci tohoto oddílu jsou zakázána omezení pohybu kapitálu a plateb mezi členskými státy a mezi členskými státy a třetími zeměmi.

ČLÁNEK III-157

1. Článkem III-156 není dotčeno používání žádných omezení vůči třetím zemím, která existovala ke dni 31. prosince 1993 podle vnitrostátního práva nebo práva Unie ve vztahu k pohybu kapitálu do nebo ze třetích zemí, zahrnujícího přímé investice včetně investic do nemovitostí, usazování, poskytování finančních služeb či přijetí cenných papírů na kapitálové trhy. S ohledem na omezení existující ve vnitrostátních právních řádech Estonska a Maďarska je odpovídajícím dnem 31. prosinec 1999.

2. Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví opatření týkající se pohybu kapitálu do a ze třetích zemí, zahrnujícího přímé investice, včetně investic do nemovitostí, usazování, poskytování finančních služeb či přijetí cenných papírů na kapitálové trhy.

Evropský parlament a Rada usilují o dosažení cíle volného pohybu kapitálu mezi členskými státy a třetími zeměmi v co nejvyšší míře, aniž jsou dotčena ostatní ustanovení Ústavy.

3. Odchylně od odstavce 2 lze opatření, která v oblasti liberalizace pohybu kapitálu do třetích zemí či z nich představují v právu Unie krok zpět, stanovit pouze evropským zákonem nebo rámcovým zákonem Rady. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

ČLÁNEK III-158

1. Článkem III-156 není dotčeno právo členských států

- a) uplatňovat příslušná ustanovení svých daňových předpisů, která rozlišují mezi daňovými poplatníky podle místa bydliště nebo podle místa, kde je jejich kapitál investován,
  - b) učinit všechna nezbytná opatření, jež by zabránila porušování vnitrostátních právních předpisů, zejména v oblasti zdanění a obezřetnostního dohledu nad finančními institucemi, nebo stanovit postupy pro ohlašování pohybu kapitálu pro účely správní či statistické, nebo učinit opatření odůvodněná veřejným pořádkem či veřejnou bezpečností.
2. Tímto oddílem není dotčena použitelnost omezení práva usazování, pokud jsou slučitelná s Ústavou.
3. Opatření a postupy uvedené v odstavcích 1 a 2 nesmějí představovat ani prostředek svévolné diskriminace, ani zastřené omezování volného pohybu kapitálu a plateb ve smyslu článku III-156.
4. Nebude-li přijat evropský zákon nebo rámcový zákon podle čl. III-157 odst. 3, může Komise nebo, nepřijme-li Komise evropské rozhodnutí do tří měsíců od žádosti dotčeného členského státu, Rada přijmout evropské rozhodnutí o tom, že omezující daňová opatření přijatá členským státem vůči jedné nebo několika třetím zemím se považují za slučitelná s Ústavou, pokud jsou odůvodněna některým z cílů Unie a jsou slučitelná s řádným fungováním vnitřního trhu. Rada rozhoduje jednomyslně na žádost členského státu.

ČLÁNEK III-159

Pokud pohyby kapitálu do či ze třetích zemí za výjimečných okolností způsobují nebo hrozí způsobit vážné poruchy fungování hospodářské a měnové unie, může Rada na návrh Komise přijmout evropské nařízení nebo rozhodnutí, kterým se na dobu nepřekračující šest měsíců zavádí ochranná opatření vůči třetím zemím, jsou-li taková opatření naprosto nezbytná. Rozhoduje po konzultaci s Evropskou centrální bankou.

ČLÁNEK III-160

Je-li to nezbytné pro dosažení cílů uvedených v článku III-257, pokud jde o předcházení a boj proti terorismu a souvisejícím činnostem, vymezí evropský zákon rámec správních opatření týkajících se pohybu kapitálu a plateb, jako je zmrazení peněžních prostředků, finančních aktiv nebo hospodářských výhod, které náležejí fyzickým nebo právnickým osobám, skupinám nebo nestátním útvarům, jsou jimi vlastněny nebo je mají v držbě.

K provedení evropského zákona uvedeného v prvním pododstavci přijme Rada na návrh Komise evropská nařízení nebo rozhodnutí.

Akty uvedené v tomto článku musí obsahovat nezbytná ustanovení o právních zárukách.

ODDÍL 5

PRAVIDLA HOSPODÁŘSKÉ SOUTĚŽE

Pododdíl 1

Pravidla vztahující se na podniky

ČLÁNEK III-161

1. S vnitřním trhem jsou neslučitelné, a proto zakázané, veškeré dohody mezi podniky, rozhodnutí sdružení podniků a jednání ve vzájemné shodě, které by mohly ovlivnit obchod mezi členskými státy a jejichž cílem nebo výsledkem je vyloučení, omezení nebo narušení hospodářské soutěže na vnitřním trhu, zejména ty, které
- a) přímo nebo nepřímo určují nákupní nebo prodejní ceny a jiné obchodní podmínky;
  - b) omezují nebo kontrolují výrobu, odbyt, technický rozvoj nebo investice;
  - c) rozdělují trhy nebo zdroje zásobování;
  - d) uplatňují vůči obchodním partnerům rozdílné podmínky při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodněni v hospodářské soutěži;

e) podmiňují uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisejí.

2. Dohody nebo rozhodnutí zakázané podle tohoto článku jsou neplatné od počátku.

3. Odstavec 1 však může být prohlášen za neúčinný pro

- dohody nebo kategorie dohod mezi podniky,
- rozhodnutí nebo kategorie rozhodnutí sdružení podniků a
- jednání ve vzájemné shodě nebo jejich kategorie,

které přispívají ke zlepšení výroby nebo distribuce výrobků anebo k podpoře technického či hospodářského pokroku, přičemž vyhrazení spotřebitelům přiměřený podíl na výhodách z toho vyplývajících, a které

- a) neukládají příslušným podnikům omezení, jež nejsou k dosažení těchto cílů nezbytná,
- b) neumožňují těmto podnikům vyloučit hospodářskou soutěž ve vztahu k podstatné části výrobků tímto dotčených.

ČLÁNEK III-162

S vnitřním trhem je neslučitelné, a proto zakázané, aby jeden nebo více podniků zneužívaly dominantního postavení na vnitřním trhu nebo na jeho podstatné části, pokud to může ovlivnit obchod mezi členskými státy.

Takové zneužívání může zejména spočívat

- a) v přímém nebo nepřímém vynucování nepřiměřených nákupních nebo prodejních cen anebo jiných nerovných obchodních podmínek;
- b) v omezování výroby, odbytu nebo technického rozvoje na úkor spotřebitelů;
- c) v uplatňování rozdílných podmínek vůči obchodním partnerům při plnění stejné povahy, čímž jsou někteří partneři znevýhodňováni v hospodářské soutěži;
- d) v podmiňování uzavření smluv tím, že druhá strana přijme další plnění, která ani věcně, ani podle obchodních zvyklostí s předmětem těchto smluv nesouvisejí.

ČLÁNEK III-163

Rada přijme na návrh Komise evropská nařízení k provedení zásad uvedených v člancích III-161 a III-162. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

Cílem těchto nařízení je zejména

- a) zajistit dodržování zákazů uvedených v čl. III-161 odst. 1 a v článku III-162 stanovením pokut a penále;
- b) určit prováděcí pravidla k čl. III-161 odst. 3 s přihlédnutím k nutnosti zajistit účinný dozor při co největším zjednodušení správní kontroly;
- c) podrobněji vymezit v případě potřeby rozsah uplatňování článků III-161 a III-162 v jednotlivých hospodářských odvětvích;
- d) vymezit úlohy Komise a Soudního dvora Evropské unie při provádění ustanovení uvedených v tomto pododstavci;
- e) vymezit poměr mezi právními předpisy členských států na jedné straně a ustanoveními tohoto pododdílu a evropskými nařízeními přijatými na základě tohoto článku na straně druhé.

ČLÁNEK III-164

Dokud nenabudou platnosti evropská nařízení přijatá podle článku III-163, rozhodují o přípustnosti dohod, rozhodnutí a jednání ve vzájemné shodě a o zneužívání dominantního postavení na vnitřním trhu orgány členských států v souladu se svým vnitrostátním právem a ustanoveními článku III-161, zejména odstavce 3, a článku III-162.

ČLÁNEK III-165

1. Aniž je dotčen článek III-164, dbá Komise na provádění zásad stanovených v člancích III-161 a III-162. Na žádost členského státu nebo z úřední povinnosti a v součinnosti s příslušnými orgány členských států, které jí budou nápomocny, vyšetřuje případy domnělého porušení uvedených zásad. Zjistí-li, že k porušení došlo, navrhne prostředky vhodné k jeho odstranění.
2. Trvá-li porušení podle odstavce 1 i nadále, Komise přijme odůvodněné evropské rozhodnutí, kterým konstatuje porušení zásad. Komise může své rozhodnutí zveřejnit a zmocnit členské státy, aby přijaly potřebná opatření k nápravě, jejichž podmínky a podrobnosti Komise určí.
3. Komise může přijmout evropská nařízení týkající se kategorií dohod, o nichž Rada přijala evropské nařízení podle čl. III-163 druhého pododstavce písm. b).

ČLÁNEK III-166

1. Pokud jde o veřejné podniky a podniky, kterým členské státy přiznávají zvláštní nebo výlučná práva, tyto státy nepřijmou ani neponechají v platnosti opatření odporující Ústavě, zejména čl. I-4 odst. 2 a článkům III-161 až III-169.

2. Podniky pověřené poskytováním služeb obecného hospodářského zájmu nebo ty, které mají povahu fiskálního monopolu, podléhají ustanovením Ústavy, zejména pravidlům hospodářské soutěže, pokud uplatnění těchto ustanovení nebrání právně nebo fakticky plnění zvláštních úkolů, které jim byly svěřeny. Rozvoj obchodu nesmí být dotčen v míře, která by byla v rozporu se zájmem Unie.
3. Komise dohlíží na provádění tohoto článku a přijímá podle potřeby vhodná evropská nařízení nebo rozhodnutí.

Pododdíl 2

Státní podpory

ČLÁNEK III-167

1. Podpory poskytované v jakékoli formě státem nebo ze státních prostředků, které narušují nebo mohou narušit hospodářskou soutěž tím, že zvýhodňují určité podniky nebo určitá odvětví výroby, jsou, pokud ovlivňují obchod mezi členskými státy, neslučitelné s vnitřním trhem, nestanoví-li Ústava jinak.
2. S vnitřním trhem jsou slučitelné
  - a) podpory sociální povahy poskytované individuálním spotřebitelům za podmínky, že se poskytují bez diskriminace na základě původu výrobků,

- b) podpory určené k náhradě škod způsobených přírodními pohromami nebo jinými mimořádnými událostmi,
- c) podpory poskytované hospodářství určitých oblastí Spolkové republiky Německo postížených rozdělením Německa, pokud jsou potřebné k vyrovnání hospodářských znevýhodnění způsobených tímto rozdělením. Pět let po vstupu Smlouvy o Ústavě pro Evropu v platnost může Rada na návrh Komise přijmout evropské rozhodnutí, jímž se toto písmeno zruší.

3. Za slučitelné s vnitřním trhem mohou být považovány

- a) podpory, které mají napomáhat hospodářskému rozvoji oblastí s mimořádně nízkou životní úrovní nebo s vysokou nezaměstnaností, jakož i rozvoji regionů uvedených v článku III-424 s ohledem na jejich strukturální, hospodářskou a sociální situaci,
- b) podpory, které mají napomoci uskutečnění některého významného projektu společného evropského zájmu anebo napravit vážnou poruchu v hospodářství některého členského státu,
- c) podpory, které mají usnadnit rozvoj určitých hospodářských činností nebo hospodářských oblastí, pokud nemění podmínky obchodu v takové míře, jež by byla v rozporu se společným zájmem,
- d) podpory určené na pomoc kultuře a zachování kulturního dědictví, jestliže neovlivní podmínky obchodu a hospodářské soutěže v míře odporující společnému zájmu,

- e) jiné kategorie podpor, které určí evropská nařízení nebo rozhodnutí přijatá Radou na návrh Komise.

ČLÁNEK III-168

1. Komise ve spolupráci s členskými státy neustále zkoumá režimy podpor existující v těchto státech. Navrhuje jim vhodná opatření, která vyžaduje postupný rozvoj nebo fungování vnitřního trhu.
2. Zjistí-li Komise poté, co vyzvala zúčastněné strany k podání připomínek, že podpora poskytovaná některým státem nebo ze státních prostředků není slučitelná s vnitřním trhem podle článku III-167 nebo že je zneužívána, přijme evropské rozhodnutí o tom, že dotyčný členský stát ve lhůtě stanovené Komisí takovou podporu zruší nebo upraví.

Nepodrobí-li se dotyčný členský stát tomuto evropskému rozhodnutí ve stanovené lhůtě, může Komise nebo jiný zainteresovaný členský stát, odchýlně od článků III-360 a III-361, předložit věc přímo Soudnímu dvoru Evropské unie.

Rada může na žádost členského státu jednomyslně přijmout evropské rozhodnutí o tom, že podpora, kterou tento stát poskytuje nebo hodlá poskytnout, má být odchýlně od článku III-167 nebo od evropských nařízení podle článku III-169 považována za slučitelnou s vnitřním trhem, odůvodňují-li takové rozhodnutí mimořádné okolnosti. Zahájila-li již Komise ve věci této podpory řízení podle prvního pododstavce tohoto odstavce, bude podáním žádosti příslušného členského státu Radě uvedené řízení pozastaveno až do vyjádření Rady.

Nevyjádří-li se však Rada do tří měsíců po podání této žádosti, rozhodne věc Komise.

3. Komise musí být členskými státy včas informována o záměrech poskytnout nebo upravit podpory, aby mohla podat svá vyjádření. Má-li za to, že takový záměr není s ohledem na článek III-167 slučitelný s vnitřním trhem, zahájí neprodleně řízení podle odstavce 2 tohoto článku. Dotyčný členský stát neprovede zamýšlená opatření, dokud Komise v tomto řízení nepřijme konečné rozhodnutí.

4. Komise může přijmout evropská nařízení týkající se kategorií státních podpor, u kterých Rada podle článku III-169 dala možnost vyjmout je z řízení uvedeného v odstavci 3 tohoto článku.

ČLÁNEK III-169

Rada může na návrh Komise přijmout evropská nařízení pro použití článků III-167 a III-168, a zejména stanovit podmínky, za nichž se použije čl. III-168 odst. 3, jakož i vymežit druhy podpor, které jsou vyňaty z řízení podle uvedeného odstavce. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

ODDÍL 6

DAŇOVÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK III-170

1. Členské státy nepodrobí přímo ani nepřímo výrobky jiných členských států jakémukoli vyššímu vnitrostátnímu zdanění než je to, jemuž jsou přímo nebo nepřímo podrobeny podobné výrobky domácí.

Členské státy nepodrobí dále výrobky jiných členských států vnitrostátnímu zdanění, které by poskytovalo nepřímou ochranu jiným výrobkům.

2. Pokud jsou výrobky vyvezeny na území některého členského státu, nesmí být navrácení vnitrostátních daní vyšší než vnitrostátní daně, kterým byly výrobky přímo nebo nepřímo podrobeny.

3. Osvobození od daně a navrácení daní při vývozu do jiných členských států s výjimkou daně z obratu, spotřebních a ostatních nepřímých daní, jakož i vyrovnávací poplatky při dovozu z členských států jsou přípustné pouze tehdy, pokud by zamýšlená ustanovení na omezenou dobu předem schválilo evropské rozhodnutí přijaté Radou na návrh Komise.

ČLÁNEK III-171

Evropský zákon nebo rámcový zákon Rady stanoví opatření k harmonizaci právních předpisů týkajících se daní z obratu, spotřebních daní a jiných nepřímých daní, pokud je tato harmonizace nezbytná pro vytvoření nebo fungování vnitřního trhu a zabránění narušení hospodářské soutěže. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem.

ODDÍL 7

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK III-172

1. Není-li v Ústavě stanoveno jinak, použije se tento článek k dosažení cílů uvedených v článku III-130. Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví opatření ke sblížení právních a správních předpisů členských států, jejichž účelem je vytvoření nebo fungování vnitřního trhu. Přijme se po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.

2. Odstavec 1 se nevztahuje na ustanovení o daních, ustanovení týkající se volného pohybu osob, ani na ustanovení týkající se práv a zájmů zaměstnanců.

3. Komise bude ve svých návrzích předkládaných podle odstavce 1, týkajících se zdraví, bezpečnosti, ochrany životního prostředí a ochrany spotřebitele vycházet z vysoké úrovně ochrany a přihlédne přitom zejména k novému vývoji založenému na vědeckých poznatcích. V rámci svých pravomocí usilují o dosažení tohoto cíle též Evropský parlament a Rada.
4. Pokládá-li členský stát po přijetí harmonizačního opatření prostřednictvím evropského zákona nebo rámcového zákona nebo prostřednictvím evropského nařízení Komise za nezbytné ponechat si vlastní vnitrostátní předpisy ze závažných důvodů uvedených v článku III-154 nebo vnitrostátní předpisy týkající se ochrany životního nebo pracovního prostředí, oznámí je Komisi spolu s důvody pro jejich ponechání.
5. Aniž je dotčen odstavec 4, pokládá-li členský stát po přijetí harmonizačního opatření prostřednictvím evropského zákona nebo rámcového zákona nebo prostřednictvím evropského nařízení Komise za nezbytné zavést vnitrostátní předpisy opírající se o nové vědecké důkazy vztahující se k ochraně životního nebo pracovního prostředí, z důvodu zvláštního problému tohoto členského státu, který se objeví po přijetí harmonizačních opatření, oznámí zamýšlené předpisy Komisi spolu s důvody pro jejich zavedení.
6. Komise do šesti měsíců po oznámení podle odstavců 4 a 5 přijme evropské rozhodnutí, kterým schválí nebo zamítne dotyčné vnitrostátní předpisy poté, co prověří, zda neslouží jako prostředek svévolné diskriminace nebo zastřeného omezování obchodu mezi členskými státy a nenarušují fungování vnitřního trhu.

Nerozhodne-li Komise v této lhůtě, považují se vnitrostátní předpisy uvedené v odstavcích 4 a 5 za schválené.

Je-li to opodstatněné složitostí věci a není-li to nebezpečné pro lidské zdraví, může Komise oznámit dotyčným členskému státu, že se lhůta uvedená v tomto odstavci prodlužuje o další dobu až šesti měsíců.

7. Je-li členský stát oprávněn podle odstavce 6 zachovat nebo zavést vnitrostátní předpisy, které se odchyľují od harmonizačního opatření, přezkoumá Komise neprodleně, zda má navrhnout přizpůsobení tohoto opatření.

8. Upozorní-li členský stát na určitý problém veřejného zdraví v některé oblasti, která byla předmětem harmonizačních opatření, uvědomí o něm Komisi, která neprodleně přezkoumá, zda nenavrhne odpovídající opatření.

9. Odchyľně od postupu podle článků III-360 a III-361 může Komise nebo kterýkoli členský stát předložit věc přímo Soudnímu dvoru Evropské unie, domnívá-li se, že jiný členský stát zneužívá pravomoci stanovené v tomto článku.

10. Harmonizační opatření uvedená v tomto článku zahrnují ve vhodných případech ochrannou doložku, která zmocňuje členské státy přijmout z jednoho nebo více důvodů neekonomické povahy uvedených v článku III-154 prozatímní opatření, která podléhají kontrolnímu postupu Unie.

ČLÁNEK III-173

Aniž je dotčen článek III-172, stanoví evropský rámcový zákon Rady opatření ke sbližování právních a správních předpisů členských států, která mají přímý vliv na vytvoření nebo fungování vnitřního trhu. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem.

ČLÁNEK III-174

Zjistí-li Komise, že existující rozdíly mezi právními a správními předpisy členských států narušují podmínky hospodářské soutěže na vnitřním trhu a vyvolávají narušení, které je nutno odstranit, konzultuje dotyčné členské státy.

Nevede-li tato konzultace ke shodě, stanoví nezbytná opatření k odstranění daného narušení evropský rámcový zákon. Mohou být přijata jakákoli jiná vhodná opatření uvedená v Ústavě.

ČLÁNEK III-175

1. Jsou-li důvody k obavám, že přijetí nebo změna právního a správního předpisu členského státu může vyvolat narušení ve smyslu článku III-174, zahájí členský stát, který přijetí nebo změnu zamýšlí, konzultace s Komisí. Komise po konzultaci s členskými státy doporučí příslušným členským státům vhodná opatření, aby k danému narušení nedošlo.
2. Jestliže stát, který hodlá přijmout nebo změnit vnitrostátní předpisy, nevyhoví doporučení Komise, které je mu určeno, nelze od jiných členských států požadovat, aby podle článku III-174 změnilly své vnitrostátní předpisy za účelem odstranění tohoto narušení. Jestliže členský stát, který nedbal doporučení Komise, vyvolá narušení pouze ke své vlastní újmě, článek III-174 se nepoužije.

ČLÁNEK III-176

V rámci vytváření nebo fungování vnitřního trhu stanoví evropský zákon nebo rámcový zákon opatření o vytvoření evropských práv duševního vlastnictví, které zajistí jednotnou ochranu práv duševního vlastnictví v Unii, a o zavedení centralizovaného režimu pro vydávání povolení, koordinaci a kontrolu na úrovni Unie.

Evropský zákon Rady stanoví pravidla pro používání jazyků ve vztahu k evropským právům duševního vlastnictví. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

KAPITOLA II

HOSPODÁŘSKÁ A MĚNOVÁ POLITIKA

ČLÁNEK III-177

Pro účely článku I-3 zahrnují činnosti členských států a Unie za podmínek stanovených Ústavou zavedení hospodářské politiky, která je založena na úzké koordinaci hospodářských politik členských států, na vnitřním trhu a na vymezení společných cílů a která je prováděna v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží.

Souběžně s tím zahrnují tyto činnosti za podmínek a v souladu s postupy stanovenými v Ústavě jednotnou měnu - euro, jakož i vymezení a provádění jednotné měnové a devizové politiky, jejímž prvořadým cílem je udržovat cenovou stabilitu a, aniž je dotčen tento cíl, podporovat obecné hospodářské politiky v Unii v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží.

Tyto činnosti členských států a Unie zahrnují dodržování následujících hlavních zásad: stabilní ceny, zdravé veřejné finance a měnové podmínky a stabilní platební bilance.

ODDÍL 1

HOSPODÁŘSKÁ POLITIKA

ČLÁNEK III-178

Členské státy směřují své hospodářské politiky tak, aby v rámci hlavních směrů uvedených v čl. III-179 odst. 2 přispívaly k dosahování cílů Unie ve smyslu článku I-3. Členské státy a Unie jednají v souladu se zásadami stanovenými v článku III-177 a ve shodě se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží, čímž je podporováno efektivní umíst'ování zdrojů.

ČLÁNEK III-179

1. Členské státy považují své hospodářské politiky za věc společného zájmu a koordinují je v rámci Rady v souladu s článkem III-178.
2. Rada na doporučení Komise vypracuje návrh hlavních směrů hospodářských politik členských států a Unie a podá o tom zprávu Evropské radě.

Evropská rada na základě zprávy Rady projedná závěry o hlavních směrech hospodářských politik členských států a Unie. Na základě těchto závěrů přijme Rada doporučení, ve kterém budou tyto hlavní směry stanoveny. O svém doporučení informuje Evropský parlament.

3. K zajištění užší koordinace hospodářských politik a trvalé konvergence hospodářské výkonnosti členských států sleduje Rada na základě zpráv předkládaných Komisí hospodářský vývoj v každém členském státě a v Unii, jakož i soulad hospodářských politik s hlavními směry uvedenými v odstavci 2, a pravidelně provádí celkové hodnocení.

Pro účely tohoto mnohostranného dohledu poskytují členské státy Komisi informace o důležitých opatřeních v oblasti své hospodářské politiky, jakož i další informace, které považují za nezbytné.

4. Zjistí-li se na základě postupu uvedeného v odstavci 3, že hospodářské politiky členského státu nejsou v souladu s hlavními směry uvedenými v odstavci 2 nebo že by mohly ohrozit řádné fungování hospodářské a měnové unie, může se Komise na dotyčný členský stát obrátit s varováním. Rada může na doporučení Komise podat dotyčnému členskému státu nezbytná doporučení. Rada může na návrh Komise rozhodnout o zveřejnění svých doporučení.

V rámci tohoto odstavce Rada při rozhodování nepřihlíží k hlasu člena Rady zastupujícího dotyčný členský stát.

Kvalifikovaná většina je vymezena jako nejméně 55 % ostatních členů Rady zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva zúčastněných členských států.

Blokační menšinu musí tvořit nejméně tolik těchto ostatních členů Rady, kolik jich zastupuje nejméně 35 % obyvatelstva zúčastněných členských států, a ještě jeden člen, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou.

5. Předseda Rady a Komise podají Evropskému parlamentu zprávu o výsledcích mnohostranného dohledu. Předseda Rady může být vyzván, aby vystoupil před příslušným výborem Evropského parlamentu, jestliže Rada svá doporučení zveřejnila.

6. Evropský zákon může stanovit podrobná pravidla pro postup při mnohostranném dohledu podle odstavců 3 a 4.

ČLÁNEK III-180

1. Aniž jsou dotčeny jiné postupy stanovené v Ústavě, může Rada na návrh Komise přijmout evropské rozhodnutí, které stanoví opatření přiměřená hospodářské situaci, zejména když vzniknou závažné obtíže v zásobování určitými výrobky.

2. Nastanou-li členskému státu z důvodu přírodních pohrom nebo mimořádných událostí, které nemůže ovlivnit, obtíže nebo je-li z téhož důvodu vážně ohrožen závažnými obtížemi, může Rada na návrh Komise přijmout evropské rozhodnutí, jímž dotyčnému členskému státu za určitých podmínek poskytne finanční pomoc Unie. Předseda Rady o rozhodnutí informuje Evropský parlament.

ČLÁNEK III-181

1. Evropské centrální bance nebo centrálním bankám členských států (dále jen „národní centrální banky“) se zakazuje poskytovat možnost přečerpání bankovních účtů nebo jakýkoli jiný typ úvěru orgánům, institucím nebo jiným subjektům Unie, ústředním vládám, regionálním nebo místním orgánům nebo jiným veřejnoprávním orgánům, jiným veřejnoprávním subjektům nebo podnikům veřejného práva členských států. Rovněž je zakázán přímý nákup jejich dluhových nástrojů Evropskou centrální bankou nebo národními centrálními bankami.

2. Odstavec 1 se nepoužije na úvěrové instituce ve veřejném vlastnictví, kterým národní centrální banky a Evropská centrální banka v souvislosti s poskytováním peněžních prostředků centrálními bankami poskytují stejné zacházení jako soukromým úvěrovým institucím.

ČLÁNEK III-182

Zakazují se jakákoli opatření a ustanovení, která nejsou odůvodněna obezřetnostním dohledem a která umožňují orgánům, institucím či jiným subjektům Unie, ústředním vládám, regionálním nebo místním orgánům nebo jiným veřejným orgánům, jiným veřejnoprávním subjektům nebo veřejným podnikům členských států zvýhodněný přístup k finančním institucím.

ČLÁNEK III-183

1. Unie neodpovídá za závazky ani nepřebírá závazky ústředních vlád, regionálních nebo místních orgánů nebo jiných veřejných orgánů, jiných veřejnoprávních subjektů nebo veřejných podniků kteréhokoli členského státu, aniž jsou dotčeny vzájemné finanční záruky pro společné uskutečňování určitého záměru. Členský stát neodpovídá za závazky ani nepřebírá závazky ústředních vlád, regionálních nebo místních orgánů nebo jiných veřejných orgánů, jiných veřejnoprávních subjektů nebo veřejných podniků jiného členského státu, aniž jsou dotčeny vzájemné finanční záruky pro společné uskutečňování určitého záměru.

2. Rada může na návrh Komise přijmout evropská nařízení nebo rozhodnutí, která upřesní definice pro použití zákazů uvedených v článcích III-181, III-182 a v tomto článku. Rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

ČLÁNEK III-184

1. Členské státy se vyvarují nadměrných schodků veřejných financí.
2. Komise sleduje vývoj rozpočtové situace a výši veřejného zadlužení v členských státech, aby bylo možno zjistit závažné chyby. Zkoumá zejména dodržování rozpočtové kázně na základě těchto dvou kritérií:
  - a) zda poměr plánovaného nebo skutečného schodku veřejných financí k hrubému domácímu produktu nepřekračuje doporučovanou hodnotu, ledaže by

- i) poměr podstatně a nepřetržitě klesal a dosáhl úrovně, která se blíží doporučené hodnotě, nebo
  - ii) překročení doporučené hodnoty bylo pouze výjimečné a dočasné a poměr zůstával blízko k doporučené hodnotě;
- b) zda poměr veřejného zadlužení k hrubému domácímu produktu nepřekračuje doporučenou hodnotu, ledaže se poměr dostatečně snižuje a blíží se uspokojivým tempem k doporučené hodnotě.

Referenční hodnoty jsou stanoveny v Protokolu o postupu při nadměrném schodku.

3. Nesplňuje-li členský stát požadavky podle jednoho nebo žádného z těchto kritérií, Komise vypracuje zprávu. Zpráva Komise přihlédne k tomu, zda schodek veřejných financí překračuje veřejné investiční výdaje, jakož i ke všem dalším rozhodujícím faktorům včetně střednědobé hospodářské a rozpočtové situace členského státu.

Komise může také vypracovat zprávu, je-li i přes plnění kritérií toho názoru, že v některém členském státě existuje riziko nadměrného schodku.

4. Hospodářský a finanční výbor zřízený podle článku III-192 vydá stanovisko ke zprávě Komise.

5. Usoudí-li Komise, že v členském státě existuje nebo může vzniknout nadměrný schodek, předloží stanovisko danému členskému státu a informuje o tom Radu.

6. Rada na návrh Komise a po zvážení všech případných připomínek, které dotyčný členský stát učiní, rozhodne po celkovém zhodnocení, zda existuje nadměrný schodek. V takovém případě na doporučení Komise Rada bez zbytečného odkladu přijme doporučení, která předá dotyčnému členskému státu, aby tento členský stát mohl do dané lhůty tuto situaci ukončit. S výhradou odstavce 8 nebudou tato doporučení zveřejněna.

V rámci tohoto odstavce Rada při rozhodování nepřihlíží k hlasu člena Rady zastupujícího dotyčný členský stát.

Kvalifikovaná většina je vymezena jako nejméně 55 % ostatních členů Rady zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva zúčastněných členských států.

Blokační menšinu musí tvořit nejméně tolik těchto ostatních členů Rady, kolik jich zastupuje nejméně 35 % obyvatelstva zúčastněných členských států, a ještě jeden člen, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou.

7. Rada na doporučení Komise přijme evropská rozhodnutí a doporučení uvedená v odstavcích 8 až 11.

Rada při rozhodování nepřihlíží k hlasu člena Rady zastupujícího dotyčný členský stát.

Kvalifikovaná většina je vymezena jako nejméně 55 % ostatních členů Rady zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva zúčastněných členských států.

Blokační menšinu musí tvořit nejméně tolik těchto ostatních členů Rady, kolik jich zastupuje nejméně 35 % obyvatelstva zúčastněných členských států, a ještě jeden člen, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou.

8. Přijme-li Rada evropské rozhodnutí o tom, že ve stanovené lhůtě nebyla na její doporučení přijata žádná účinná opatření, může svá doporučení zveřejnit.

9. Nenásleduje-li členský stát ani poté doporučení Rady, může Rada přijmout evropské rozhodnutí, kterým vyzve členský stát, aby v určité lhůtě učinil opatření ke snížení schodku, která Rada považuje za nezbytná pro nápravu situace.

V takovém případě může Rada žádat dotyčný členský stát, aby podle zvláštního harmonogramu předkládal zprávy za účelem posouzení jeho úsilí o nápravu.

10. Pokud se členský stát nepodřídí evropskému rozhodnutí přijatému podle odstavce 9, může Rada rozhodnout, že použije nebo případně zesílí jedno nebo více z následujících opatření:

- a) požádá dotyčný členský stát, aby před vydáním obligací a jiných cenných papírů zveřejnil dodatečné informace, které Rada určí;
- b) vyzve Evropskou investiční banku, aby přehodnotila svou úvěrovou politiku vůči dotyčnému členskému státu;

- c) požádá dotyčný členský stát, aby u Unie uložil neúročný vklad v přiměřené výši, dokud nebude podle názoru Rady nadměrný schodek napraven;
- d) uloží pokuty v přiměřené výši.

Předseda Rady informuje Evropský parlament o přijatých opatřeních.

11. Rada zruší některá nebo všechna svá opatření uvedená v odstavcích 6, 8, 9 a 10, pokud usoudí, že je nadměrný schodek v dotyčném členském státě napraven. Zveřejnila-li Rada předtím svá doporučení, učiní, jakmile bude zrušeno evropské rozhodnutí podle odstavce 8, veřejné prohlášení, že nadměrný schodek v dotyčném členském státě již neexistuje.

12. Právo podat žalobu podle článků III-360 a III-361 nelze uplatnit v rámci odstavců 1 až 6, 8 a 9.

13. Další ustanovení týkající se provádění postupu popsaného v tomto článku jsou stanovena v Protokolu o postupu při nadměrném schodku.

Evropský zákon Rady stanoví vhodná opatření, která nahradí tento protokol. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem a Evropskou centrální bankou.

S výhradou ostatních ustanovení tohoto odstavce přijme Rada na návrh Komise evropská nařízení nebo rozhodnutí, která stanoví bližší podrobnosti a definice k používání tohoto protokolu.

Rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

ODDÍL 2

MĚNOVÁ POLITIKA

ČLÁNEK III-185

1. Prvořadým cílem Evropského systému centrálních bank je udržovat cenovou stabilitu. Aniž je dotčen tento cíl, podporuje Evropský systém centrálních bank obecné hospodářské politiky v Unii se záměrem přispět k dosažení jejích cílů, jak jsou vymezeny v článku I-3. Evropský systém centrálních bank jedná ve shodě se zásadami stanovenými v článku III-177 a v souladu se zásadou otevřeného tržního hospodářství s volnou soutěží, čímž podporuje efektivní umístování zdrojů.
2. Evropský systém centrálních bank plní tyto základní úkoly:
  - a) vymezuje a provádí měnovou politiku Unie,
  - b) provádí devizové operace v souladu s článkem III-326,
  - c) drží a spravuje oficiální devizové rezervy členských států,
  - d) podporuje plynulé fungování platebních systémů.
3. Ustanovení odst. 2 písm. c) se nevztahuje na držení a správu devizových provozních zůstatků vládami členských států.

4. Evropská centrální banka je konzultována

- a) ke všem návrhům aktů Unie v oblasti své působnosti,
- b) vnitrostátními orgány ke všem návrhům právních předpisů v oblasti své působnosti, avšak v mezích a za podmínek stanovených Radou postupem podle čl. III-187 odst. 4.

Evropská centrální banka může předkládat stanoviska orgánům, institucím nebo jiným subjektům Unie nebo vnitrostátním orgánům v záležitostech spadajících do oblasti její působnosti.

5. Evropský systém centrálních bank přispívá k řádnému řízení politik, které provádějí příslušné orgány v oblasti obezřetnostního dohledu nad úvěrovými institucemi a stability finančního systému.

6. Evropský zákon Rady může svěřit Evropské centrální bance zvláštní úkoly týkající se politik, které se vztahují k obezřetnostnímu dohledu nad úvěrovými a dalšími finančními institucemi, s výjimkou pojišťovacích podniků. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem a Evropskou centrální bankou.

ČLÁNEK III-186

1. Evropská centrální banka má výlučné právo povolovat vydávání eurobankovek v Unii. Tyto bankovky mohou vydávat Evropská centrální banka a národní centrální banky. Bankovky vydávané Evropskou centrální bankou a národními centrálními bankami jsou jedinými bankovkami, které mají v Unii status zákonného platidla.

2. Členské státy mohou vydávat euromince, objem jejich emise však vyžaduje schválení Evropské centrální banky.

Rada může na návrh Komise přijmout evropská nařízení, která stanoví opatření k sladění nominálních hodnot a technických specifikací mincí určených pro oběh v rozsahu nezbytném k umožnění jejich plynulého oběhu v Unii. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem a Evropskou centrální bankou.

ČLÁNEK III-187

1. Evropský systém centrálních bank je řízen rozhodovacími orgány Evropské centrální banky, kterými jsou Rada guvernérů a Výkonná rada.

2. Statut Evropského systému centrálních bank je stanoven v Protokolu o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.

3. Ustanovení čl. 5 odst. 1, 2 a 3, články 17 a 18, čl. 19 odst. 1, články 22, 23, 24 a 26, čl. 32 odst. 2, 3, 4 a 6, čl. 33 odst. 1 písm. a) a článek 36 statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky lze změnit evropským zákonem

a) buď na návrh Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou,

b) nebo na doporučení Evropské centrální banky a po konzultaci s Komisí.

4. Rada přijme evropská nařízení a rozhodnutí o opatřeních podle článku 4, čl. 5 odst. 4, čl. 19 odst. 2, článku 20, čl. 28 odst. 1, čl. 29 odst. 2, čl. 30 odst. 4 a čl. 34 odst. 3 statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky. Rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem

- a) buď na návrh Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou,
- b) nebo na doporučení Evropské centrální banky a po konzultaci s Komisí.

ČLÁNEK III-188

Při výkonu pravomocí a plnění úkolů a povinností svěřených jim Ústavou a statutem Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky nesmějí Evropská centrální banka, žádná národní centrální banka ani žádný člen jejich rozhodovacích orgánů vyžadovat ani přijímat pokyny od orgánů, institucí či jiných subjektů Unie, od žádné vlády členského státu ani od jakéhokoli jiného subjektu. Orgány, instituce nebo jiné subjekty Unie a vlády členských států se zavazují zachovávat tuto zásadu a nesnažit se ovlivňovat členy rozhodovacích orgánů Evropské centrální banky či národních centrálních bank při plnění jejich úkolů.

ČLÁNEK III-189

Každý členský stát zajistí, aby jeho vnitrostátní právní předpisy, včetně statutu jeho národní centrální banky, byly slučitelné s Ústavou a se statutem Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.

ČLÁNEK III-190

1. K plnění úkolů svěřených Evropskému systému centrálních bank, v souladu s Ústavou a za podmínek stanovených statutem Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky, Evropská centrální banka přijímá
  - a) evropská nařízení v rozsahu nezbytném pro plnění úkolů vymezených v čl. 3 odst. 1 písm. a), čl. 19 odst. 1, článku 22 nebo čl. 25 odst. 2 statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky a dále v případech stanovených evropskými nařízeními a rozhodnutími, jež jsou uvedeny v čl. III-187 odst. 4,
  - b) evropská rozhodnutí nezbytná pro plnění úkolů svěřených Evropskému systému centrálních bank Ústavou a statutem Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky,
  - c) doporučení a stanoviska.
2. Evropská centrální banka může rozhodnout o zveřejnění svých evropských rozhodnutí, doporučení a stanovisek.
3. Rada přijme postupem podle čl. III-187 odst. 4 evropská nařízení, kterými stanoví meze a podmínky, za nichž je Evropská centrální banka zmocněna ukládat podnikům pokuty či penále za neplnění povinností vyplývajících z jejich evropských nařízení a rozhodnutí.

ČLÁNEK III-191

Aniž jsou dotčeny pravomoci Evropské centrální banky, stanoví evropský zákon nebo rámcový zákon opatření nezbytná pro používání eura jako jednotné měny. Přijme se po konzultaci s Evropskou centrální bankou.

ODDÍL 3

INSTITUCIONÁLNÍ USTANOVENÍ

ČLÁNEK III-192

1. Na podporu koordinace politik členských států v rozsahu potřebném pro fungování vnitřního trhu se zřizuje Hospodářský a finanční výbor.
2. Výbor má tyto úkoly:
  - a) vydávat stanoviska na žádost Rady či Komise nebo z vlastního podnětu a předkládat je těmto orgánům,
  - b) sledovat hospodářskou a finanční situaci členských států a Unie a pravidelně o ní, zejména o finančních vztazích se třetími zeměmi a mezinárodními institucemi, podávat zprávy Radě a Komisi,

- c) aniž je dotčen článek III-344, přispívat k přípravě prací Rady uvedených v článku III-159, čl. III-179 odst. 2, 3, 4 a 6, člancích III-180, III-183, III-184, čl. III-185 odst. 6, čl. III-186 odst. 2, čl. III-187 odst. 3 a 4, člancích III-191, III-196, čl. III-198 odst. 2 a 3, článku III-201, čl. III-202 odst. 2 a 3 a člancích III-322 a III-326, a plnit další poradní a přípravné úkoly svěřené mu Radou,
- d) posuzovat alespoň jednou ročně situaci v oblasti pohybu kapitálu a volnosti plateb, jak vyplývá z použití Ústavy a z aktů Unie; posuzování se týká všech opatření vztahujících se na pohyb kapitálu a platby; výbor podává zprávu Komisi a Radě o výsledku tohoto posouzení.

Každý členský stát, Komise a Evropská centrální banka jmenují nejvíce po dvou členech výboru.

3. Rada přijme na návrh Komise evropské rozhodnutí, kterým se stanoví podrobná ustanovení týkající se složení Hospodářského a finančního výboru. Rozhoduje po konzultaci s Evropskou centrální bankou a tímto výborem. Předseda Rady informuje o takovém rozhodnutí Evropský parlament.

4. Po dobu existence členských států, na které se vztahuje výjimka podle článku III-197, sleduje výbor nad rámec úkolů podle odstavce 2 měnovou a finanční situaci a všeobecný platební styk těchto členských států a pravidelně o tom podává zprávu Radě a Komisi.

ČLÁNEK III-193

V záležitostech upravených v čl. III-179 odst. 4, článku III-184 s výjimkou odstavce 13, článcích III-191, III-196, čl. III-198 odst. 3 a článku III-326 může Rada nebo členský stát požádat Komisi, aby podle potřeby podala doporučení nebo návrh. Komise posoudí žádost a neprodleně předloží své závěry Radě.

ODDÍL 4

USTANOVENÍ TÝKAJÍCÍ SE ČLENSKÝCH STÁTŮ, JEJICHŽ MĚNOU JE EURO

ČLÁNEK III-194

1. K zajištění řádného fungování hospodářské a měnové unie a v souladu s příslušnými ustanoveními Ústavy přijme Rada, v souladu s některým z příslušných postupů uvedených v článcích III-179 a III-184, s výjimkou postupu podle čl. III-184 odst. 13, opatření týkající se členských států, jejichž měnou je euro, k

- a) posílení koordinace jejich rozpočtové kázně a dohledu nad ní;
- b) vypracování směrů hospodářské politiky pro tyto státy, přičemž se dbá na to, aby byly slučitelné se směry přijímanými pro celou Unii a byl nad nimi zajištěn dohled.

2. Na hlasování o opatřeních podle odstavce 1 se podílejí pouze členové Rady zastupující členské státy, jejichž měnou je euro.

Kvalifikovaná většina je vymezena jako nejméně 55 % těchto členů Rady zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva zúčastněných členských států.

Blokační menšinu musí tvořit nejméně tolik těchto členů Rady, kolik jich zastupuje nejméně 35 % obyvatelstva zúčastněných členských států, a ještě jeden člen, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou.

ČLÁNEK III-195

Pravidla zasedání ministrů členských států, jejichž měnou je euro, jsou stanovena Protokolem o Euroskupině.

ČLÁNEK III-196

1. K zajištění postavení eura v mezinárodním měnovém systému přijme Rada na návrh Komise evropské rozhodnutí, které stanoví společné postoje k otázkám, jež mají zvláštní význam pro hospodářskou a měnovou unii v rámci příslušných mezinárodních finančních institucí a konferencí. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropskou centrální bankou.

2. Rada může na návrh Komise přijmout vhodná opatření pro zajištění jednotného zastoupení v rámci mezinárodních finančních institucí a konferencí. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropskou centrální bankou.

3. O opatřeních podle odstavců 1 a 2 hlasují pouze členové Rady zastupující členské státy, jejichž měnou je euro.

Kvalifikovaná většina je vymezena jako nejméně 55 % těchto členů Rady zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva zúčastněných členských států.

Blokační menšinu musí tvořit nejméně tolik těchto členů Rady, kolik jich zastupuje nejméně 35 % obyvatelstva zúčastněných členských států, a ještě jeden člen, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou.

ODDÍL 5

PŘECHODNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK III-197

1. Členské státy, o kterých Rada nerozhodla, že splňují nezbytné podmínky pro přijetí eura, jsou dále označovány jako „členské státy, na které se vztahuje výjimka“.

2. Na členské státy, na které se vztahuje výjimka, se nepoužijí tato ustanovení Ústavy:
- a) přijetí těch částí hlavních směrů hospodářských politik, které se obecně týkají eurozóny (čl. III-179 odst. 2);
  - b) donucovací opatření k nápravě nadměrných schodků (čl. III-184 odst. 9 a 10);
  - c) cíle a úkoly Evropského systému centrálních bank (čl. III-185 odst. 1, 2, 3 a 5);
  - d) vydávání eura (článek III-186);
  - e) akty Evropské centrální banky (článek III-190);
  - f) opatření týkající se užívání eura (článek III-191);
  - g) měnové dohody a další opatření vztahující se ke kurzové politice (článek III-326);
  - h) jmenování členů Výkonné rady Evropské centrální banky (čl. III-382 odst. 2);
  - i) evropská rozhodnutí stanovící společné postoje k otázkám, které mají zvláštní význam pro hospodářskou a měnovou unii v rámci příslušných mezinárodních finančních institucí a konferencí (čl. III-196 odst. 1);

- j) opatření pro zajištění jednotného zastoupení v rámci mezinárodních finančních institucí a konferencí (čl. III-196 odst. 2).

V člancích uvedených v písmenech a) až j) se tedy pojmem „členské státy“ rozumí členské státy, jejichž měnou je euro.

3. Podle kapitoly IX statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky jsou členské státy, na které se vztahuje výjimka, a jejich národní centrální banky vyňaty z práv a povinností v rámci Evropského systému centrálních bank.

4. Hlasovací práva členů Rady zastupujících členské státy, na které se vztahuje výjimka, se pozastavují tehdy, jestliže Rada přijímá opatření podle článků vyjmenovaných v odstavci 2 a v těchto případech:

- a) doporučení podávaná členským státům, jejichž měnou je euro, v rámci mnohostranného dohledu, včetně programů stability a varování (čl. III-179 odst. 4);
- b) opatření týkající se nadměrných schodků u členských států, jejichž měnou je euro (čl. III-184 odst. 6, 7, 8 a 11).

Kvalifikovaná většina je vymezena jako nejméně 55 % ostatních členů Rady zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva zúčastněných členských států.

Blokační menšinu musí tvořit nejméně tolik těchto ostatních členů Rady, kolik jich zastupuje nejméně 35 % obyvatelstva zúčastněných členských států, a ještě jeden člen, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou.

ČLÁNEK III-198

1. Alespoň jednou za dva roky, nebo na žádost členského státu, na který se vztahuje výjimka, podávají Komise a Evropská centrální banka Radě zprávu o pokroku dosaženém členskými státy, na které se vztahuje výjimka, při plnění jejich závazků týkajících se uskutečňování hospodářské a měnové unie. Tyto zprávy posuzují také slučitelnost vnitrostátních právních předpisů každého z těchto členských států včetně statutů jejich národních centrálních bank s články III-188 a III-189 a se statutem Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky. Zprávy dále posoudí, zda bylo dosaženo vysokého stupně udržitelné konvergence, na základě toho, jak jednotlivé členské státy splnily tato kritéria:

- a) dosažení vysokého stupně cenové stability patrného z míry inflace, která se blíží míře inflace nejvýše tří členských států, jež dosáhly v oblasti cenové stability nejlepších výsledků;
- b) dlouhodobě udržitelný stav veřejných financí patrný ze stavu veřejných rozpočtů nevykazujících nadměrný schodek ve smyslu čl. III-184 odst. 6;
- c) dodržování normálního flukтуаčního rozpětí stanoveného mechanismem směnných kurzů Evropského měnového systému po dobu alespoň dvou let, aniž by došlo k devalvací vůči euru;

- d) stálost konvergence dosažené členským státem, na který se vztahuje výjimka, a jeho účasti v mechanismu směnných kurzů Evropského měnového systému, která se odráží v úrovních dlouhodobých úrokových sazeb.

Čtyři kritéria uvedená v tomto odstavci a rozhodující období, po něž mají být respektována, jsou blíže stanovena v Protokolu o kritériích konvergence. Zprávy Komise a Evropské centrální banky také přihlédnou k výsledkům integrace trhů, situaci a vývoji běžného účtu platební bilance a posouzení vývoje nákladů na jednotku pracovní síly a jiných cenových indexů.

2. Po konzultaci s Evropským parlamentem a rozpravě v Evropské radě přijme Rada na návrh Komise evropské rozhodnutí o tom, které členské státy, na které se vztahuje výjimka, splňují nezbytné podmínky na základě kritérií stanovených v odstavci 1, a pro dotyčné členské státy výjimku zruší.

Rada rozhoduje po obdržení doporučení od kvalifikované většiny svých členů zastupujících členské státy, jejichž měnou je euro. Tito členové rozhodnou do šesti měsíců poté, co Rada obdrží návrh Komise.

Kvalifikovaná většina uvedená v druhém pododstavci je vymezena jako nejméně 55 % těchto členů Rady zastupujících členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva zúčastněných členských států. Blokační menšinu musí tvořit nejméně tolik těchto členů Rady, kolik jich zastupuje nejméně 35 % obyvatelstva zúčastněných členských států, a ještě jeden člen, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou.

3. Bude-li rozhodnuto postupem podle odstavce 2 o zrušení výjimky, přijme Rada na návrh Komise evropská nařízení nebo rozhodnutí, která neodvolatelně stanoví směnný kurz, podle něžž euro nahradí měnu dotyčného členského státu, a další opatření nezbytná pro zavedení eura jako jednotné měny v dotyčném členském státě. Rada rozhoduje jednomyslným usnesením členů zastupujících členské státy, jejichž měnou je euro, a dotyčného členského státu po konzultaci s Evropskou centrální bankou.

ČLÁNEK III-199

1. Po dobu existence členských států, na které se vztahuje výjimka, a aniž je dotčen čl. III-187 odst. 1, zřizuje se jako třetí rozhodovací orgán Evropské centrální banky Generální rada Evropské centrální banky uvedená v článku 45 statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky.

2. Po dobu existence členských států, na které se vztahuje výjimka, Evropská centrální banka ve vztahu k těmto členským státům

- a) posiluje spolupráci mezi národními centrálními bankami;
- b) posiluje koordinaci měnových politik členských států s cílem zajistit cenovou stabilitu;
- c) dohlíží na fungování mechanismu směnných kurzů;

- d) pořádá konzultace o otázkách, které spadají do působnosti národních centrálních bank a ovlivňují stabilitu finančních institucí a trhů;
- e) vykonává bývalé úkoly Evropského fondu pro měnovou spolupráci, které předtím převzal Evropský měnový institut.

ČLÁNEK III-200

Každý členský stát, na který se vztahuje výjimka, pokládá svou kurzovou politiku za věc společného zájmu. Přitom zohledňuje zkušenosti získané ze spolupráce v rámci mechanismu směnných kurzů.

ČLÁNEK III-201

1. Nastanou-li nebo hrozí-li vážně členskému státu, na který se vztahuje výjimka, obtíže s jeho platební bilancí vyplývající z celkové nerovnováhy jeho platební bilance nebo z typu měny, kterou má k dispozici, a mohou-li tyto obtíže zejména ohrozit fungování vnitřního trhu nebo uskutečňování společné obchodní politiky, prozkoumá Komise okamžitě situaci dotyčného státu a opatření, která tento stát s využitím všech prostředků, jež má k dispozici, v souladu s Ústavou přijal nebo může přijmout. Komise uvede opatření, jež dotyčnému státu doporučuje.

Ukáží-li se opatření přijatá členským státem, na který se vztahuje výjimka, a opatření navržená Komisí jako nedostatečná k překonání obtíží, které nastaly nebo mohou nastat, Komise po konzultaci s Hospodářským a finančním výborem doporučí Radě poskytnutí vzájemné pomoci a vhodné metody jejího poskytnutí.

Komise pravidelně informuje Radu o situaci a jejím vývoji.

2. Rada přijímá evropská nařízení nebo rozhodnutí, kterými poskytuje takovou vzájemnou pomoc a stanoví její podmínky a podrobnosti. Vzájemná pomoc může mít zejména formu

- a) dohodnutého postupu ve vztahu k jiným mezinárodním organizacím nebo v jejich rámci, na něž se mohou členské státy, na které se vztahuje výjimka, obrátit,
- b) opatření potřebných k zamezení odklonu obchodu, pokud stát, na který se vztahuje výjimka a který má obtíže, udržuje nebo znovu zavádí množstevní omezení vůči třetím zemím,
- c) poskytnutí omezených úvěrů ostatními členskými státy; k tomu je třeba jejich souhlasu.

3. Neposkytne-li Rada vzájemnou pomoc doporučenou Komisí nebo jsou-li poskytnutá vzájemná pomoc a účinná opatření nedostatečná, zmocní Komise členský stát, na který se vztahuje výjimka a který má obtíže, aby přijal ochranná opatření, jejichž podmínky a podrobnosti Komise stanoví.

Rada může takové zmocnění odvolat a měnit podmínky a podrobnosti těchto opatření.

ČLÁNEK III-202

1. Dojde-li k náhlé krizi v platební bilanci a není-li okamžitě přijato evropské rozhodnutí podle čl. III-201 odst. 2, může členský stát, na který se vztahuje výjimka, učinit preventivně nezbytná ochranná opatření. Taková opatření smějí fungování vnitřního trhu narušit pouze v co nejmenší míře a nesmějí překročit rozsah nezbytně nutný pro odstranění náhle vzniklých obtíží.
2. Komise a ostatní členské státy budou o ochranných opatřeních uvedených v odstavci 1 informovány nejpozději při jejich vstupu v platnost. Komise může Radě doporučit poskytnutí vzájemné pomoci podle článku III-201.
3. Rada může na doporučení Komise a po konzultaci s Hospodářským a finančním výborem přijmout evropské rozhodnutí, aby dotýčný členský stát změnil, pozastavil nebo zrušil ochranná opatření uvedená v odstavci 1.

KAPITOLA III

POLITIKY V DALŠÍCH OBLASTECH

ODDÍL 1

ZAMĚSTNANOST

ČLÁNEK III-203

Unie a členské státy pracují v souladu s tímto oddílem na rozvoji koordinované strategie zaměstnanosti, a zejména na podpoře kvalifikace, vzdělání a přizpůsobivosti pracovníků a schopnosti trhů práce reagovat na hospodářské změny, aby dosáhly cílů uvedených v článku I-3.

ČLÁNEK III-204

1. Členské státy přispívají svou politikou zaměstnanosti slučitelnou s hlavními směry hospodářských politik členských států a Unie přijatými podle čl. III-179 odst. 2 k dosažení cílů uvedených v článku III-203.
2. Členské státy považují podporu zaměstnanosti za záležitost společného zájmu a sladují své odpovídající činnosti podle článku III-206 v Radě, přičemž přihlížejí k vnitrostátním zvyklostem, které se týkají odpovědnosti sociálních partnerů.

ČLÁNEK III-205

1. Unie přispívá k dosažení vysoké úrovně zaměstnanosti tím, že podněcuje spolupráci mezi členskými státy a podporuje a případně doplňuje jejich opatření. Uznává přitom pravomoci členských států.
2. Cíl dosažení vysoké úrovně zaměstnanosti je brán v úvahu při vymezování a provádění politik a činností Unie.

ČLÁNEK III-206

1. Na základě společné výroční zprávy Rady a Komise přezkoumává Evropská rada každým rokem stav zaměstnanosti v Unii a přijímá k tomu závěry.
2. Na základě závěrů Evropské rady stanoví každoročně Rada na návrh Komise hlavní zásady, které berou členské státy v úvahu při své politice zaměstnanosti. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem, Výborem regionů, Hospodářským a sociálním výborem a Výborem pro zaměstnanost.

Tyto hlavní zásady musí být slučitelné s hlavními směry přijatými podle čl. III-179 odst. 2.

3. Každý členský stát předkládá Radě a Komisi výroční zprávu o hlavních opatřeních, která přijal k provádění své politiky zaměstnanosti s ohledem na hlavní zásady politiky zaměstnanosti uvedené v odstavci 2.

4. Na základě zpráv uvedených v odstavci 3 a po obdržení stanoviska Výboru pro zaměstnanost prověřuje Rada každoročně provádění politiky zaměstnanosti členských států s ohledem na hlavní zásady zaměstnanosti. Rada přitom může na doporučení Komise přijmout doporučení, která předá členským státům.

5. Na základě výsledků této prověrky podají Rada a Komise Evropské radě společnou výroční zprávu o situaci zaměstnanosti v Unii a o provádění hlavních zásad zaměstnanosti.

ČLÁNEK III-207

Evropský zákon nebo rámcový zákon může stanovit pobídková opatření ke spolupráci mezi členskými státy a k podpoře jejich činnosti v oblasti zaměstnanosti prostřednictvím podniků, které mají za cíl rozvíjet výměnu informací a osvědčených zkušeností, poskytovat srovnávací analýzy a poradenství, jakož i podporovat inovační přístupy a vyhodnocovat zkušenosti, zejména využitím pilotních projektů. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů a s Hospodářským a sociálním výborem.

Evropský zákon nebo rámcový zákon nesmí zahrnovat harmonizaci právních předpisů členských států.

ČLÁNEK III-208

Rada přijme prostou většinou evropské rozhodnutí o zřízení Výboru pro zaměstnanost s poradní funkcí k podpoře koordinace politik zaměstnanosti a trhu práce mezi členskými státy. Rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

Výbor má tyto úkoly:

- a) sledovat vývoj stavu zaměstnanosti a politiky zaměstnanosti Unie a členských států,
- b) aniž je dotčen článek III-344, podávat na žádost Rady nebo Komise nebo z vlastního podnětu stanoviska a přispívat k přípravě jednání Rady podle článku III-206.

Výbor při plnění svých úkolů konzultuje se sociálními partnery.

Každý členský stát a Komise jmenují po dvou členech výboru.

ODDÍL 2

SOCIÁLNÍ POLITIKA

ČLÁNEK III-209

Unie a členské státy, vědomy si základních sociálních práv, jak jsou stanovena v Evropské sociální chartě podepsané v Turínu dne 18. října 1961 a v Chartě Společenství základních sociálních práv pracovníků z roku 1989, mají za cíl podporu zaměstnanosti, zlepšování životních a pracovních podmínek tak, aby bylo možno tyto podmínky vyrovnat a přitom udržet jejich zvýšenou úroveň, přiměřenou sociální ochranu, sociální dialog, rozvoj lidských zdrojů za účelem trvale vysoké zaměstnanosti a boj proti vyloučení.

Za tím účelem Unie a členské státy postupují s přihlédnutím k rozmanitosti vnitrostátních zvyklostí, zejména v oblasti smluvních vztahů, a k potřebě udržovat konkurenceschopnost hospodářství Unie.

Soudí, že takový vývoj bude výsledkem nejen fungování vnitřního trhu, který napomůže harmonizaci sociálních systémů, ale také výsledkem postupů stanovených Ústavou a sbližování právních a správních předpisů členských států.

ČLÁNEK III-210

1. Za účelem dosažení cílů stanovených v článku III-209 Unie podporuje a doplňuje činnost členských států v těchto oblastech:

- a) zlepšování především pracovního prostředí tak, aby byly chráněny zdraví a bezpečnost pracovníků;
- b) pracovní podmínky;
- c) sociální zabezpečení a sociální ochrana pracovníků;
- d) ochrana pracovníků při skončení pracovního poměru;
- e) informování pracovníků a konzultace s nimi;
- f) zastupování a kolektivní obrana zájmů pracovníků a zaměstnavatelů včetně spolurozhodování, s výhradou odstavce 6;

- g) podmínky zaměstnávání státních příslušníků třetích zemí oprávněně pobývajících na území Unie;
- h) zapojení osob vyloučených z trhu práce, aniž je dotčen článek III-283;
- i) rovnost příležitostí mezi ženami a muži na trhu práce a rovné zacházení na pracovišti;
- j) boj proti sociálnímu vyloučení;
- k) modernizace systémů sociální ochrany, aniž je dotčeno písmeno c).

2. Pro účely odstavce 1 může

- a) evropský zákon nebo rámcový zákon stanovit opatření k podpoře spolupráce mezi členskými státy prostřednictvím podniků, které mají za cíl zlepšování znalostí, rozvoj výměny informací a osvědčených zkušeností, podporu inovačních přístupů a vyhodnocování zkušeností, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států;
- b) v oblastech uvedených v odst. 1 písm. a) až i) evropský rámcový zákon stanovit minimální požadavky, které uplatní postupně s přihlédnutím ke stávajícím podmínkám a technickým předpisům jednotlivých členských států. Tento rámcový zákon se zdrží ukládání správních, finančních a právních omezení bránící zakládání a rozvoji malých a středních podniků.

Ve všech případech se evropský zákon nebo rámcový zákon přijme po konzultaci s Výborem regionů a s Hospodářským a sociálním výborem.

3. Odchylně od odstavce 2 přijme Rada evropský zákon nebo rámcový zákon v oblastech uvedených v odst. 1 písm. c), d) f) a g) jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem, Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem.

Rada může na návrh Komise přijmout evropské rozhodnutí o použití řádného legislativního postupu na odst. 1 písm. c), d), f) a g). Rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem

4. Členský stát může pověřit sociální partnery na jejich společnou žádost prováděním evropských rámcových zákonů přijatých podle odstavců 2 a 3, nebo případně prováděním evropských nařízení nebo rozhodnutí přijatých v souladu s článkem III-212.

V takovém případě členský stát zajistí, že nejpozději ke dni, k němuž musí být proveden evropský rámcový zákon nebo k němuž musí být provedeno evropské nařízení nebo evropské rozhodnutí, přijmou sociální partneři formou dohody nezbytná opatření a dotýčný členský stát přijme všechna nezbytná opatření, aby mohl kdykoli zaručit, že výsledků předepsaných tímto rámcovým zákonem, nařízením nebo rozhodnutím bude dosaženo.

5. Evropské zákony a rámcové zákony přijaté podle tohoto článku

- a) se nedotýkají práva členských států vymezovat základní zásady svého systému sociálního zabezpečení a nesmějí významně ovlivňovat finanční rovnováhu tohoto systému;
- b) nebrání žádnému členskému státu, aby zachovával či zaváděl přísnější ochranná opatření, která jsou slučitelná s Ústavou.

6. Tento článek se nevztahuje na odměnu za práci, na právo sdružovat se, na právo na stávku ani na právo na výluku.

ČLÁNEK III-211

1. Komise podporuje konzultace mezi sociálními partnery na úrovni Unie a přijímá všechna účelná opatření pro usnadnění jejich dialogu, přičemž zajišťuje vyváženou podporu jednajících stran.
2. Pro účely odstavce 1 Komise před předložením návrhů z oblasti sociální politiky konzultuje se sociálními partnery otázku možného zaměření akce Unie.
3. Považuje-li Komise po konzultaci podle odstavce 2 akci Unie za účelnou, konzultuje se sociálními partnery obsah zamýšleného návrhu. Sociální partneři předají Komisi své stanovisko, případně doporučení.
4. Při konzultaci podle odstavců 2 a 3 mohou sociální partneři informovat Komisi o svém úmyslu zahájit postup podle čl. III-212 odst. 1. Doba trvání tohoto postupu nesmí překročit devět měsíců, nerozhodnou-li se společně dotyční sociální partneři a Komise tuto dobu prodloužit.

ČLÁNEK III-212

1. Pokud si to sociální partneři přejí, může dialog mezi nimi na úrovni Unie vést ke smluvním vztahům, včetně uzavírání dohod.

2. Dohody uzavřené na úrovni Unie se provádějí buď podle stávajících postupů a zvyklostí sociálních partnerů a členských států, nebo v záležitostech týkajících se článku III-210 na základě společné žádosti podepsaných stran evropským nařízením nebo rozhodnutím přijatým Radou na návrh Komise. Evropský parlament je o tom informován.

Obsahuje-li dotyčná dohoda jedno nebo více ustanovení vztahujících se k některé z oblastí, pro kterou je podle čl. III-210 odst. 3 vyžadována jednomyslnost, rozhoduje Rada jednomyslně.

ČLÁNEK III-213

Za účelem dosažení cílů stanovených v článku III-209 a aniž jsou dotčena jiná ustanovení Ústavy, podporuje Komise spolupráci mezi členskými státy a usnadňuje koordinaci jejich činnosti ve všech oblastech sociální politiky spadajících do tohoto oddílu, zejména v oblastech

- a) zaměstnanosti;
- b) pracovního práva a pracovních podmínek;
- c) odborného a dalšího odborného vzdělávání;
- d) sociálního zabezpečení;
- e) ochrany před pracovními úrazy a nemocemi z povolání;
- f) ochrany zdraví při práci;
- g) práva sdružovat se v odborových organizacích a práva kolektivního vyjednávání mezi zaměstnavateli a zaměstnanci.

Za tím účelem Komise v úzké spolupráci s členskými státy vypracovává průzkumy, zaujímá stanoviska a organizuje konzultace o problémech, které vznikají na vnitrostátní úrovni, a o problémech, které se týkají mezinárodních organizací, a zejména vyvíjí podněty ve snaze stanovit směry a ukazatele, pořádat výměnu osvědčených zkušeností a připravit nezbytné podklady pro pravidelný dohled a hodnocení. Evropský parlament je plně informován.

Před zaujetím stanovisek podle tohoto článku konzultuje Komise Hospodářský a sociální výbor.

ČLÁNEK III-214

1. Každý členský stát zajistí uplatnění zásady stejné odměny žen a mužů za stejnou nebo rovnocennou práci.
2. „Odměnou“ ve smyslu tohoto článku se rozumí obvyklá základní či minimální mzda nebo plat a veškeré ostatní odměny, jež zaměstnavatel přímo nebo nepřímo, v hotovosti nebo v naturáliích vyplácí zaměstnanci v souvislosti se zaměstnáním.

Rovnost odměňování bez diskriminace na základě pohlaví znamená, že

- a) se odměna za stejnou práci vypočítává při úkolové mzdě podle stejné sazby;
- b) časová odměna za práci je stejná na stejném pracovním místě.

3. Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví opatření k uplatnění zásady rovných příležitostí a rovného zacházení pro ženy a muže v otázkách práce a zaměstnanosti včetně zásady stejné odměny za stejnou nebo rovnocennou práci. Přijme se po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.

4. S ohledem na zajištění úplné rovnosti žen a mužů v profesním životě nebrání zásada rovného zacházení členskému státu zachovat nebo zavést opatření poskytující zvláštní výhody pro usnadnění profesní činnosti méně zastoupeného pohlaví nebo pro předcházení či vyrovnávání nevýhod v profesní kariéře.

ČLÁNEK III-215

Členské státy se vynasnaží zachovat stávající rovnocennost systémů placené dovolené.

ČLÁNEK III-216

Komise každoročně vypracuje zprávu o pokroku v dosahování cílů stanovených v článku III-209 a o demografické situaci v Unii. Zprávu předloží Evropskému parlamentu, Radě a Hospodářskému a sociálnímu výboru.

ČLÁNEK III-217

Rada přijme prostou většinou evropské rozhodnutí o zřízení Výboru pro sociální ochranu s poradní funkcí k podpoře spolupráce mezi členskými státy a Komisí v záležitostech sociální ochrany. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

Výbor má tyto úkoly:

- a) sledovat sociální situaci a vývoj politik sociální ochrany v členských státech a v Unii;
- b) podporovat výměnu informací, zkušeností a ověřené praxe mezi členskými státy a Komisí;
- c) aniž je dotčen článek III-344, vypracovávat na žádost Rady nebo Komise nebo z vlastního podnětu zprávy, zaujímat stanoviska nebo vyvíjet jiné činnosti v oblastech, které spadají do oblasti jeho působnosti.

Při plnění svých úkolů naváže výbor vhodné styky se sociálními partnery.

Každý členský stát a Komise jmenují po dvou členech výboru.

ČLÁNEK III-218

Výroční zpráva Komise pro Evropský parlament obsahuje zvláštní kapitolu o vývoji sociální situace v Unii.

Evropský parlament může Komisi vyzvat, aby vypracovala zprávy o zvláštních problémech týkajících se sociální situace.

ČLÁNEK III-219

1. Pro zlepšení možností zaměstnávání pracovníků na vnitřním trhu, a tím pro zvyšování životní úrovně se zřizuje Evropský sociální fond, jehož záměrem bude rozšiřovat možnosti zaměstnávání pracovníků a zvyšovat jejich profesní a geografickou mobilitu uvnitř Unie a usnadňovat jejich přizpůsobování se změnám v průmyslu a ve výrobních systémech, zejména odborným vzděláváním a rekvalifikací.
2. Fond spravuje Komise. Komisi je při tom nápomocen výbor, jehož předsedou je člen Komise a jehož členy jsou zástupci vlád, odborových organizací a organizací zaměstnavatelů.
3. Prováděcí opatření týkající se fondu stanoví evropský zákon. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem.

ODDÍL 3

HOSPODÁŘSKÁ, SOCIÁLNÍ A ÚZEMNÍ SOUDRŽNOST

ČLÁNEK III-220

Unie za účelem podpory harmonického vývoje rozvíjí a prosazuje činnost vedoucí k posilování hospodářské, sociální a územní soudržnosti.

Unie se především zaměří na snižování rozdílů mezi úrovní rozvoje různých regionů a na snížení zaostalosti nejvíce znevýhodněných regionů.

V rámci dotyčných regionů je zvláštní pozornost věnována venkovským oblastem, oblastem postiženým průmyslovým přechodem a regionům, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou například nejsevernější regiony s velmi nízkou hustotou obyvatelstva a ostrovní, přeshraniční a horské regiony.

ČLÁNEK III-221

Členské státy provádějí své hospodářské politiky a koordinují je tak, aby dosahovaly cílů uvedených v článku III-220. Tvorba a provádění politik a činností Unie a uskutečňování vnitřního trhu přihlíží k těmto cílům a přispívá k jejich dosažení. Unie dále podporuje dosahování těchto cílů prostřednictvím strukturálních fondů (orientační sekce Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu, Evropský sociální fond, Evropský fond pro regionální rozvoj), Evropské investiční banky a jiných dostupných finančních nástrojů.

Komise předkládá každé tři roky Evropskému parlamentu, Radě, Výboru regionů a Hospodářskému a sociálnímu výboru zprávu o pokroku dosaženém při upevňování hospodářské, sociální a územní soudržnosti a o způsobu, jakým k tomu přispěly různé prostředky stanovené v tomto článku. Tato zpráva případně obsahuje vhodné návrhy.

Aniž jsou dotčena opatření přijatá v rámci dalších politik Unie, může evropský zákon nebo rámcový zákon stanovit jakákoli zvláštní opatření mimo rámec fondů. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem.

ČLÁNEK III-222

Úkolem Evropského fondu pro regionální rozvoj je, aby svou účastí na rozvoji a strukturálních změnách zaostávajících regionů a přeměně upadajících průmyslových oblastí pomáhal odstraňovat zásadní regionální rozdíly v Unii.

ČLÁNEK III-223

1. Aniž je dotčen článek III-224, evropský zákon vymezí úkoly, přednostní cíle a organizaci strukturálních fondů, které mohou zahrnovat sdružování fondů, obecná pravidla pro ně použitelná a nezbytná ustanovení pro zajištění jejich účinnosti a pro zajištění koordinace fondů mezi sebou navzájem a s dalšími existujícími finančními nástroji.

Fond soudržnosti zřízený evropským zákonem poskytne finanční příspěvky na projekty ve sféře životního prostředí a transevropských sítí v oblasti dopravní infrastruktury.

Ve všech případech se evropský zákon přijme po konzultaci s Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem.

2. První ustanovení o strukturálních fondech a o Fondu soudržnosti, přijatá v návaznosti na ustanovení platná v den podpisu Smlouvy o Ústavě pro Evropu, se stanoví evropským zákonem Rady. Rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

ČLÁNEK III-224

Prováděcí opatření týkající se Evropského fondu pro regionální rozvoj stanoví evropský zákon. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem.

Ve vztahu k orientační sekci Evropského zemědělského orientačního a záručního fondu a k Evropskému sociálnímu fondu se použijí článek III-231 a čl. III-219 odst. 3.

ODDÍL 4

ZEMĚDĚLSTVÍ A RYBOLOV

ČLÁNEK III-225

Unie vymezuje a provádí společnou zemědělskou politiku a společnou rybářskou politiku.

„Zemědělskými produkty“ se rozumějí produkty rostlinné a živočišné výroby a rybolovu, jakož i výrobky po prvotním zpracování, které mají s těmito produkty přímou souvislost. Odkazy na společnou zemědělskou politiku nebo na zemědělství a užívání výrazu „zemědělský“ se rovněž vztahují na rybolov, s ohledem na zvláštní rysy tohoto oboru.

ČLÁNEK III-226

1. Vnitřní trh se rozšíří na zemědělství a obchod zemědělskými produkty.
2. Pravidla stanovená pro vytváření nebo fungování vnitřního trhu se vztahují i na zemědělské produkty, nestanoví-li články III-227 až III-232 jinak.
3. Produkty, na něž se vztahují články III-227 až III-232, jsou zahrnuty do seznamu v příloze I.
4. Fungování a rozvoj vnitřního trhu se zemědělskými produkty musejí být doprovázeny společnou zemědělskou politikou.

ČLÁNEK III-227

1. Cílem společné zemědělské politiky je
  - a) zvýšit produktivitu zemědělství podporou technického pokroku a zajišťováním racionálního rozvoje zemědělské výroby a optimálního využití produkčních činitelů, zejména pracovní síly;
  - b) zajistit tak odpovídající životní úroveň zemědělského obyvatelstva, a to zejména zvýšením individuálních příjmů osob pracujících v zemědělství;
  - c) stabilizovat trhy,
  - d) zajistit plynulé zásobování,
  - e) zajistit spotřebitelům dodávky za rozumné ceny.
2. Při vypracovávání společné zemědělské politiky a zvláštních metod, které může zahrnovat, se přihlíží
  - a) ke zvláštní povaze zemědělské činnosti, vyplývající ze sociální struktury v zemědělství a ze strukturálních a přírodních rozdílů mezi různými zemědělskými oblastmi;
  - b) k nutnosti provádět vhodné úpravy postupně;
  - c) ke skutečnosti, že v členských státech zemědělství představuje odvětví, které je těsně spjato s celým hospodářstvím.

ČLÁNEK III-228

1. K dosažení cílů stanovených v článku III-227 je zřízena společná organizace zemědělských trhů.

Tato organizace má v závislosti na dotyčných produktech jednu z těchto forem:

- a) společná pravidla hospodářské soutěže;
- b) povinná koordinace různých vnitrostátních systémů organizace trhu;
- c) evropská organizace trhu.

2. Společná organizace trhů podle odstavce 1 může zahrnovat veškerá opatření potřebná k dosažení cílů stanovených v článku III-227, zejména regulaci cen, subvencování výroby i odbytu různých produktů, skladovací a překlenovací opatření a společné mechanismy pro stabilizaci dovozu nebo vývozu.

Společná organizace trhů se musí omezit na dosažení cílů uvedených v článku III-227 a musí vylučovat jakoukoli diskriminaci mezi producenty nebo spotřebiteli uvnitř Unie.

Společná cenová politika musí být založena na společných kritériích a jednotných metodách výpočtu.

3. Aby společná organizace trhů podle odstavce 1 mohla dosáhnout svých cílů, může být vytvořen jeden nebo více zemědělských orientačních a záručních fondů.

ČLÁNEK III-229

K dosažení cílů uvedených v článku III-227 mohou být v rámci společné zemědělské politiky přijata opatření jako například

- a) účinná koordinace úsilí v oblasti odborného vzdělávání, výzkumu a šíření odborných zemědělských poznatků; přitom mohou být společně financovány projekty nebo instituce;
- b) společné opatření na podporu spotřeby určitých produktů.

ČLÁNEK III-230

1. Oddíl týkající se pravidel hospodářské soutěže se vztahuje na zemědělskou výrobu a obchod zemědělskými produkty pouze v rozsahu, který určí evropský zákon nebo rámcový zákon podle čl. III-231 odst. 2, se zřetelem k cílům uvedeným v článku III-227.

2. Rada může na návrh Komise přijmout evropské nařízení nebo rozhodnutí schvalující poskytování podpor

- a) k ochraně podniků, jež jsou znevýhodněny strukturálními nebo přírodními podmínkami,
- b) v rámci programů hospodářského rozvoje.

ČLÁNEK III-231

1. Při vypracování a provádění společné zemědělské politiky Komise předkládá návrhy, včetně nahrazení vnitrostátních systémů organizace trhu některou z forem společné organizace trhů uvedenou v čl. III-228 odst. 1 a uskutečňování opatření uvedených v tomto oddíle.

Tyto návrhy musí brát v úvahu vzájemnou závislost zemědělských otázek uvedených v tomto oddíle.

2. Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví společnou organizaci zemědělských trhů uvedenou v čl. III-228 odst. 1 a ostatní ustanovení nezbytná pro sledování cílů společné zemědělské politiky a společné rybářské politiky. Přijme se po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.

3. Rada přijme na návrh Komise evropská rozhodnutí nebo nařízení týkající se stanovení cen, dávek, podpor a množstevních omezení a stanovení a přidělení rybolovných práv.

4. V souladu s odstavcem 2 lze vnitrostátní systémy organizace trhu nahradit společnou organizací trhu uvedenou v čl. III-228 odst. 1, pokud

- a) společná organizace poskytne členským státům, které se stavějí proti tomuto opatření a které mají vlastní systém organizace trhu pro příslušnou produkci, rovnocenné záruky zaměstnanosti a životní úrovně příslušných producentů, a to s přihlédnutím k úpravám, které jsou možné, a ke stupni vyžadované specializace a
- b) společná organizace trhu zabezpečí obchodu uvnitř Unie podmínky obdobné podmínkám existujícím na vnitrostátním trhu.

5. Bude-li zavedena společná organizace trhu pro určité suroviny před zavedením společné organizace trhů pro odpovídající zpracované produkty, mohou být dané suroviny dovezeny ze zemí mimo Unii, pokud se používají pro zpracované produkty určené pro vývoz do třetích zemí.

ČLÁNEK III-232

Jestliže v některém členském státě určitý produkt podléhá vnitrostátnímu systému organizace trhu nebo vnitřní regulaci s rovnocenným účinkem a je-li tím z hlediska soutěžního postavení nepříznivě ovlivněna produkce stejného druhu v jiném členském státě, zavedou členské státy vyrovnávací poplatek při dovozu tohoto produktu z členského státu, v němž taková organizace nebo regulace existuje, ledaže by tento stát zavedl vyrovnávací poplatek při vývozu.

Komise přijme evropská nařízení nebo rozhodnutí, která stanoví výši poplatků v míře nutné k obnovení rovnováhy. Může schválit také použití jiných opatření, jejichž podmínky a podrobnosti sama určí.

ODDÍL 5

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

ČLÁNEK III-233

1. Politika Unie v oblasti životního prostředí přispívá k sledování těchto cílů:
  - a) udržování, ochrana a zlepšování kvality životního prostředí,
  - b) ochrana lidského zdraví,
  - c) obezřetné a racionální využívání přírodních zdrojů,
  - d) podpora opatření na mezinárodní úrovni, čelících regionálním a celosvětovým problémům životního prostředí.

2. Politika Unie v oblasti životního prostředí je zaměřena na vysokou úroveň ochrany, přičemž přihlíží k rozdílné situaci v jednotlivých regionech Unie. Je založena na zásadách předběžné opatrnosti a prevence, odvracení ohrožení životního prostředí především u zdroje a na zásadě „znečišťovatel platí“.

- V této souvislosti obsahují harmonizační opatření odpovídající požadavkům ochrany životního prostředí popřípadě ochrannou doložku, na základě které jsou členské státy oprávněny přijmout z mimoekonomických důvodů ochrany životního prostředí dočasná opatření podléhající kontrolnímu procesu Unie.

3. Při přípravě politiky v oblasti životního prostředí přihlédnou Unie k

- a) dostupným vědeckým a technickým údajům,
- b) podmínkám životního prostředí v různých regionech Unie,
- c) možnému prospěchu a nákladům plynoucím z činnosti nebo nečinnosti,
- d) hospodářskému a sociálnímu rozvoji Unie jako celku a vyváženému rozvoji jejích regionů.

4. V rámci svých pravomocí spolupracují Unie a členské státy se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi. Podrobnosti spolupráce Unie mohou být předmětem dohod mezi Unií a dotýčnými třetími stranami.

Prvním pododstavcem není dotčena pravomoc členských států jednat v mezinárodních orgánech a uzavírat mezinárodní smlouvy.

ČLÁNEK III-234

1. Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví, jakou činnost je třeba vyvíjet, aby bylo dosaženo cílů uvedených v článku III-233. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů a s Hospodářským a sociálním výborem.
2. Odchylně od odstavce 1 a aniž je dotčen článek III-172, přijme Rada jednomyslně evropské zákony nebo rámcové zákony, které stanoví
  - a) ustanovení především fiskální povahy,
  - b) opatření týkající se

- i) územního plánování,
  - ii) hospodaření s vodními zdroji nebo týkající se přímo nebo nepřímo dostupnosti vodních zdrojů,
  - iii) využívání půdy, s výjimkou nakládání s odpady,
- c) opatření významně ovlivňující volbu členského státu mezi různými energetickými zdroji a základní skladbu jeho zásobování energií.

Rada může na návrh Komise jednomyslně přijmout evropské rozhodnutí o použití řádného legislativního postupu na oblasti uvedené v prvním pododstavci.

Ve všech případech rozhoduje Rada po konzultaci s Evropským parlamentem, Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem.

3. Evropský zákon stanoví obecné akční programy, v nichž určí přednostní cíle, kterých má být dosaženo. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem.

Opatření nezbytná pro provádění těchto programů se přijmou za podmínek odstavce 1 nebo 2, podle povahy věci.

4. Aniž jsou dotčena určitá opatření přijatá Unií, členské státy zajišťují financování a provádění politiky v oblasti životního prostředí.

5. Zahrnuje-li opatření založené na ustanoveních odstavce 1 náklady považované orgány členského státu za neúměrné a aniž je dotčena zásada „znečišťovatel platí“, stanoví toto opatření ve vhodné formě

- a) dočasné výjimky nebo
  - b) finanční podporu z Fondu soudržnosti.
6. Ochranná opatření přijatá podle tohoto článku nebrání členskému státu zachovávat nebo zavádět přísnější ochranná opatření. Tato opatření musí být slučitelná s Ústavou. Oznamují se Komisi.

ODDÍL 6

OCHRANA SPOTŘEBITELE

ČLÁNEK III-235

1. K podpoře zájmů spotřebitelů a zajištění vysoké úrovně ochrany spotřebitele přispívá Unie k ochraně zdraví, bezpečnosti a hospodářských zájmů spotřebitelů, jakož i k podpoře jejich práva na informace, vzdělávání a práva sdružovat se k ochraně svých zájmů.
2. Unie přispívá k dosažení cílů uvedených v odstavci 1 prostřednictvím
  - a) opatření přijatých podle článku III-65 v rámci vytváření nebo fungování vnitřního trhu;
  - b) opatření, která podporují, doplňují a sledují politiku členských států.

3. Opatření uvedená v odst. 2 písm. b) stanoví evropský zákon nebo rámcový zákon. Přijme se po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.
4. Akty přijaté podle odstavce 3 nebrání členskému státu zachovávat nebo zavádět přísnější ochranná opatření. Tato opatření musí být slučitelná s Ústavou. Oznamují se Komisi.

ODDÍL 7

DOPRAVA

ČLÁNEK III-236

1. V oblastech upravovaných tímto oddílem sledují členské státy cíle Ústavy v rámci společné dopravní politiky.
2. Evropský zákon nebo rámcový zákon provede odstavec 1 s přihlédnutím ke zvláštnostem dopravy. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů a s Hospodářským a sociálním výborem.

Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví

- a) společná pravidla pro mezinárodní dopravu do nebo z některého členského státu anebo procházející přes území jednoho nebo několika členských států;

- b) podmínky, za nichž mohou dopravci, kteří nejsou rezidenty tohoto státu, provozovat dopravu uvnitř některého členského státu;
- c) opatření ke zlepšení bezpečnosti dopravy;
- d) veškerá jiná účelná opatření.

3. Při přijímání evropského zákona nebo rámcového zákona uvedeného v odstavci 2 se přihlíží k případům, kdy by se jeho uplatňování mohlo vážně dotknout životní úrovně a úrovně zaměstnanosti v některých regionech, jakož i využití dopravních zařízení.

ČLÁNEK III-237

Až do přijetí evropského zákona nebo rámcového zákona uvedeného v čl. III-236 odst. 2, pokud Rada jednomyslně nepřijme evropské rozhodnutí o udělení výjimky, nesmí žádný členský stát měnit předpisy upravující tuto oblast k 1. lednu 1958 nebo pro přistupující státy ke dni přistoupení způsobem, který by přímo nebo nepřímo znevýhodňoval dopravce jiných členských států ve srovnání s domácími dopravci.

ČLÁNEK III-238

S Ústavou jsou slučitelné podpory, které odpovídají potřebě koordinovat dopravu nebo které představují náhradu za určitá plnění související s pojmem veřejné služby.

ČLÁNEK III-239

Veškerá opatření v oblasti cen a podmínek dopravy učiněná v rámci Ústavy musí přihlížet k hospodářské situaci dopravců.

ČLÁNEK III-240

1. V dopravě uvnitř Unie je zakázána veškerá diskriminace spočívající v tom, že dopravce uplatňuje na dopravu téhož zboží dopravovaného za stejných okolností ceny a dopravní podmínky odlišné v závislosti na zemi původu nebo určení dopravovaného zboží.

2. Odstavec 1 nevylučuje, aby byly přijaty jiné evropské zákony nebo rámcové zákony podle čl. III-236 odst. 2.

3. Rada na návrh Komise přijme evropská nařízení nebo rozhodnutí k provedení odstavce 1. Rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem.

Může zejména přijmout evropská nařízení nebo rozhodnutí potřebná k tomu, aby orgány Unie mohly zabezpečit plnění pravidla stanoveného v odstavci 1 a aby mohly zajistit uživatelům dopravy výhody vyplývající z uvedeného ustanovení.

4. Komise prozkoumá z vlastního podnětu nebo na žádost některého členského státu případy diskriminace uvedené v odstavci 1 a po konzultaci s každým příslušným členským státem vydá v rámci evropských nařízení a rozhodnutí podle odstavce 3 potřebná evropská rozhodnutí.

ČLÁNEK III-241

1. V dopravě uvnitř Unie je zakázáno uplatňovat takové ceny a podmínky uložené členským státem, které jakýmkoli způsobem podporují nebo chrání jeden nebo několik určitých podniků nebo průmyslových odvětví, ledaže k tomu dá povolení evropské rozhodnutí přijaté Komisí.

2. Komise prozkoumá z vlastního podnětu nebo na žádost některého členského státu ceny a podmínky uvedené v odstavci 1, přihlédne zejména k požadavkům vhodné regionální hospodářské politiky, k potřebám nerozvinutých oblastí a k obtížím oblastí vážně postižených politickými okolnostmi, jakož i k účinkům těchto cen a podmínek na hospodářskou soutěž mezi různými způsoby dopravy.

Komise po konzultaci s každým dotyčným členským státem vydá nezbytná evropská rozhodnutí.

3. Zákaz uvedený v odstavci 1 se netýká sazeb zavedených k zajištění konkurenceschopnosti.

ČLÁNEK III-242

Dávky nebo poplatky nezávislé na ceně dopravy účtované dopravcem v souvislosti s přechodem hranic nesmějí přesahovat rozumnou míru stanovenou s přihlédnutím ke skutečným výdajům vynaloženým v souvislosti s tímto přechodem.

Členské státy se vynasnaží tyto výdaje snižovat.

Komise může k provedení tohoto článku podávat členským státům doporučení.

ČLÁNEK III-243

Ustanovení tohoto oddílu nebrání použití opatření přijatých ve Spolkové republice Německo, pokud jsou nutná k vyrovnaní hospodářských nevýhod, jež byly hospodářství určitých oblastí Spolkové republiky způsobeny rozdělením Německa. Pět let po vstupu Smlouvy o Ústavě pro Evropu v platnost může Rada na návrh Komise přijmout evropské rozhodnutí, jímž se tento článek zruší.

ČLÁNEK III-244

Při Komisi se zřizuje poradní výbor složený z odborníků jmenovaných vládami členských států. Komise s výborem podle potřeby konzultuje otázky dopravy.

ČLÁNEK III-245

1. Tento oddíl se vztahuje na dopravu po železnicích, silnicích a vnitrozemských vodních cestách.

2. Evropský zákon nebo rámcový zákon může stanovit vhodná opatření pro dopravu námořní a leteckou. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem.

ODDÍL 8

TRANSEVROPSKÉ SÍTĚ

ČLÁNEK III-246

1. Za účelem dosažení cílů uvedených v člancích III-130 a III-220 a s úmyslem umožnit občanům Unie, hospodářským subjektům, jakož i regionálním a místním územním samosprávným celkům plné využití výhod vyplývajících z vytváření prostoru bez vnitřních hranic, přispívá Unie ke zřízení a rozvoji transevropských sítí v oblastech dopravních, telekomunikačních a energetických infrastruktur.
2. V rámci systému otevřených a konkurenčních trhů bude činnost Unie zaměřena na podporu propojení a interoperability vnitrostátních sítí, jakož i přístupu k nim. Zejména přihlédne k potřebě propojit ostrovní, enklávní a okrajové regiony s ústředními regiony Unie.

ČLÁNEK III-247

1. K dosažení cílů uvedených v článku III-246 Unie
  - a) vymezí soubor hlavních směrů zahrnující cíle, priority a hlavní rysy opatření předpokládaných v oblasti transevropských sítí; tyto hlavní směry určí projekty společného zájmu;
  - b) provede akce, které se případně ukáží nezbytné pro zajištění interoperability sítí, zejména v oblasti harmonizace technických norem;
  - c) může podporovat projekty společného zájmu, které jsou podporovány členskými státy a jsou uvedeny v rámci hlavních směrů podle písmene a), zejména formou výzkumu jejich proveditelnosti, úvěrových záruk nebo subvencí úrokových sazeb; Unie může také přispět k financování specifických projektů v členských státech v oblasti dopravní infrastruktury prostřednictvím Fondu soudržnosti.

Unie zohlední ve svých opatřeních potenciální ekonomickou životnost projektů.

2. Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví hlavní směry a další opatření uvedená v odstavci 1. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem.

Hlavní směry a projekty společného zájmu, které se týkají území členského státu, vyžadují schválení dotyčným členským státem.

3. Ve spojení s Komisí koordinují členské státy mezi sebou politiky prováděné na vnitrostátní úrovni, které mohou mít významný vliv na dosahování cílů uvedených v článku III-246. V úzké spolupráci s členskými státy může Komise vyvinout jakékoli užitečné podněty na podporu takové koordinace.

4. Unie se může rozhodnout spolupracovat se třetími zeměmi k podpoře projektů společného zájmu a k zajištění interoperability sítí.

ODDÍL 9

VÝZKUM A TECHNOLOGICKÝ ROZVOJ A VESMÍR

ČLÁNEK III-248

1. Činnost Unie má za cíl posilovat své vědecké a technologické základy vytvořením evropského výzkumného prostoru, ve kterém se vědci, vědecké poznatky a technologie volně pohybují, a podporovat rozvoj své konkurenceschopnosti, včetně konkurenceschopnosti průmyslu, jakož i podporovat všechny výzkumné činnosti, které jsou z hlediska ostatních kapitol Ústavy pokládány za nezbytné.

2. Pro účely odstavce 1 Unie podporuje podniky včetně malých a středních, výzkumná střediska a vysoké školy v jejich činnosti v oblasti výzkumu a technologického rozvoje vysoké úrovně. Podporuje jejich snahy o vzájemnou spolupráci, zejména tím, že umožňuje vědcům svobodně mezi sebou spolupracovat bez ohledu na hranice a podnikům využívat potenciál vnitřního trhu Unie, a to zvláště zpřístupněním veřejných zakázek v jednotlivých státech, stanovením společných norem a odstraněním právních a daňových překážek této spolupráce.

3. O všech činnostech Unie v oblasti výzkumu a technologického rozvoje, včetně demonstračních projektů, se rozhoduje v souladu s tímto oddílem a jsou v souladu s ním i prováděny.

ČLÁNEK III-249

K dosažení cílů uvedených v článku III-248 provádí Unie tyto činnosti, které doplňují činnosti členských států:

- a) provádění programů výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace za podpory spolupráce s podniky a mezi nimi, s výzkumnými středisky a s vysokými školami;
- b) podpora spolupráce se třetími zeměmi a s mezinárodními organizacemi v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a demonstrací prováděných Unií;
- c) šíření a vyhodnocování výsledků činností v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace prováděných Unií;
- d) podpora vzdělávání a mobility výzkumných pracovníků v rámci Unie.

ČLÁNEK III-250

1. Unie a členské státy koordinují své činnosti ve výzkumu a technologickém rozvoji tak, aby zajišťovaly vzájemnou provázanost vnitrostátních politik a politiky Unie.

2. V úzkém spojení s členskými státy může Komise vyvinout jakékoli užitečné podněty na podporu koordinace uvedené v odstavci 1, zvláště podněty pro stanovení hlavních směrů a ukazatelů, pořádání výměny osvědčených zkušeností a přípravu podkladů pro pravidelný dohled a hodnocení. Evropský parlament je plně informován.

ČLÁNEK III-251

1. Evropský zákon stanoví víceletý rámcový program vymezující všechny činnosti financované Uníí. Přijme se po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.

Rámcový program

- a) stanoví vědecké a technologické cíle, kterých má být dosaženo činnostmi stanovenými v článku III-249, jakož i příslušné priority;
- b) naznačí hlavní rysy těchto činností;
- c) určí nejvyšší celkovou částku a podrobnosti finanční účasti Unie na rámcovém programu a odpovídající podíl na každé z vymezených činností.

2. Víceletý rámcový program je přizpůsobován nebo doplňován podle vývoje situace.

3. Evropský zákon Rady stanoví zvláštní programy pro provádění víceletého rámcového programu v rámci každé činnosti. V každém zvláštním programu budou stanoveny podrobnosti jeho provádění, doba jeho trvání a prostředky považované za nezbytné. Úhrn částek, považovaných zvláštními programy za nezbytný, nesmí překročit nejvyšší celkovou částku určenou pro rámcový program a každou z činností. Tento zákon se přijme po konzultaci s Evropským parlamentem a Hospodářským a sociálním výborem.

4. Jako doplněk k činnostem uvedeným ve víceletém rámcovém programu stanoví evropský zákon nezbytná opatření k uskutečnění evropského výzkumného prostoru. Přijme se po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.

ČLÁNEK III-252

1. K provádění víceletého rámcového programu evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví

- a) pravidla pro účast podniků, výzkumných středisek a vysokých škol;
- b) pravidla pro šíření výsledků výzkumu.

Evropský zákon nebo rámcový zákon se přijme po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.

2. Při provádění víceletého rámcového programu lze evropským zákonem stanovit doplňkové programy, jichž se účastní jen některé členské státy, které je s výhradou případné účasti Unie financují.

Evropský zákon stanoví pravidla týkající se těchto doplňkových programů, zvláště pokud jde o šíření poznatků a přístup jiných členských států k nim. Přijme se po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a se souhlasem dotčených členských států.

3. Při provádění víceletého rámcového programu lze evropským zákonem se souhlasem dotčených členských států stanovit pravidla pro účast na výzkumných a rozvojových programech prováděných několika členskými státy, včetně účasti ve strukturách vytvořených k uskutečnění těchto programů.

Evropský zákon se přijme po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.

4. Při provádění víceletého rámcového programu může Unie stanovit pravidla pro spolupráci se třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a demonstrace prováděných Unií.

Podrobnosti této spolupráce mohou být předmětem mezinárodních smluv mezi Unií a dotyčnými třetími stranami.

ČLÁNEK III-253

Rada může na návrh Komise přijmout evropská nařízení nebo rozhodnutí o založení společných podniků nebo jiné struktury nutné k účinnému uskutečnění výzkumných programů, programů technologického rozvoje a demonstrace prováděných Unií. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem a s Hospodářským a sociálním výborem.

ČLÁNEK III-254

1. K podpoře vědeckého a technického pokroku, průmyslové konkurenceschopnosti a provádění svých politik vypracuje Unie evropskou politiku pro oblast vesmíru. K tomu účelu může podporovat společné iniciativy, podporovat výzkum a technologický rozvoj a koordinovat nezbytné úsilí pro výzkum a využití vesmíru.
2. Jako příspěvek k dosažení cílů uvedených v odstavci 1 stanoví evropský zákon nebo rámcový zákon nezbytná opatření, která mohou mít podobu evropského kosmického programu.
3. Unie zřídí veškeré účelné vztahy s Evropskou kosmickou agenturou.

ČLÁNEK III-255

Na počátku každého roku předloží Komise zprávu Evropskému parlamentu a Radě. Tato zpráva pojedná zejména o činnostech v oblasti výzkumu, technologického rozvoje a šíření výsledků za uplynulý rok a o pracovním programu pro běžný rok.

ODDÍL 10

ENERGETIKA

ČLÁNEK III-256

1. V rámci vytváření a fungování vnitřního trhu a s přihlédnutím k potřebě chránit a zlepšovat životní prostředí má politika Unie v oblasti energie za cíl

- a) zajistit fungování trhu s energií,
- b) zajistit bezpečnost dodávek energie v Unii a
- c) podporovat energetickou účinnost a úspory energie, jakož i rozvoj nových a obnovitelných zdrojů energie.

2. Aniž je dotčeno použití jiných ustanovení Ústavy, evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví opatření pro dosažení cílů uvedených v odstavci 1. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem.

Evropský zákon nebo rámcový zákon se nedotýká práva členského státu stanovit podmínky pro využívání svých energetických zdrojů, jeho volby mezi různými energetickými zdroji a základní skladby jeho zásobování energií, aniž je dotčen čl. III-234 odst. 2 písm. c).

3. Odchylně od odstavce 2 stanoví opatření podle uvedeného odstavce evropský zákon nebo rámcový zákon Rady, pokud jsou tato opatření především fiskální povahy. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

KAPITOLA IV

PROSTOR SVOBODY, BEZPEČNOSTI A PRÁVA

ODDÍL 1

OBECNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK III-257

1. Unie vytváří prostor svobody, bezpečnosti a práva při respektování základních práv a různých právních systémů a tradic členských států.
2. Zajišťuje, že na vnitřních hranicích neprobíhá kontrola osob, a rozvíjí společnou politiku v oblasti azylu, přistěhovalectví a kontrol na vnějších hranicích, která je založena na solidaritě mezi členskými státy a je spravedlivá vůči státním příslušníkům třetích zemí. Pro účely této kapitoly se s osobami bez státní příslušnosti zachází jako se státními příslušníky třetích zemí.

3. Unie usiluje o zajištění vysoké úrovně bezpečnosti prostřednictvím opatření pro předcházení a boj proti trestné činnosti, rasismu a xenofobii prostřednictvím opatření pro koordinaci a spolupráci mezi policejními a soudními orgány a jinými příslušnými orgány, jakož i prostřednictvím vzájemného uznávání soudních rozhodnutí v trestních věcech a, je-li to nezbytné, prostřednictvím sbližování předpisů trestního práva.

4. Unie usnadňuje přístup ke spravedlnosti, zejména zásadou vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí v občanských věcech.

ČLÁNEK III-258

Evropská rada vymezuje v rámci prostoru svobody, bezpečnosti a práva strategické směry pro legislativní a operativní plánování.

ČLÁNEK III-259

Vnitrostátní parlamenty zajistí s ohledem na legislativní návrhy a podněty předkládané v rámci oddílů 4 a 5 dodržování zásady subsidiarity v souladu s Protokolem o používání zásad subsidiarity a proporcionality.

ČLÁNEK III-260

Aniž jsou dotčeny články III-360 až III-362, může Rada na návrh Komise přijmout evropská nařízení nebo rozhodnutí, která stanoví způsob, jakým členské státy ve spolupráci s Komisí postupují při objektivním a nestranném hodnocení toho, jak orgány členských států provádějí politiky Unie podle této kapitoly, zejména pro usnadnění plného uplatňování zásady vzájemného uznávání. O obsahu a výsledcích hodnocení je informován Evropský parlament a vnitrostátní parlamenty.

ČLÁNEK III-261

K zajištění podpory a posílení operativní spolupráce v oblasti vnitřní bezpečnosti uvnitř Unie se v Radě zřizuje stálý výbor. Aniž je dotčen článek III-344, usnadňuje tento výbor koordinaci činnosti příslušných orgánů členských států. Do jednání výboru mohou být zapojeni zástupci dotčených institucí a jiných subjektů Unie. O jednáních je informován Evropský parlament a vnitrostátní parlamenty.

ČLÁNEK III-262

Tato kapitola se nedotýká výkonu odpovědnosti členských států za udržování veřejného pořádku a ochranu vnitřní bezpečnosti.

ČLÁNEK III-263

Rada přijme evropská nařízení k zajištění správní spolupráce mezi příslušnými útvary členských států v oblastech uvedených v této kapitole, jakož i mezi těmito útvary a Komisí. Rozhoduje na návrh Komise, s výhradou článku III-264, a po konzultaci s Evropským parlamentem.

ČLÁNEK III-264

Akty uvedené v oddílech 4 a 5 a evropská nařízení uvedená v článku III-263, která zajišťují správní spolupráci v oblastech podle těchto oddílů, se přijímají

- a) na návrh Komise, nebo
- b) z podnětu čtvrtiny členských států.

ODDÍL 2

POLITIKY TÝKAJÍCÍ SE KONTROL NA HRANICÍCH, AZYLU A PŘISTĚHOVALECTVÍ

ČLÁNEK III-265

1. Unie rozvíjí politiku s cílem

- a) zajistit, aby osoby bez ohledu na svou státní příslušnost nebyly kontrolovány při překračování vnitřních hranic;
- b) zajistit kontrolu osob a účinný dohled nad překračováním vnějších hranic;
- c) postupně zavést integrovaný systém ochrany vnějších hranic.

2. Pro účely odstavce 1 evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví opatření týkající se

- a) společné politiky v oblasti víz a jiných krátkodobých povolení k pobytu;
- b) kontrol, jimž podléhají osoby překračující vnější hranice;
- c) podmínek, za kterých požívají státní příslušníci třetích zemí v Unii po krátkou dobu svobody cestování;
- d) veškerých opatření nezbytných pro postupné zavedení integrovaného systému ochrany vnějších hranic;
- e) neprovádění kontrol osob bez ohledu na jejich státní příslušnost při překračování vnitřních hranic.

3. Tento článek se nedotýká pravomoci členských států k zeměpisnému vymezení jejich hranic podle mezinárodního práva.

ČLÁNEK III-266

1. Unie vyvíjí společnou politiku týkající se azylu, podpůrné ochrany a dočasné ochrany s cílem poskytnout každému státnímu příslušníkovi třetí země, který potřebuje mezinárodní ochranu, přiměřený status a zajistit dodržování zásady nenavracení. Tato politika musí být v souladu s Ženevskou úmluvou ze dne 28. července 1951 a Protokolem ze dne 31. ledna 1967 o právním postavení uprchlíků a s ostatními příslušnými smlouvami.
2. Pro účely odstavce 1 evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví opatření týkající se společného evropského azylového systému, který obsahuje
  - a) jednotný azylový status pro státní příslušníky třetích zemí platný v celé Unii;
  - b) jednotný status podpůrné ochrany pro státní příslušníky třetích zemí, kteří, aniž by získali evropský azyl, potřebují mezinárodní ochranu;
  - c) společný režim dočasné ochrany vysídlených osob v případě hromadného přílivu;
  - d) společný postup pro udělování a odnímání jednotného azylového statusu nebo statusu doplňkové ochrany;
  - e) kritéria a mechanismy pro určení členského státu odpovědného za posouzení žádosti o azyl nebo doplňkovou ochranu;
  - f) normy týkající se podmínek pro přijímání žadatelů o azyl nebo podpůrnou ochranu;

g) partnerství a spolupráci se třetími zeměmi pro zvládání přílivů osob žádajících o azyl nebo podpůrnou či dočasnou ochranu.

3. Ocitnou-li se jeden nebo více členských států ve stavu nouze v důsledku náhlého přílivu státních příslušníků třetích zemí, může Rada na návrh Komise přijmout evropská nařízení nebo rozhodnutí o dočasných opatřeních ve prospěch dotyčných členských států. Rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

ČLÁNEK III-267

1. Unie vyvíjí společnou přistěhovaleckou politiku, jejímž cílem je ve všech etapách zajistit účinné řízení migračních toků, spravedlivé zacházení pro příslušníky třetích zemí oprávněně pobývající v členských státech, jakož i předcházení a zesílená opatření pro boj proti nedovolenému přistěhovalectví a obchodu s lidmi.

2. Pro účely odstavce 1 evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví opatření v těchto oblastech:

- a) podmínky vstupu a pobytu a pravidla, podle nichž členské státy udělují dlouhodobá víza a vydávají povolení k pobytu, včetně těch, která jsou udělována a vydávána za účelem slučování rodin;
- b) vymezení práv státních příslušníků třetích zemí oprávněně pobývajících v členském státě, včetně podmínek upravujících svobodu pohybovat se a pobývat v ostatních členských státech;

- c) nedovolené přistěhovalectví a nedovolený pobyt včetně vyhoštění a vracení osob s neoprávněným pobytem;
  - d) boj proti obchodu s lidmi, především s ženami a dětmi.
3. Unie může se třetími zeměmi uzavřít dohody o navracení státních příslušníků třetích zemí, kteří nesplňují nebo již nesplňují podmínky pro vstup, zdržování se nebo pobyt na území některého členského státu, do země původu nebo do země, odkud přicházejí.
4. Evropský zákon nebo rámcový zákon může stanovit opatření pro povzbuzení a podporu činnosti členských států k podpoře integrace státních příslušníků třetích zemí oprávněně pobývajících na jejich území, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.
5. Tento článek se nedotýká práva členských států stanovit objem vstupů státních příslušníků třetích zemí přicházejících z třetích zemí na jejich území s cílem hledat tam práci jako zaměstnanci nebo osoby samostatně výdělečně činné.

ČLÁNEK III-268

Politiky Unie podle tohoto oddílu a jejich provádění se řídí zásadou solidarity a spravedlivého rozdělení odpovědnosti mezi členskými státy, a to i na finanční úrovni. Kdykoli je to nutné, obsahují akty Unie přijaté podle tohoto oddílu vhodná opatření pro používání této zásady.

ODDÍL 3

SOUDNÍ SPOLUPRÁCE V OBČANSKÝCH VĚCECH

ČLÁNEK III-269

1. V občanských věcech s mezinárodním prvkem vyvíjí Unie soudní spolupráci založenou na zásadě vzájemného uznávání soudních a mimosoudních rozhodnutí. Tato spolupráce může zahrnovat přijímání opatření pro sblížení právních předpisů členských států.
2. Pro účely odstavce 1 evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví opatření, která mají, zejména pokud je to nezbytné k řádnému fungování vnitřního trhu, za cíl zajistit
  - a) vzájemné uznávání a výkon soudních a mimosoudních rozhodnutí mezi členskými státy;
  - b) mezinárodní doručování soudních a mimosoudních písemností;
  - c) slučitelnost kolizních norem platných v členských státech a předpisů pro řešení kompetenčních sporů;
  - d) spolupráci při opatřování důkazů;
  - e) účinný přístup ke spravedlnosti;

- f) odstraňování překážek řádného průběhu občanskoprávního řízení, popřípadě podporou slučitelnosti úpravy občanskoprávního řízení v členských státech;
- g) vyvíjení alternativních metod urovnávání sporů;
- h) podporu dalšího vzdělávání soudců a soudních zaměstnanců.

3. Odchylně od odstavce 2 stanoví opatření týkající se rodinného práva s mezinárodním prvkem evropský zákon nebo rámcový zákon Rady. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

Rada může na návrh Komise přijmout evropské rozhodnutí určující ta hlediska rodinného práva s mezinárodním prvkem, která mohou být předmětem aktů přijatých řádným legislativním postupem. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

ODDÍL 4

SOUDNÍ SPOLUPRÁCE V TRESTNÍCH VĚCECH

ČLÁNEK III-270

1. Soudní spolupráce v trestních věcech je v Unii založena na zásadě vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a zahrnuje sbližování právních a správních předpisů členských států v oblastech uvedených v odstavci 2 a v článku III-271.

Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví opatření, která mají za cíl

- a) stanovit pravidla a postupy pro zajištění uznávání všech forem rozsudků a soudních rozhodnutí v celé Unii;
- b) předcházet kompetenčním sporům mezi členskými státy a urovnávat je;
- c) napomáhat dalšímu vzdělávání soudců a soudních zaměstnanců;
- d) usnadňovat spolupráci mezi soudními nebo obdobnými orgány členských států v rámci trestního řízení a výkonu rozhodnutí.

2. V rozsahu nezbytném pro usnadnění vzájemného uznávání rozsudků a soudních rozhodnutí a policejní a soudní spolupráce v trestních věcech s mezinárodním rozměrem může evropský rámcový zákon stanovit minimální pravidla. Tato pravidla přihlížejí k rozdílům mezi právními tradicemi a systémy členských států.

Týkají se

- a) vzájemné přípustnosti důkazů mezi členskými státy;
- b) práv osob v trestním řízení;
- c) práv obětí trestných činů;

- d) dalších zvláštních hledisek trestního řízení, která Rada předem určila v evropském rozhodnutí; při přijímání tohoto rozhodnutí Rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

Přijetí minimálních pravidel podle tohoto odstavce nebrání členským státům zachovat nebo zavést vyšší stupeň ochrany osob.

3. Pokud se člen Rady domnívá, že by se návrh evropského rámcového zákona podle odstavce 2 dotkl základních aspektů jeho systému trestního soudnictví, může požádat, aby se záležitostí zabývala Evropská rada. V takovém případě se postup podle článku III-396 pozastaví. Po projednání Evropská rada do čtyř měsíců od tohoto pozastavení

- a) vrátí návrh zpět Radě, která ukončí pozastavení postupu podle článku III-396, nebo
- b) požádá Komisi nebo skupinu členských států, od nichž návrh pochází, o předložení nového návrhu; v tom případě se původně navržený akt považuje za nepřijatý.

4. Pokud do konce období uvedeného v odstavci 3 Evropská rada nejednala nebo pokud do 12 měsíců od předložení nového návrhu podle odst. 3 písm. b) nebyl přijat evropský rámcový zákon a alespoň jedna třetina členských států si přeje navázat posílenou spolupráci na základě dotčeného návrhu rámcového zákona, oznámí to Evropskému parlamentu, Radě a Komisi.

V takovém případě se povolení k zavedení posílené spolupráce podle čl. I-44 odst. 2 a III-419 odst. 1 považuje za udělené a použijí se ustanovení o posílené spolupráci.

ČLÁNEK III-271

1. Evropský rámcový zákon může stanovit minimální pravidla týkající se vymezení trestných činů a sankcí v oblastech mimořádně závažné trestné činnosti, která nabývá mezinárodního rozměru z důvodu povahy nebo dopadu těchto trestných činů nebo kvůli zvláštní potřebě potírat ji na společném základě.

Jsou to tyto oblasti trestné činnosti: terorismus, obchod s lidmi a sexuální vykořisťování žen a dětí, nedovolený obchod s drogami, nedovolený obchod se zbraněmi, praní peněz, korupce, padělání platebních prostředků, trestná činnost v oblasti výpočetní techniky a organizovaná trestná činnost.

Na základě vývoje trestné činnosti může Rada přijmout evropské rozhodnutí určující další oblasti trestné činnosti, které splňují kritéria uvedená v tomto odstavci. Rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

2. Ukáže-li se, že sblížení trestněprávních předpisů členského státu je nezbytné pro zajištění účinného provádění politiky Unie v oblasti, která byla předmětem harmonizačního opatření, může evropský rámcový zákon stanovit minimální pravidla pro vymezení trestných činů a sankcí v dané oblasti. Přijme se stejným postupem, který byl použit pro přijetí dotyčných harmonizačních opatření, aniž je dotčen článek III-264.

3. Pokud se člen Rady domnívá, že by návrh evropského rámcového zákona podle odstavců 1 nebo 2 porušil základní zásady jeho systému trestního soudnictví, může požádat, aby se záležitostí zabývala Evropská rada. V takovém případě se postup podle článku III-396, je-li použitelný, pozastaví. Po projednání Evropská rada do čtyř měsíců od tohoto pozastavení

- a) vrátí návrh zpět Radě, která ukončí pozastavení postupu podle článku III-396, je-li použitelný, nebo
- b) požádá Komisi nebo skupinu členských států, od nichž návrh pochází, o předložení nového návrhu; v tom případě se původně navržený akt považuje za nepřijatý.

4. Pokud do konce období uvedeného v odstavci 3 Evropská rada nejednala nebo pokud do 12 měsíců od předložení nového návrhu podle odst. 3 písm. b) nebyl přijat evropský rámcový zákon a alespoň jedna třetina členských států si přeje navázat posílenou spoluprací na základě dotčeného návrhu rámcového zákona, oznámí to Evropskému parlamentu, Radě a Komisi.

V takovém případě se povolení k zavedení posílené spolupráce podle čl. I-44 odst. 2 a III-419 odst. 1 považuje za udělené a použijí se ustanovení o posílené spolupráci.

ČLÁNEK III-272

Evropský zákon nebo rámcový zákon může stanovit pobídková a podpůrná opatření pro činnost členských států v oblasti předcházení trestné činnosti, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

ČLÁNEK III-273

1. Posláním Eurojustu je podporovat a posilovat koordinaci a spolupráci mezi vnitrostátními orgány pověřenými vyšetřováním a stíháním ve vztahu k závažné trestné činnosti, která se dotýká dvou nebo několika členských států nebo která vyžaduje stíhání na společném základě, a to na základě operací vedených a informací poskytovaných orgány členských států a Europolem.

V této souvislosti evropský zákon vymezí strukturu, fungování, oblast činnosti a úkoly Eurojustu. Tyto úkoly mohou zahrnovat

- a) zahájení trestních vyšetřování a navrhování zahájení stíhání, která vedenou příslušné vnitrostátní orgány, zejména pokud jde o trestné činy proti finančním zájmům Unie;
- b) koordinaci vyšetřování a stíhání uvedených v písmeni a);
- c) posílení soudní spolupráce, včetně urovnání kompetenčních sporů a úzké spolupráce s Evropskou soudní sítí.

Evropský zákon rovněž stanoví způsoby zapojení Evropského parlamentu a vnitrostátních parlamentů do hodnocení činnosti Eurojustu.

2. V rámci stíhání podle odstavce 1 a aniž je dotčen článek III-274, vykonávají procesní úkony v souvislosti se soudním řízením příslušní vnitrostátní úředníci.

ČLÁNEK III-274

1. Pro boj proti trestným činům poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie může evropský zákon Rady vytvořit z Eurojustu Úřad evropského veřejného žalobce. Rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.
2. Úřad evropského veřejného žalobce je případně ve spojení s Europolem příslušný k vyšetřování, stíhání a předvádění před soud pachatelů a spolupachatelů trestných činů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie, jak jsou vymezeny evropským zákonem podle odstavce 1. Před příslušnými soudy členských států vykonává v souvislosti s těmito trestnými činy úlohu veřejného žalobce.
3. Evropský zákon uvedený v odstavci 1 vymezí statut Úřadu evropského veřejného žalobce, podmínky pro výkon jeho funkcí, procesní pravidla platná pro jeho činnost, jakož i ta, jimiž se řídí přípustnost důkazů, a pravidla použitelná na soudní kontrolu procesních úkonů učiněných při výkonu jeho funkcí.
4. Evropská rada může současně nebo následně přijmout evropské rozhodnutí pozměňující odstavec 1, aby rozšířila pravomoci Úřadu evropského veřejného žalobce tak, aby zahrnovaly boj proti závažné trestné činnosti s mezinárodním rozměrem, a odpovídajícím způsobem pozměňující odstavec 2, pokud jde o pachatele a spolupachatele závažných trestných činů dotýkajících se několika členských států. Evropská rada rozhoduje jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu a po konzultaci s Komisí.

ODDÍL 5

POLICEJNÍ SPOLUPRÁCE

ČLÁNEK III-275

1. Unie vyvíjí policejní spolupráci, do níž jsou zapojeny všechny příslušné orgány členských států, včetně policie, celních orgánů a dalších donucovacích orgánů specializovaných na předcházení trestným činům, jejich odhalování a objasňování.
2. Pro účely odstavce 1 může evropský zákon nebo rámcový zákon stanovit opatření týkající se
  - a) shromažďování, uchovávání, zpracovávání, analýzy a výměny příslušných informací;
  - b) podpory vzdělávání zaměstnanců, jakož i spolupráce týkající se výměny zaměstnanců, prostředků a forenzního výzkumu;
  - c) společných kriminalistických metod při odhalování závažných forem organizované trestné činnosti.
3. Evropský zákon nebo rámcový zákon Rady může stanovit opatření týkající se operativní spolupráce mezi orgány uvedenými v tomto článku. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

ČLÁNEK III-276

1. Posláním Europolu je podporovat a posilovat činnost policejních orgánů a jiných donucovacích orgánů členských států, jakož i jejich vzájemnou spolupráci při předcházení a boji proti závažné trestné činnosti dotýkající se dvou nebo více členských států, terorismu a těm formám trestné činnosti, které se dotýkají společného zájmu, jenž je předmětem některé politiky Unie.
2. Evropský zákon vymezení strukturu, fungování, oblast činnosti a úkoly Europolu. Tyto úkoly mohou zahrnovat
  - a) shromažďování, uchovávání, zpracovávání, analýzu a výměnu informací předávaných zejména orgány členských států nebo třetích zemí či subjektů;
  - b) koordinaci, organizaci a vedení vyšetřování a operativních akcí, prováděných společně s příslušnými orgány členských států nebo v rámci společných vyšetřovacích týmů, případně ve spolupráci s Eurojustem.

Evropský zákon rovněž stanoví způsoby kontroly činností Europolu Evropským parlamentem, do které jsou zapojeny vnitrostátní parlamenty.

3. Jakákoli operativní akce Europolu musí být vedena ve spojení a po dohodě s orgány členských států, jejichž území se týká. Používání donucovacích opatření spadá výlučně do pravomoci příslušných vnitrostátních orgánů.

ČLÁNEK III-277

Evropský zákon nebo rámcový zákon Rady stanoví podmínky a meze, za nichž mohou příslušné orgány členských států uvedené v člancích III-270 a III-275 zasahovat na území jiného členského státu ve spojení a po dohodě s jeho orgány. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem.

KAPITOLA V

OBLASTI, VE KTERÝCH UNIE MŮŽE VÉST PODPŮRNOU, KOORDINAČNÍ NEBO DOPLŇKOVOU ČINNOST

ODDÍL 1

VEŘEJNÉ ZDRAVÍ

ČLÁNEK III-278

1. Při vymezování a provádění všech politik a činností Unie je zajištěn vysoký stupeň ochrany lidského zdraví.

Činnost Unie doplňuje politiku členských států a je zaměřena na zlepšování veřejného zdraví, předcházení lidským nemocím a na odstraňování příčin ohrožení tělesného a duševního zdraví. Tato činnost zahrnuje

- a) boj proti nejzávažnějším nemocem podporou výzkumu jejich příčin, přenosu a jejich předcházení, jakož i zdravotnické informace a zdravotní výchovu,
- b) sledování vážných přeshraničních zdravotních hrozeb, včasné varování před nimi a boj proti nim.

Unie doplňuje činnost členských států zaměřenou na snižování škodlivých účinků drog na zdraví, včetně informačních a prevenčních opatření.

2. Unie podněcuje spolupráci mezi členskými státy v oblastech uvedených v tomto článku a případně podporuje jejich činnost. Podněcuje zejména spolupráci mezi členskými státy zaměřenou na zlepšení vzájemného doplňování jejich zdravotních služeb v příhraničních oblastech.

Ve spojení s Komisí koordinují členské státy mezi sebou své politiky a programy v oblastech uvedených v odstavci 1. V úzkém spojení s členskými státy může Komise vyvinout jakékoli užitečné podněty na podporu takové koordinace, zejména podněty s cílem stanovit směry a ukazatele, pořádat výměnu osvědčených postupů a připravit nezbytné podklady pro pravidelný dohled a hodnocení. Evropský parlament je plně informován.

3. Unie a členské státy podporují spolupráci se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi v oblasti veřejného zdraví.

4. Odchylně od čl. I-12 odst. 5 a čl. I-17 písm. a) a v souladu s čl. I-14 odst. 2 písm. k) přispěje evropský zákon nebo rámcový zákon k dosažení cílů uvedených v tomto článku stanovením těchto opatření, aby bylo možno zohlednit společné otázky bezpečnosti:

- a) opatření k zajištění vysokých standardů kvality a bezpečnosti lidských orgánů a látek lidského původu, jakož i krve a krevních derivátů; tato opatření nebrání členským státům zachovávat nebo zavádět přísnější ochranná opatření;
- b) opatření ve veterinární a rostlinolékařské oblasti, která mají za svůj přímý cíl ochranu veřejného zdraví;
- c) opatření k zajištění vysokých standardů kvality a bezpečnosti léčivých přípravků a zdravotnických prostředků;
- d) opatření týkající se sledování vážných přeshraničních zdravotních hrozeb, včasného varování před nimi a boje proti nim.

Evropský zákon nebo rámcový zákon se přijme po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem a Výborem regionů.

5. Evropský zákon nebo rámcový zákon může rovněž stanovit pobídková opatření určená k ochraně a zlepšování lidského zdraví a zejména k boji proti nejzávažnějším přeshraničním nemocem, jakož i opatření, která mají za svůj přímý cíl ochranu veřejného zdraví, pokud jde o tabák a zneužívání alkoholu, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem.

6. Pro účely tohoto článku může Rada na návrh Komise rovněž přijmout doporučení.

7. Při činnosti Unie je uznávána odpovědnost členských států za stanovení jejich zdravotní politiky a za organizaci zdravotnictví a poskytování zdravotní péče. Odpovědnost členských států zahrnuje řízení zdravotnictví a zdravotní péče, jakož i rozdělování na ně vyčleněných zdrojů. Opatření podle odst. 4 písm. a) se nedotýkají vnitrostátních předpisů o dárcovství nebo lékařském využití orgánů a krve.

ODDÍL 2

PRŮMYSL

ČLÁNEK III-279

1. Unie a členské státy zajistí, aby existovaly podmínky nezbytné pro konkurenceschopnost průmyslu Unie.

Za tímto účelem a v souladu se systémem volného a konkurenčního trhu se jejich činnost zaměří na

- a) urychlené přizpůsobování průmyslu strukturálním změnám;
- b) podporu vytváření prostředí příznivého pro rozvoj podnikání v rámci Unie, zejména malých a středních podniků;

- c) podporu prostředí příznivého pro spolupráci mezi podniky;
- d) podporu dokonalejšího využívání průmyslového potenciálu v oblasti inovace, výzkumu a technologického rozvoje.

2. Členské státy navzájem projednávají ve spolupráci s Komisí svou činnost a podle potřeby ji koordinují. Komise může vyvinout jakékoli užitečné podněty na podporu takové koordinace, zejména podněty s cílem stanovit směry a ukazatele, pořádat výměnu osvědčených postupů a připravit nezbytné podklady pro pravidelný dohled a hodnocení. Evropský parlament je plně informován.

3. Unie přispívá k dosažení cílů uvedených v odstavci 1 prostřednictvím politik a činností, které provádí na základě ostatních ustanovení Ústavy. Evropský zákon nebo rámcový zákon může stanovit zvláštní opatření určená na podporu činností, které jsou v členských státech prováděny k dosažení cílů uvedených v odstavci 1, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států. Přijme se po konzultaci s Hospodářským a sociálním výborem.

Tento oddíl nevytváří podklad pro zavádění jakýchkoli opatření Unii, která by mohla vést k narušení hospodářské soutěže nebo která by obsahovala daňová ustanovení nebo ustanovení týkající se práv a zájmů zaměstnaných osob.

ODDÍL 3

KULTURA

ČLÁNEK III-280

1. Unie přispívá k rozkvětu kultur členských států a přitom respektuje jejich národní a regionální různorodosti a zároveň zdůrazňuje společné kulturní dědictví.
2. Činnost Unie je zaměřena na povzbuzování spolupráce mezi členskými státy a v případě potřeby na podporu a doplňování jejich činnosti v těchto oblastech
  - a) zlepšování znalosti a šíření kultury a dějin evropských národů,
  - b) zachování a ochrana kulturního dědictví evropského významu,
  - c) nekomerční kulturní výměny,
  - d) umělecká a literární tvorba, včetně tvorby v audiovizuální oblasti.
3. Unie a členské státy podporují spolupráci v oblasti kultury se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi, zejména s Radou Evropy.
4. Unie ve své činnosti podle ostatních ustanovení Ústavy přihlíží ke kulturním hlediskům, zejména s cílem zachovávat a podporovat rozmanitost svých kultur.

5. Ve snaze přispět k dosažení cílů uvedených v tomto článku
  - a) evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví pobídkové akce, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů,
  - b) Rada na návrh Komise přijme doporučení.

ODDÍL 4

CESTOVNÍ RUCH

ČLÁNEK III-281

1. Unie doplňuje činnost členských států v oblasti cestovního ruchu, zejména podporou konkurenceschopnosti podniků Unie v této oblasti.

Za tímto účelem je činnost Unie zaměřena na

- a) podporu vytváření příznivého prostředí pro rozvoj podniků v této oblasti;
- b) podporu spolupráce mezi členskými státy, zejména výměnou zkušeností.

2. Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví zvláštní opatření určená na doplnění činností, které členské státy provádějí k dosažení cílů uvedených v tomto článku, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

ODDÍL 5

VŠEOBECNÉ VZDĚLÁVÁNÍ, MLÁDEŽ, SPORT A ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ

ČLÁNEK III-282

1. Unie přispívá k rozvoji kvalitního vzdělávání podporou spolupráce mezi členskými státy, a je-li to nezbytné, podporováním a doplňováním činnosti členských států při plném respektování jejich odpovědnosti za obsah výuky a za organizaci vzdělávacích systémů a za jejich kulturní a jazykovou rozmanitost.

Unie přispívá k podpoře evropských hledisek sportu s přihlédnutím k jeho zvláštní povaze, jeho strukturám založeným na dobrovolné činnosti a jeho společenské a vzdělávací funkci.

Činnost Unie je zaměřena na

a) rozvoj evropského rozměru ve vzdělávání, zvláště výukou a šířením jazyků členských států,

- b) podporu mobility studentů a učitelů, také prostřednictvím podpory akademického uznávání diplomů a započítáváním doby studia;
  - c) podporu spolupráce mezi vzdělávacími institucemi;
  - d) rozvoj výměny informací a zkušeností týkajících se otázek, které jsou společné vzdělávacím systémům členských států;
  - e) podporu rozvoje výměn mládeže a pedagogických pracovníků a podporu účasti mladých lidí na demokratickém životě Evropy;
  - f) podporu rozvoje dálkového vzdělávání;
  - g) rozvoj evropského rozměru sportu podporou spravedlivého a otevřeného sportovního soutěžení a spolupráce mezi subjekty odpovědnými za sport, jakož i ochranou fyzické a mravní integrity sportovců, obzvláště mladých sportovců.
2. Unie a členské státy podporují spolupráci v oblasti vzdělávání a sportu se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi, zejména s Radou Evropy.
3. Ve snaze přispět k dosažení cílů uvedených v tomto článku
- a) evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví pobídkové akce, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem,

- b) Rada na návrh Komise přijme doporučení.

ČLÁNEK III-283

1. Unie provádí politiku odborného vzdělávání, jež podporuje a doplňuje činnost členských států při plném respektování jejich odpovědnosti za obsah a organizaci odborného vzdělávání.

Činnost Unie je zaměřena na

- a) usnadňování adaptace na změny v průmyslu, zejména odborným vzděláváním a rekvalifikací;
  - b) zlepšování základního a dalšího odborného vzdělávání za účelem usnadnění profesního začlenění a znovuzačlenění na trhu práce;
  - c) usnadnění přístupu k odbornému vzdělávání, podporu mobility vyučujících a osob vyučovaných v rámci odborné výuky, obzvláště mladých lidí;
  - d) podporu spolupráce v oblasti odborného vzdělávání mezi institucemi odborného vzdělávání či výcviku a podniky;
  - e) rozvoj výměny informací a zkušeností týkajících se otázek, které jsou společné systémům odborného vzdělávání členských států.
2. Unie a členské státy podporují spolupráci v oblasti odborného vzdělávání se třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi.

3. Ve snaze přispět k dosažení cílů uvedených v tomto článku,
  - a) evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví nezbytná opatření, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států. Přijme se po konzultaci s Výborem regionů a Hospodářským a sociálním výborem;
  - b) Rada na návrh Komise přijme doporučení.

ODDÍL 6

CIVILNÍ OCHRANA

ČLÁNEK III-284

1. Unie podporuje spolupráci mezi členskými státy ve snaze posílit účinnost systémů pro předcházení přírodním nebo člověkem způsobeným pohromám a pro ochranu proti nim.

Činnost Unie je zaměřena na

- a) podporu a doplňování činností členských států na vnitrostátní, regionální a místní úrovni, které se týkají předcházení rizikům, přípravy osob zabývajících se civilní ochranou a zásahu v případě přírodních nebo člověkem způsobených pohrom uvnitř Unie;

- b) podporu rychlé a účinné operativní spolupráce uvnitř Unie mezi vnitrostátními útvary civilní ochrany;
  - c) napomáhání soudržnost akcí podnikaných v oblasti civilní ochrany na mezinárodní úrovni.
2. Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví opatření nezbytná jako příspěvek k dosažení cílů uvedených v odstavci 1, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

ODDÍL 7

SPRÁVNÍ SPOLUPRÁCE

ČLÁNEK III-285

1. Účinné provádění práva Unie členskými státy, které má zásadní význam pro řádné fungování Unie, se pokládá za otázku společného zájmu.
2. Unie může podpořit úsilí členských států o zlepšení jejich správní kapacity pro provádění práva Unie. Tato činnost může zahrnovat usnadnění výměny informací a státních zaměstnanců, jakož i podporu vzdělávacích programů. Žádný členský stát není povinen této podpory využít. Evropský zákon stanoví k tomuto účelu nezbytná opatření, s vyloučením harmonizace právních předpisů členských států.

3. Tento článek se nedotýká povinnosti členských států provádět právo Unie, ani práv a povinností Komise. Nedotýká se ani ostatních ustanovení Ústavy, jež upravují správní spolupráci mezi členskými státy, jakož i mezi členskými státy a Unií.

HLAVA IV

PŘIDRUŽENÍ ZÁMOŘSKÝCH ZEMÍ A ÚZEMÍ

ČLÁNEK III-286

1. K Unii jsou přidruženy mimoevropské země a území, které mají zvláštní vztah k Dánsku, Francii, Nizozemsku a Spojenému království. Tyto země a území (dále jen „země a území“) jsou vyjmenovány v příloze II.

Tato hlava se vztahuje na Grónsko, nestanoví-li jinak zvláštní ustanovení v Protokolu o zvláštní úpravě vztahující se na Grónsko.

2. Účelem přidružení je podporovat hospodářský a sociální rozvoj těchto zemí a území a navazovat úzké hospodářské vztahy mezi nimi a Unií.

Přidružení má sloužit především podpoře zájmů a blahobytu obyvatel těchto zemí a území a tomu, aby byly vedeny k hospodářskému, sociálnímu a kulturnímu rozvoji, o nějž usilují.

ČLÁNEK III-287

Přidružení sleduje tyto cíle:

- a) členské státy uplatňují při obchodních stycích se zeměmi a územími stejné zacházení, jaké si vzájemně poskytují na základě Ústavy;
- b) každá země nebo území uplatňuje při svých obchodních stycích s členskými státy a s ostatními zeměmi a územími stejné zacházení, jaké uplatňuje vůči tomu evropskému státu, s nímž udržuje zvláštní vztahy;
- c) členské státy se podílejí na investicích, které vyžaduje postupný rozvoj těchto zemí a území;
- d) u investic financovaných Unií je účast na veřejných soutěžích a dodávkách umožněna za stejných podmínek všem fyzickým i právnickým osobám, které jsou státními příslušníky členských států nebo zemí a území;
- e) na právo usazování státních příslušníků a společností ve vztazích mezi členskými státy a zeměmi a územími se vztahují s vyloučením jakékoli diskriminace ustanovení hlavy III kapitoly I oddílu 2 pododdílu 2 o svobodě usazování a postupy v tomto pododdíle stanovené, nestanoví-li akty přijaté podle článku III-291 jinak.

ČLÁNEK III-288

1. Cla na zboží pocházející z těchto zemí a území jsou při dovozu do členských států zakázána tak, jak jsou podle Ústavy zakázána cla mezi členskými státy.
2. Cla na zboží pocházející z členských států a z ostatních zemí a území jsou při dovozu do každé země nebo území zakázána v souladu s čl. III-151 odst. 4.
3. Země a území však mohou vybírat cla, která jsou nezbytná pro jejich rozvoj a industrializaci, anebo cla fiskální povahy, která tvoří příjem jejich rozpočtu.

Cla uvedená v předchozím pododstavci nesmějí přesáhnout úroveň cel na dovoz zboží pocházejícího z členského státu, s nímž příslušná země nebo území udržuje zvláštní vztahy.
4. Odstavec 2 se nepoužije pro země a území, které z důvodu zvláštních mezinárodních závazků, jimiž jsou vázány, uplatňují nediskriminační celní sazebník.
5. Zavedení nebo změna celních sazeb na zboží dovážené do zemí nebo na území nesmí vést ani právně, ani fakticky k přímé nebo nepřímé diskriminaci mezi dovozy zboží z různých členských států.

ČLÁNEK III-289

Pokud by výše celní sazby uplatňované na zboží z třetí země při dovozu do země nebo na území mohla při uplatnění čl. III-288 odst. 1 vyvolat odklon obchodu ke škodě některého členského státu, může tento stát požádat Komisi, aby navrhla ostatním členským státům opatření potřebná k nápravě tohoto stavu.

ČLÁNEK III-290

S výhradou ustanovení týkajících se ochrany zdraví, veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku je volný pohyb pracovníků ze zemí a území v členských státech, jakož i pracovníků z členských států v zemích a na územích upraven akty přijatými v souladu s článkem III-291.

ČLÁNEK III-291

Na základě zkušeností získaných z přidružení zemí a území k Unii přijme Rada jednomyslně na návrh Komise evropské zákony, rámcové zákony, nařízení a rozhodnutí týkající se podrobností a postupu pro přidružování zemí a území k Unii. Tyto zákony a rámcové zákony se přijmou po konzultaci s Evropským parlamentem.

HLAVA V

VNĚJŠÍ ČINNOST UNIE

KAPITOLA I

OBECNĚ POUŽITELNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK III-292

1. Činnost Unie na mezinárodní scéně spočívá na zásadách, které se uplatnily při jejím založení, jejím rozvoji a jejím rozšiřování a které hodlá podporovat v ostatním světě: demokracie, právní stát, univerzálnost a nedělitelnost lidských práv a základních svobod, úcta k lidské důstojnosti, zásady rovnosti a solidarity a dodržování zásad Charty Organizace spojených národů a mezinárodního práva.

Unie usiluje o rozvíjení vztahů a budování partnerství s třetími zeměmi a mezinárodními, regionálními nebo světovými organizacemi, které sdílejí zásady uvedené v prvním pododstavci. Podporuje vícestranná řešení společných problémů, především v rámci Organizace spojených národů.

2. Unie vymezuje a vede společné politiky a činnosti a usiluje o dosažení vysokého stupně spolupráce ve všech oblastech mezinárodních vztahů, ve snaze

a) chránit své hodnoty, základní zájmy, svou bezpečnost, nezávislost a celistvost;

- b) upevňovat a podporovat demokracii, právní stát, lidská práva a zásady mezinárodního práva;
  - c) zachovávat mír, předcházet konfliktům a posilovat mezinárodní bezpečnost v souladu s cíli a zásadami Charty Organizace spojených národů, jakož i v souladu se zásadami Helsinského závěrečného aktu a s cíli Pařížské charty, včetně těch, které se týkají vnějších hranic;
  - d) podporovat udržitelný rozvoj v hospodářské a sociální oblasti a v oblasti životního prostředí v rozvojových zemích s hlavním cílem vymýcení chudoby;
  - e) povzbuzovat zapojení všech zemí do světové ekonomiky, včetně postupného odstraňování překážek mezinárodnímu obchodu;
  - f) přispívat k vypracování mezinárodních opatření pro ochranu a zlepšení kvality životního prostředí a udržitelné hospodaření se světovými přírodními zdroji, aby se zajistil udržitelný rozvoj;
  - g) pomáhat lidem, zemím a regionům čelícím přírodním nebo člověkem způsobeným pohromám;
  - h) podporovat mezinárodní systém založený na posílené mnohostranné spolupráci a na dobrém vládnutí v celosvětovém měřítku.
3. Při vypracování a provádění vnější činnosti v jednotlivých oblastech podle této hlavy, jakož i u vnějších aspektů ostatních politik zachovává Unie zásady a sleduje cíle uvedené v odstavcích 1 a 2.

Unie dbá na soudržnost mezi jednotlivými oblastmi své vnější činnosti a mezi těmito oblastmi a svými ostatními politikami. Rada a Komise, jimž je nápomocen ministr zahraničních věcí Unie, zajišťují tuto soudržnost a za tímto účelem spolupracují.

ČLÁNEK III-293

1. Na základě zásad a cílů uvedených v článku III-292 určí Evropská rada strategické zájmy a cíle Unie.

Evropská rozhodnutí Evropské rady o strategických zájmech a cílech Unie se vztahují na společnou zahraniční a bezpečnostní politikou a na jiné oblasti vnější činnosti Unie. Mohou se týkat vztahů Unie s některou zemí nebo regionem, nebo být zaměřena tematicky. Vymezují jejich trvání a prostředky, které mají poskytnout Unie a členské státy.

Evropská rada rozhoduje jednomyslně na doporučení Rady, které Rada přijme způsobem stanoveným pro každou oblast. Evropská rozhodnutí Evropské rady se provádějí podle postupů stanovených Ústavou.

2. Ministr zahraničních věcí Unie v oblasti společné zahraniční a bezpečnostní politiky a Komise v ostatních oblastech vnější činnosti mohou Radě předkládat společné návrhy.

KAPITOLA II

SPOLEČNÁ ZAHRANIČNÍ A BEZPEČNOSTNÍ POLITIKA

ODDÍL 1

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK III-294

1. V rámci zásad a cílů své vnější činnosti Unie vymezuje a provádí společnou zahraniční a bezpečnostní politiku, která zahrnuje všechny oblasti zahraniční a bezpečnostní politiky.
2. Členské státy aktivně a bezvýhradně podporují společnou zahraniční a bezpečnostní politiku v duchu loajality a vzájemné solidarity.

Členské státy spolupracují na posilování a rozvoji své vzájemné politické solidarity. Zdrží se jakéhokoli jednání, které je v rozporu se zájmy Unie nebo může snižovat účinnost jejího působení jako soudržné síly v mezinárodních vztazích.

Rada a ministr zahraničních věcí Unie dbají na dodržování těchto zásad.

3. Unie vede společnou zahraniční a bezpečnostní politiku
  - a) vymezením obecných směrů;

- b) přijímáním evropských rozhodnutí vymezujících
  - i) akce, které má Unie provést;
  - ii) postoje, které má Unie zaujmout;
  - iii) podrobnosti provádění evropských rozhodnutí uvedených v bodech i) a ii);
- c) a posilováním systematické spolupráce mezi členskými státy při provádění jejich politiky.

ČLÁNEK III-295

1. Evropská rada vymezuje obecné směry společné zahraniční a bezpečnostní politiky, včetně věcí souvisejících s obranou.

Pokud to vyžaduje mezinárodní vývoj, svolá předseda Evropské rady mimořádné zasedání Evropské rady, aby ve vztahu k tomuto vývoji vymezila strategické směry politiky Unie.

2. Rada přijme evropská rozhodnutí nezbytná pro vymezení a provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky na základě obecných směrů a strategických směrů vymezených Evropskou radou.

ČLÁNEK III-296

1. Ministr zahraničních věcí Unie, který předsedá Radě pro zahraniční věci, přispívá svými návrhy k vypracovávání společné zahraniční a bezpečnostní politiky a zajišťuje provádění evropských rozhodnutí přijatých Evropskou radou a Radou.
2. Ministr zahraničních věcí zastupuje Unii v záležitostech společné zahraniční a bezpečnostní politiky. Jménem Unie vede politický dialog s třetími stranami a vyjadřuje postoj Unie v mezinárodních organizacích a na mezinárodních konferencích.
3. Při plnění své funkce se ministr zahraničních věcí Unie opírá o evropský útvar pro vnější činnost. Tento útvar působí ve spolupráci s diplomatickými útvary členských států a skládá se z úředníků příslušných oddělení generálního sekretariátu Rady a Komise, jakož i z vyslaného personálu vnitrostátních diplomatických útvarů. Organizaci a fungování evropského útvaru pro vnější činnost stanoví evropské rozhodnutí Rady. Rada rozhoduje na návrh ministra zahraničních věcí Unie po konzultaci s Evropským parlamentem a po obdržení souhlasu Komise.

ČLÁNEK III-297

1. Vyžaduje-li mezinárodní situace operativní akci Unie, přijme Rada nezbytná evropská rozhodnutí. Tato rozhodnutí stanoví cíle, rozsah a prostředky, které mají být Unii poskytnuty, jakož i podmínky pro provádění akce a, je-li to nutné, i její trvání.

Dojde-li ke změně okolností majících podstatný vliv na záležitost, která je předmětem takového evropského rozhodnutí, přezkoumá Rada zásady a cíle tohoto rozhodnutí a přijme nezbytná evropská rozhodnutí.

2. Evropská rozhodnutí uvedená v odstavci 1 zavazují členské státy při zaujímání postojů a při provádění jejich činnosti.

3. Informace o každém vnitrostátním postoji nebo akci, které jsou plánovány podle evropského rozhodnutí uvedeného v odstavci 1, oznámí dotčený členský stát s dostatečným předstihem, aby se v případě potřeby mohly konat předběžné konzultace v Radě. Povinnost předběžného informování se nevztahuje na opatření, která představují pouhé provedení tohoto rozhodnutí na vnitrostátní úrovni.

4. V nevyhnutelných případech vyplývajících ze změn situace a nebylo-li evropské rozhodnutí uvedené v odstavci 1 přezkoumáno, mohou členské státy s ohledem na obecné cíle tohoto rozhodnutí urychleně přijmout nezbytná opatření. Členský stát přijímající tato opatření o nich okamžitě uvědomí Radu.

5. Nastanou-li při uplatňování evropského rozhodnutí podle tohoto článku větší obtíže, vyrozumí o nich členský stát Radu, která je projedná a hledá vhodné řešení. Taková řešení nesmějí být v rozporu s cíli akce ani nesmějí snižovat její účinnost.

ČLÁNEK III-298

Rada přijímá evropská rozhodnutí, která vymezují postoj Unie ke konkrétní otázce zeměpisné nebo tématické povahy. Členské státy zajistí, aby jejich vnitrostátní politiky byly v souladu s postoji Unie.

ČLÁNEK III-299

1. Každý členský stát, ministr zahraničních věcí Unie nebo tento ministr s podporou Komise se mohou Rady dotazovat na záležitosti týkající se společné zahraniční a bezpečnostní politiky a mohou předkládat Radě podněty a návrhy.
2. V případech vyžadujících rychlé rozhodnutí svolá ministr zahraničních věcí Unie z vlastního podnětu nebo na žádost členského státu mimořádné zasedání Rady ve lhůtě čtyřiceti osmi hodin, a je-li to naprosto nezbytné, ve lhůtě kratší.

ČLÁNEK III-300

1. Evropská rozhodnutí podle této kapitoly přijímá Rada jednomyslně.

Zdrží-li se člen Rady hlasování, může to odůvodnit formálním prohlášením. V takovém případě není povinen provést evropské rozhodnutí, uznává však, že rozhodnutí zavazuje Unii. V duchu vzájemné solidarity se dotyčný členský stát zdrží jakékoli činnosti, která by se mohla dostat do rozporu s činností Unie založené na takovém rozhodnutí nebo jí bránit, a ostatní členské státy jeho postoj uznávají. Zastupují-li členové Rady, kteří učinili takové prohlášení, nejméně jednu třetinu členských států, které představují nejméně jednu třetinu obyvatelstva Unie, není rozhodnutí přijato.

2. Odchylně od odstavce 1 rozhoduje Rada kvalifikovanou většinou,

- a) přijímá-li evropské rozhodnutí, které vymezuje akci nebo postoj Unie na základě evropského rozhodnutí Evropské rady, týkajícího se strategických zájmů a cílů Unie podle čl. III-293 odst. 1,
- b) přijímá-li evropské rozhodnutí, které vymezuje akci nebo postoj Unie, na návrh, jenž jí předkládá ministr zahraničních věcí Unie na základě zvláštní žádosti, kterou mu Evropská rada předala z vlastního podnětu nebo z podnětu tohoto ministra,
- c) přijímá-li evropské rozhodnutí, jímž se provádí evropské rozhodnutí vymezující akci nebo postoj Unie;
- d) přijímá-li evropské rozhodnutí o jmenování zvláštního zástupce podle článku III-302.

Prohlásí-li člen Rady, že se ze zásadních důvodů vnitrostátní politiky, které musí uvést, zamýšlí postavit proti přijetí evropského rozhodnutí, která má být přijata kvalifikovanou většinou, hlasování se nekoná. Ministr zahraničních věcí Unie v úzké konzultaci s dotyčným členským státem hledá přijatelné řešení pro tento stát. Pokud je nenajde, může Rada kvalifikovanou většinou požádat, aby byla věc předložena Evropské radě k jednomyslnému evropskému rozhodnutí.

3. V souladu s čl. I-40 odst. 7 může Evropská rada jednomyslně přijmout evropské rozhodnutí, jímž stanoví, že Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou v jiných případech než uvedených v odstavci 2 tohoto článku.

4. Odstavce 2 a 3 se nepoužijí na rozhodnutí související s vojenstvím nebo obranou.

ČLÁNEK III-301

1. Vymezila-li Evropská rada nebo Rada společný přístup Unie ve smyslu čl. I-40 odst. 5, ministr zahraničních věcí Unie a ministři zahraničních věcí členských států koordinují svou činnost v Radě.

2. Diplomatická zastoupení členských států a delegace Unie ve třetích zemích a při mezinárodních organizacích mezi sebou spolupracují a přispívají k vytváření a provádění společného přístupu uvedeného v odstavci 1.

ČLÁNEK III-302

Rada může jmenovat na návrh ministra zahraničních věcí Unie zvláštního zástupce pro jednotlivé politické otázky. Zvláštní zástupce vykonává svou funkci pod vedením ministra.

ČLÁNEK III-303

Unie může uzavřít dohody s jedním nebo více státy nebo mezinárodními organizacemi v oblastech spadajících do této kapitoly.

ČLÁNEK III-304

1. Ministr zahraničních věcí Unie konzultuje a informuje Evropský parlament v souladu s čl. I-40 odst. 6 a čl. I-41 odst. 7. Zajišťuje, aby názory Evropského parlamentu byly náležitě brány v úvahu. Do informování Evropského parlamentu mohou být zapojeni zvláštní zástupci.
2. Evropský parlament může Radě a ministru zahraničních věcí Unie klást dotazy nebo jim dávat doporučení. Dvakrát ročně koná rozpravu o pokroku při provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky, včetně společné bezpečnostní a obranné politiky.

ČLÁNEK III-305

1. Členské státy koordinují svou činnost v mezinárodních organizacích a na mezinárodních konferencích. Na těchto fórech zastávají postoje Unie. Ministr zahraničních věcí Unie zajišťuje organizaci této koordinace.

V mezinárodních organizacích a na mezinárodních konferencích, kterých se neúčastní všechny členské státy, zastávají postoje Unie zúčastněné státy.

2. V souladu s čl. I-16 odst. 2 členské státy zastoupené v mezinárodních organizacích nebo na mezinárodních konferencích, jichž se neúčastní všechny členské státy, informují tyto státy, jakož i ministra zahraničních věcí Unie, o všech otázkách společného zájmu.

Členské státy, které jsou současně členy Rady bezpečnosti Organizace spojených národů, harmonizují svůj postup a plně informují ostatní členské státy, jakož i ministra zahraničních věcí Unie. Členské státy, které jsou členy Rady bezpečnosti, budou při výkonu svých funkcí hájit postoje a zájmy Unie, aniž je dotčena jejich odpovědnost podle Charty Organizace spojených národů.

Vymezila-li Unie postoj k některé otázce, které je na pořadu jednání Rady bezpečnosti Organizace spojených národů, požádají členské státy, které v ní zasedají, aby byl ministr zahraničních věcí Unie vyzván k přednesení postoje Unie.

ČLÁNEK III-306

Diplomatická a konzulární zastoupení členských států a delegace Unie ve třetích zemích a na mezinárodních konferencích a jejich zastoupení při mezinárodních organizacích spolupracují tak, aby zajistily dodržování a provádění evropských rozhodnutí, která vymezují postoje a akce Unie přijaté na základě této kapitoly. Prohlubují spolupráci výměnou informací a vypracováváním společných hodnocení.

Přispívají k provádění práva evropských občanů na ochranu na území třetí země podle čl. I-10 odst. 2 písm. c) a opatření přijatých podle článku III-127.

ČLÁNEK III-307

1. Aniž je dotčen článek III-344, sleduje Politický a bezpečnostní výbor mezinárodní situaci v oblastech společné zahraniční a bezpečnostní politiky a přispívá k vymezení politik podáváním stanovisek Radě na její žádost, na žádost ministra zahraničních věcí Unie nebo z vlastního podnětu. Sleduje také provádění dohodnutých politik, aniž jsou dotčeny pravomoci ministra zahraničních věcí Unie.

2. V rámci této kapitoly vykonává Politický a bezpečnostní výbor pod odpovědností Rady a ministra zahraničních věcí Unie politickou kontrolu a strategické řízení při operacích k řešení krizí podle článku III-309.

Rada může za účelem operace k řešení krizí a po dobu jejího trvání, jak ji Rada určí, zmocnit výbor k přijímání vhodných opatření týkajících se politické kontroly a strategického řízení operace.

ČLÁNEK III-308

Provádění společné zahraniční a bezpečnostní politiky se nedotýká uplatňování postupů a rozsahu pravomocí orgánů, které Ústava stanoví pro výkon pravomocí Unie uvedených v článcích I-13 až I-15 a článku I-17.

Stejně tak se provádění politik uvedených v daných článcích nedotýká uplatňování postupů a rozsahu pravomocí orgánů, které Ústava stanoví pro výkon pravomocí Unie podle této kapitoly.

ODDÍL 2

SPOLEČNÁ BEZPEČNOSTNÍ A OBRANNÁ POLITIKA

ČLÁNEK III-309

1. Mise uvedené v čl. I-41 odst. 1, při kterých může Unie použít civilní a vojenské prostředky, zahrnují společné akce v oblasti odzbrojení, humanitární a záchranné mise, poradní a pomocné mise ve vojenské oblasti, mise pro předcházení konfliktům a udržení míru, mise bojových sil k řešení krizí, včetně misí pro prosazování míru a stabilizačních operací po ukončení konfliktů. Všechny tyto mise mohou přispívat k boji proti terorismu, včetně podpory třetích zemí v boji proti terorismu na jejich území.
2. Rada přijme evropská rozhodnutí týkající se misí uvedených v odstavci 1, ve kterých vymezení jejich cíle, rozsah a obecné podmínky jejich provádění. Ministr zahraničních věcí Unie pod vedením Rady a v úzkém a stálém styku s Politickým a bezpečnostním výborem zajišťuje koordinaci civilních a vojenských hledisek těchto misí.

ČLÁNEK III-310

1. V rámci evropských rozhodnutí přijatých podle článku III-309 může Rada svěřit provádění některé mise skupině členských států, které si to přejí a mají pro takovou misi nezbytné kapacity. Tyto členské státy se ve spojení s ministrem zahraničních věcí Unie mezi sebou dohodnou řízení této mise.

2. Členské státy účastníci se mise informují o vývoji mise pravidelně Radu z vlastního podnětu nebo na žádost jiného členského státu. Členské státy účastníci se mise neprodleně informují Radu v případě, kdy by provedení mise mělo podstatné následky nebo by vyžadovalo změnu cíle, rozsahu nebo podmínek mise stanovených evropským rozhodnutím podle odstavce 1. V takových případech přijme Rada nezbytná evropská rozhodnutí.

ČLÁNEK III-311

1. Agentura pro oblast rozvoje obranných kapacit, výzkumu, pořizování a vyzbrojování (Evropská obranná agentura), zřízená čl. I-41 odst. 3 a pod vedením Rady, má za úkol

- a) přispívat k určení cílů vojenských kapacit členských států a hodnotit dodržování závazků týkajících se kapacit přislíbených členskými státy;
- b) podporovat harmonizaci operativních potřeb a přijímání účinných a slučitelných akvizčních metod;
- c) navrhopvat mnohostranné projekty pro plnění cílů z hlediska vojenských kapacit a zajišťovat koordinaci programů prováděných členskými státy a řízení zvláštních programů spolupráce;
- d) podporovat výzkum v oblasti obranných technologií, koordinovat a plánovat společnou výzkumnou činnost a studie technických řešení odpovídajících budoucím operativním potřebám;

e) přispívat k určování a případně k provádění všech účelných opatření pro posílení průmyslové a technologické základny v oblasti obrany a pro zlepšení účinnosti vojenských výdajů.

2. Evropské obranná agentura je otevřena všem členským státům, které si přejí podílet se na její činnosti. Rada kvalifikovanou většinou přijme evropské rozhodnutí vymezující statut, sídlo a způsob fungování agentury. Toto rozhodnutí přihlíží ke stupni skutečného podílu na činnostech agentury. V rámci agentury budou vytvořeny zvláštní skupiny sdružující členské státy, jež vedou společné projekty. Agentura plní své úkoly ve spojení s Komisí, je-li to třeba.

ČLÁNEK III-312

1. Členské státy, které si přejí účastnit se stálé strukturované spolupráce uvedené v čl. I-41 odst. 6, splňují kritéria a zavázaly se k vojenským kapacitám stanoveným v Protokolu o stálé strukturované spolupráci, oznámí svůj záměr Radě a ministroví zahraničních věcí Unie.

2. Do tří měsíců od oznámení podle odstavce 1 přijme Rada evropské rozhodnutí o zřízení stálé strukturované spolupráce a stanoví seznam zúčastněných členských států. Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou po konzultaci s ministrem zahraničních věcí Unie.

3. Každý členský stát, který si v pozdějším stadiu přeje účastnit se stálé strukturované spolupráce, oznámí svůj záměr Radě a ministru zahraničních věcí Unie.

Rada přijme evropské rozhodnutí, kterým potvrdí účast dotyčného členského státu, který splňuje kritéria a přijímá závazky stanovené v člancích 1 a 2 Protokolu o stálé strukturované spolupráci. Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou po konzultaci s ministrem zahraničních věcí Unie. Na hlasování se podílejí pouze členové Rady zastupující zúčastněné členské státy.

Kvalifikovaná většina je vymezena jako nejméně 55 % členů Rady zastupujících zúčastněné členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva těchto států.

Blokační menšinu musí tvořit nejméně tolik členů Rady, kolik jich zastupuje nejméně 35 % obyvatelstva zúčastněných členských států, a ještě jeden člen, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou.

4. Pokud zúčastněný členský stát již nespĺňuje kritéria nebo není již schopen dostát závazkům stanoveným v člancích 1 a 2 Protokolu o stálé strukturované spolupráci, může Rada přijmout evropské rozhodnutí o pozastavení účasti tohoto členského státu.

Rada rozhoduje kvalifikovanou většinou. Na hlasování se podílejí pouze členové Rady zastupující zúčastněné členské státy, s výjimkou dotyčného členského státu.

Kvalifikovaná většina je vymezena jako nejméně 55 % členů Rady zastupujících zúčastněné členské státy, které představují nejméně 65 % obyvatelstva těchto států.

Blokační menšinu musí tvořit nejméně tolik členů Rady, kolik jich zastupuje nejméně 35 % obyvatelstva zúčastněných členských států, a ještě jeden člen, jinak se kvalifikovaná většina považuje za dosaženou.

5. Pokud si zúčastněný členský stát přeje odstoupit ze stálé strukturované spolupráce, informuje o svém záměru Radu, která vezme na vědomí, že dotyčný členský stát ukončil svou účast.

6. Evropská rozhodnutí a doporučení Rady v rámci stálé strukturované spolupráce, jiná než uvedená v odstavcích 2 až 5, se přijímají jednomyslně. Pro účely tohoto odstavce je k jednomyslnosti třeba pouze hlasů zástupců zúčastněných členských států.

ODDÍL 3

FINANČNÍ USTANOVENÍ

ČLÁNEK III-313

1. Správní výdaje, které orgánům vzniknou při provádění této kapitoly, jsou hrazeny z rozpočtu Unie.
2. Operativní výdaje, které vzniknou v souvislosti s prováděním této kapitoly, jsou rovněž hrazeny z rozpočtu Unie s výjimkou výdajů na operace související s vojenstvím nebo obranou a případů, kdy Rada rozhodne jinak.

Nejsou-li výdaje hrazeny z rozpočtu Unie, hradí je členské státy podle klíče hrubého národního produktu, pokud Rada nerozhodne jinak. Členské státy, jejichž zástupci v Radě učinili formální prohlášení podle čl. III-300 odst. 1 druhého pododstavce, nejsou povinny přispívat na financování operací souvisejících s vojenstvím nebo obranou.

3. Rada přijme evropské rozhodnutí, kterým stanoví zvláštní postupy pro zajištění rychlého přístupu k položkám rozpočtu Unie určeným k naléhavému financování iniciativ v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky, a zejména k přípravným činnostem pro mise podle čl. I-41 odst. 1 a článku III-309. Rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

Činnosti pro přípravu misí uvedených v čl. I-41 odst. 1 a článku III-309, které nejsou hrazeny z rozpočtu Unie, jsou financovány ze spouštěcího fondu vytvořeného příspěvkem členských států.

Rada přijme kvalifikovanou většinou na návrh ministra zahraničních věcí Unie evropská rozhodnutí, kterými stanoví

- a) postupy vytvoření a financování spouštěcího fondu, zejména finanční částky přidělené fondu;
- b) postupy správy spouštěcího fondu;
- c) postupy finanční kontroly.

Pokud plánovaná mise podle čl. I-41 odst. 1 a článku III-309 nemůže být hrazena z rozpočtu Unie, pověří Rada využitím tohoto fondu ministra zahraničních věcí Unie. Ministr zahraničních věcí Unie předloží Radě zprávu o provedení tohoto pověření.

KAPITOLA III

SPOLEČNÁ OBCHODNÍ POLITIKA

ČLÁNEK III-314

Vytvořením celní unie v souladu s článkem III-151 Unie přispívá ve společném zájmu k harmonickému rozvoji světového obchodu, k postupnému odstranění omezení mezinárodního obchodu a přímých zahraničních investic a ke snižování celních a jiných překážek.

ČLÁNEK III-315

1. Společná obchodní politika se zakládá na jednotných zásadách, zejména pokud jde o úpravy celních sazeb, uzavírání celních a obchodních dohod týkajících se obchodu zbožím a službami a obchodních aspektů duševního vlastnictví, přímé zahraniční investice, sjednocování liberalizačních opatření, vývozní politiku a obchodní ochranná opatření, jako jsou opatření pro případ dumpingu a subvencování. Společná obchodní politika je vedena v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie.

2. Evropský zákon stanoví opatření vymezující rámec pro provádění společné obchodní politiky.

3. Je-li třeba sjednat a uzavřít dohody s jedním nebo více státy nebo s mezinárodními organizacemi, použije se článek III-325 s výhradou zvláštních ustanovení tohoto článku.

Komise podá doporučení Radě, která ji zmocní k zahájení potřebných jednání. Rada a Komise odpovídají za to, že sjednané dohody jsou slučitelné s vnitřními politikami a vnitřními předpisy Unie.

Komise při vedení těchto jednání konzultuje zvláštní výbor, který jmenuje Rada, aby jí v tomto úkolu napomáhal, a řídí se směrnicemi, které jí Rada může poskytnout. Komise pravidelně podává zprávu o stavu jednání zvláštnímu výboru a Evropskému parlamentu.

4. Při sjednávání a uzavírání dohod uvedených v odstavci 3 rozhoduje Rada kvalifikovanou většinou.

Při sjednávání a uzavírání dohod v oblasti obchodu službami a v oblasti obchodních aspektů duševního vlastnictví, jakož i přímých zahraničních investic rozhoduje Rada jednomyslně, pokud daná dohoda obsahuje ustanovení, pro která je při přijímání vnitřních předpisů vyžadována jednomyslnost.

Rada rovněž rozhoduje jednomyslně při sjednávání a uzavírání dohod

a) v oblasti obchodu kulturními a audiovizuálními službami, pokud by tyto dohody mohly ohrozit kulturní a jazykovou rozmanitost Unie;

b) v oblasti obchodu sociálními, vzdělávacími a zdravotnickými službami, pokud by tyto dohody mohly vážně narušit vnitrostátní organizaci takových služeb a ohrozit odpovědnosti členských států za jejich poskytování.

5. Na sjednávání a uzavírání mezinárodních dohod v oblasti dopravy se vztahuje kapitola III hlava III oddíl 7 a článek III-325.

6. Výkon pravomocí svěřených tímto článkem v oblasti společné obchodní politiky se nedotýká vymezení pravomocí mezi Unií a členskými státy a nesmí vést k harmonizaci právních předpisů členských států, jestliže Ústava takovou harmonizaci vylučuje.

KAPITOLA IV

SPOLUPRÁCE SE TŘETÍMI ZEMĚMI A HUMANITÁRNÍ POMOC

ODDÍL 1

ROZVOJOVÁ SPOLUPRÁCE

ČLÁNEK III-316

1. Politika Unie v oblasti rozvojové spolupráce je vedena v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie. Politika rozvojové spolupráce Unie a politika, kterou v této oblasti vedou členské státy, se navzájem doplňují a posilují.

Hlavním cílem politiky Unie v této oblasti je snížení a výhledově i vymýcení chudoby. Unie přihlíží k cílům rozvojové spolupráce při provádění politik, které by mohly mít vliv na rozvojové země.

2. Unie a členské státy dodržují závazky a přihlížejí k cílům, na kterých se shodli v rámci Organizace spojených národů a ostatních příslušných mezinárodních organizací.

ČLÁNEK III-317

1. Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví opatření nezbytná pro provádění politiky rozvojové spolupráce, která se mohou týkat víceletých programů spolupráce s rozvojovými zeměmi nebo tématicky zaměřených programů.

2. Unie může se třetími zeměmi a příslušnými mezinárodními organizacemi uzavřít jakoukoli dohodu účelnou pro dosažení cílů uvedených v článcích III-292 a III-316.

První pododstavec se nedotýká pravomoci členských států vést jednání na mezinárodní úrovni a uzavírat mezinárodní smlouvy.

3. Evropská investiční banka za podmínek stanovených ve svém statutu přispívá k provádění opatření uvedených v odstavci 1.

ČLÁNEK III-318

1. K prohloubení vzájemného doplňování a účinnosti svých činností Unie a členské státy koordinují své politiky v oblasti rozvojové spolupráce a vzájemně sladí své programy pomoci, včetně svého vystupování v mezinárodních organizacích a na mezinárodních konferencích. Mohou přijímat společná opatření. Členské státy v případě potřeby přispívají k provádění programů pomoci Unie.
2. Komise může vyvinout jakoukoli užitečnou činnost potřebnou na podporu koordinace uvedené v odstavci 1.
3. V rámci svých pravomocí spolupracují Unie a členské státy s třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi.

ODDÍL 2

HOSPODÁŘSKÁ, FINANČNÍ A TECHNICKÁ SPOLUPRÁCE S TŘETÍMI ZEMĚMI

ČLÁNEK III-319

1. Aniž jsou dotčena ostatní ustanovení Ústavy, a zejména články III-316 až III-318, provádí Unie činnosti hospodářské, finanční a technické spolupráce, včetně pomoci zejména ve finanční oblasti, s jinými než rozvojovými třetími zeměmi. Tyto činnosti jsou v souladu s rozvojovou politikou Unie a jsou prováděny v rámci zásad a cílů její vnější činnosti. Činnosti Unie a členských států se navzájem doplňují a posilují.

2. Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví opatření nezbytná pro provádění odstavce 1.
3. V rámci svých pravomocí spolupracují Unie a členské státy s třetími zeměmi a s příslušnými mezinárodními organizacemi. Způsoby spolupráce Unie mohou být upraveny dohodami mezi Unií a dotyčnými třetími zeměmi.

První pododstavec se nedotýká pravomoci členských států jednat v mezinárodních orgánech a uzavírat mezinárodní smlouvy.

ČLÁNEK III-320

Vyžaduje-li situace v třetí zemi naléhavou finanční pomoc ze strany Unie, přijme Rada na návrh Komise nezbytná evropská rozhodnutí.

ODDÍL 3

HUMANITÁRNÍ POMOC

ČLÁNEK III-321

1. Činnosti Unie v oblasti humanitární pomoci jsou vedeny v rámci zásad a cílů vnější činnosti Unie. Tyto činnosti jsou určeny k poskytnutí cílené pomoci a podpory obyvatelstvu třetích zemí postiženému přírodními nebo člověkem způsobenými pohromami, aby byly zajištěny humanitární potřeby vyplývající z těchto různých situací. Činnost Unie a členských států se navzájem doplňují a posilují.
2. Akce humanitární pomoci jsou vedeny v souladu se zásadami mezinárodního práva a v souladu se zásadami nestrannosti, neutrality a nepřipustnosti diskriminace.
3. Evropský zákon nebo rámcový zákon stanoví opatření vymezující rámec, v němž se provádí činnosti humanitární pomoci Unie.
4. Unie může se třetími zeměmi a příslušnými mezinárodními organizacemi uzavřít jakoukoli dohodu účelnou pro dosažení cílů uvedených v odstavci 1 a v článku III-292.

První pododstavec se nedotýká pravomoci členských států vést jednání na mezinárodní úrovni a uzavírat mezinárodní smlouvy.

5. K vytvoření rámce pro společný příspěvek mladých Evropanů k humanitárním činnostem Unie se zřídí Evropský dobrovolnický sbor humanitární pomoci. Evropský zákon stanoví statut a způsoby fungování sboru.

6. Komise může vyvinout jakoukoli užitečnou činnost potřebnou na podporu koordinace činností Unie a členských států, aby prohloubila účinnost a doplňkovost programů Unie a vnitrostátních programů v oblasti humanitární pomoci.

7. Unie zajišťuje, aby její akce humanitární pomoci byly koordinovány s činnostmi mezinárodních organizací a institucí, především těch, které jsou součástí systému Organizace spojených národů, a aby s těmito činnostmi byly slučitelné.

KAPITOLA V

OMEZUJÍCÍ OPATŘENÍ

ČLÁNEK III-322

1. Předpokládá-li evropské rozhodnutí přijaté podle kapitoly II pozastavení, omezení nebo úplné přerušování hospodářských a finančních vztahů s jednou nebo s několika třetími zeměmi, přijme Rada kvalifikovanou většinou na společný návrh ministra zahraničních věcí Unie a Komise nezbytná evropská nařízení nebo rozhodnutí. Uvědomí o tom Evropský parlament.

2. Pokud tak stanoví evropské rozhodnutí přijaté podle kapitoly II, může Rada postupem uvedeným v odstavci 1 přijmout omezující opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám a skupinám nebo nestátním subjektům.
3. Akty uvedené v tomto článku obsahují nezbytná ustanovení o právních zárukách.

KAPITOLA VI

MEZINÁRODNÍ SMLOUVY

ČLÁNEK III-323

1. Unie může uzavřít dohodu s jednou nebo s několika třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi, stanoví-li tak Ústava nebo je-li uzavření dohody buď nezbytné k dosažení cílů stanovených Ústavou v rámci politik Unie, nebo je stanoveno právně závazným aktem Unie nebo se může dotknout společných pravidel či změnit jejich oblast působnosti.
2. Dohody uzavřené Unií jsou závazné pro orgány Unie i pro členské státy.

ČLÁNEK III-324

Unie může uzavřít dohodu o přidružení s jednou nebo více třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi za účelem založení přidružení zahrnujícího vzájemná práva a povinnosti, společné postupy a zvláštní řízení.

ČLÁNEK III-325

1. Aniž jsou dotčena zvláštní ustanovení článku III-217, dohody mezi Unií a třetími zeměmi nebo mezinárodními organizacemi se sjednávají a uzavírají podle následujícího postupu.
2. Rada dává oprávnění k zahájení vyjednávání, vydává směrnice k vyjednávání, dává oprávnění k podpisu a uzavírá dohody.
3. Komise, nebo týká-li se zamýšlená dohoda výlučně nebo zejména společné zahraniční a bezpečnostní politiky, ministr zahraničních věcí Unie předloží Radě doporučení a Rada přijme evropské rozhodnutí, kterým dá oprávnění k zahájení vyjednávání a v závislosti na předmětu zamýšlené dohody jmenuje vyjednavatele nebo vedoucího vyjednavatelského týmu Unie.
4. Rada může vyjednavateli vydávat směrnice a může určit zvláštní výbor, s kterým musí být vyjednávání konzultováno.
5. Rada přijme na návrh vyjednavatele evropské rozhodnutí, kterým dá oprávnění k podpisu dohody a případně k jejímu prozatímnímu uplatňování před vstupem v platnost.

6. Rada přijme na návrh vyjednávače evropské rozhodnutí o uzavření dohody.

Netýká-li se dohoda výlučně společné zahraniční a bezpečnostní politiky, přijme Rada evropské rozhodnutí o uzavření dohody

- a) po obdržení souhlasu Evropského parlamentu v těchto případech:
- i) dohody o přidružení;
  - ii) přistoupení Unie k Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod;
  - iii) dohody vytvářející zvláštní institucionální rámec zavedením postupů spolupráce;
  - iv) dohody mající citelný dopad na rozpočet Unie;
  - v) dohody v oblastech, na něž se buď vztahuje řádný legislativní postup, nebo zvláštní legislativní postup, v němž je vyžadován souhlas Evropského parlamentu.

V naléhavých případech se může Evropský parlament a Rada dohodnout na lhůtě pro vydání souhlasu.

- b) po konzultaci s Evropským parlamentem v ostatních případech. Evropský parlament zaujme stanovisko ve lhůtě, kterou může Rada stanovit podle naléhavosti věci. Pokud v této lhůtě stanovisko nezaujme, může rozhodnout Rada.

7. Odchylně od odstavců 5, 6 a 9 může Rada při uzavírání dohody zmocnit vyjednaváče, aby jménem Unie schválil změny, jestliže dohoda stanoví, že se takové změny přijímají zjednodušeným postupem nebo orgánem zřízeným dohodou. Rada může k takovému zmocnění připojit zvláštní podmínky.

8. Rada v průběhu celého postupu rozhoduje kvalifikovanou většinou.

Jednomyslně však rozhoduje tehdy, týká-li se dohoda oblasti, kde je pro přijetí aktu Unie požadována jednomyslnost, jakož i v případě dohod o přidružení a dohod podle článku III-319 se státy, které jsou kandidáty na přistoupení.

9. Rada na návrh Komise nebo ministra zahraničních věcí Unie přijme evropské rozhodnutí o pozastavení uplatňování dohody a stanoví postoje, které má jménem Unie zaujmout orgán zřízený dohodou, má-li tento orgán přijímat akty s právními účinky, s výjimkou aktů, které doplňují nebo pozměňují institucionální rámec dohody.

10. Evropský parlament je okamžitě a plně informován ve všech etapách tohoto postupu.

11. Členský stát, Evropský parlament, Rada nebo Komise si mohou vyžádat posudek Soudního dvora o slučitelnosti zamýšlené dohody s Ústavou. Je-li posudek Soudního dvora odmítavý, nemůže zamýšlená dohoda vstoupit v platnost, pokud nedojde ke změně dohody nebo ke změně Ústavy.

ČLÁNEK III-326

1. Odchylně od článku III-325 může Rada buď na doporučení Evropské centrální banky nebo na doporučení Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou ve snaze dosáhnout shody slučitelné s cílem cenové stability uzavírat formální dohody o systému směnných kurzů eura ve vztahu k měnám třetích států. Rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem postupem podle odstavce 3.

Rada může buď na doporučení Evropské centrální banky, nebo na doporučení Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou ve snaze dosáhnout shody slučitelné s cílem cenové stability stanovit, upravovat nebo opouštět střední parity eura v rámci systému směnných kurzů. Předseda Rady informuje Evropský parlament o stanovení, upravení nebo opuštění středních parit eura.

2. Při neexistenci systému směnných kurzů vůči jedné nebo více měnám třetích států podle odstavce 1 může Rada buď na doporučení Evropské centrální banky nebo na doporučení Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou formulovat obecné směry kurzové politiky ve vztahu k těmto měnám. Tyto obecné směry nesmějí být na újmu prvořadému cíli Evropského systému centrálních bank udržovat cenovou stabilitu.

3. Má-li Unie sjednat s jedním nebo více státy nebo mezinárodními organizacemi dohody týkající se otázek měnového nebo kurzového režimu, rozhoduje Rada odchylně od článku III-325 na doporučení Komise a po konzultaci s Evropskou centrální bankou o podmínkách pro sjednávání a uzavírání takových dohod. Tyto podmínky zajistí, že Unie zaujme jednotný postoj. Komise se v plném rozsahu účastní těchto jednání.

4. Aniž jsou dotčeny pravomoci a dohody Unie týkající se hospodářské a měnové unie, mohou členské státy jednat v mezinárodních orgánech a uzavírat mezinárodní smlouvy.

KAPITOLA VII

VZTAHY UNIE K MEZINÁRODNÍM ORGANIZACÍM A KE TŘETÍM ZEMÍM A DELEGACE UNIE

ČLÁNEK III-327

1. Unie naváže veškerou účelnou spolupráci s orgány Organizace spojených národů a jejími odbornými organizacemi, s Radou Evropy, s Organizací pro bezpečnost a spolupráci v Evropě a s Organizací pro hospodářskou spolupráci a rozvoj.

Unie kromě toho zajišťuje vhodné vztahy s dalšími mezinárodními organizacemi.

2. Prováděním tohoto článku jsou pověřeni ministr zahraničních věcí Unie a Komise.

ČLÁNEK III-328

1. Zastoupení Unie ve třetích zemích a při mezinárodních organizacích zajišťují delegace Unie.
2. Delegace Unie jsou pod vedením ministra zahraničních věcí Unie. Jednají v úzké spolupráci s diplomatickými a konzulárními zastoupeními členských států.

KAPITOLA VIII

PROVÁDĚNÍ DOLOŽKY SOLIDARITY

ČLÁNEK III-329

1. Pokud je některý členský stát cílem teroristického útoku nebo obětí přírodní či člověkem způsobené pohromy, ostatní členské státy mu na žádost jeho politických orgánů poskytnou pomoc. Za tím účelem členské státy koordinují svou činnost v Radě.
2. Způsob provádění doložky solidarity uvedené v článku I-43 Unii vymezí evropské rozhodnutí přijaté Radou na společný návrh Komise a ministra zahraničních věcí Unie. Pokud toto rozhodnutí souvisí s obranou, rozhoduje Rada v souladu s čl. III-300 odst. 1. Evropský parlament je informován.

Pro účely tohoto odstavce a aniž je dotčen článek III-344 je Radě nápomocen Politický a bezpečnostní výbor s podporou složek ustavených v rámci společné bezpečnostní a obranné politiky a výbor uvedený v článku III-261, které jí případně podávají společná stanoviska.

3. Pro zajištění účinnosti jednání Unie a jejích členských států Evropská rada pravidelně vyhodnocuje hrozby, kterým je Unie vystavena.

HLAVA VI

FUNGOVÁNÍ UNIE

KAPITOLA I

INSTITUCIONÁLNÍ USTANOVENÍ

ODDÍL 1

ORGÁNY

Pododdíl 1

Evropský parlament

ČLÁNEK III-330

1. Evropský zákon nebo rámcový zákon Rady stanoví nezbytná opatření pro volbu členů Evropského parlamentu v přímých a všeobecných volbách konaných jednotným postupem ve všech členských státech nebo podle zásad společných všem členským státům.

Rada rozhoduje jednomyslně z podnětu a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů. Tento zákon nebo rámcový zákon vstoupí v platnost až po schválení členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.

2. Evropský zákon Evropského parlamentu stanoví úpravu a obecné podmínky výkonu funkcí jeho členů. Evropský parlament se usnáší z vlastního podnětu po vyžádání stanoviska Komise a po obdržení souhlasu Rady. Rada rozhoduje jednomyslně o všech pravidlech a podmínkách týkajících se daňového režimu jeho stávajících nebo bývalých členů.

ČLÁNEK III-331

Evropský zákon stanoví pravidla, kterými se řídí politické strany na evropské úrovni podle čl. I-46 odst. 4, a zejména pravidla pro jejich financování.

ČLÁNEK III-332

Evropský parlament může většinou hlasů všech svých členů požádat Komisi, aby předložila vhodný návrh ve věcech, u nichž má za to, že je k provedení Ústavy potřeba vypracovat akt Unie. Pokud Komise návrh nepředloží, sdělí důvody Evropskému parlamentu.

ČLÁNEK III-333

Evropský parlament může při plnění svých úkolů na žádost čtvrtiny všech členů zřídit dočasný vyšetřovací výbor, který by zkoumal obvinění z porušování práva Unie nebo nesprávného úředního postupu při jeho uplatňování, s výjimkou případů, kdy jsou tvrzené skutečnosti předmětem dosud neukončeného soudního řízení; pravomoci svěřené Ústavou jiným orgánům nebo institucím tím nejsou dotčeny.

Dočasný vyšetřovací výbor skončí svou činnost předložením své zprávy.

Podrobnosti pro výkon vyšetřovacího práva stanoví evropský zákon Evropského parlamentu. Evropský parlament se usnává z vlastního podnětu po obdržení souhlasu Rady a Komise.

ČLÁNEK III-334

V souladu s čl. I-10 odst. 2 písm. d) má každý občan Unie a každá fyzická osoba s bydlištěm nebo právnická osoba se sídlem v některém členském státě právo předložit samostatně či společně s dalšími osobami petici Evropskému parlamentu ve věci, která spadá do oblasti činností Unie a která se jich přímo dotýká.

ČLÁNEK III-335

1. Evropský parlament zvolí evropského veřejného ochránce práv. V souladu s čl. I-10 odst. 2 písm. d) a s článkem I-49 je oprávněn od kteréhokoli občana Unie nebo od kterékoli fyzické osoby s bydlištěm nebo právnické osoby se sídlem v členském státě přijímat stížnosti, které se týkají případů nesprávného úředního postupu orgánů, institucí nebo jiných subjektů Unie, s výjimkou Soudního dvora Evropské unie při výkonu jeho soudních pravomocí.

V souladu se svými povinnostmi provádí veřejný ochránce práv šetření, která považuje za opodstatněná, a to z vlastního podnětu nebo na základě stížností předložených mu přímo nebo prostřednictvím člena Evropského parlamentu, pokud tvrzené skutečnosti nejsou nebo nebyly předmětem soudního řízení. Jestliže veřejný ochránce práv zjistí nesprávný úřední postup, postoupí věc dotyčnému orgánu, instituci nebo jinému subjektu, které mají lhůtu tří měsíců na to, aby mu sdělily své stanovisko. Poté předá Evropskému parlamentu a dotyčnému orgánu, instituci nebo jinému subjektu zprávu. Osobu podávající stížnost informuje o výsledku těchto šetření.

Veřejný ochránce práv podává každoročně zprávu o výsledku svých šetření Evropskému parlamentu.

2. Veřejný ochránce práv je volen po každých volbách do Evropského parlamentu na dobu jeho volebního období. Může být zvolen opakovaně.

Veřejný ochránce práv může být odvolán z funkce Soudním dvorem na návrh Evropského parlamentu, přestane-li splňovat podmínky nezbytné k výkonu své funkce nebo se dopustí závažného pochybení.

3. Veřejný ochránce práv vykonává své funkce zcela nezávisle. Nevyžaduje ani nepřijímá pokyny od žádného orgánu, instituce nebo jiného subjektu. Během funkčního období nesmí vykonávat žádnou jinou výdělečnou nebo nevýdělečnou profesionální činnost.
4. Evropský zákon Evropského parlamentu stanoví statut a obecné podmínky výkonu funkce veřejného ochránce práv. Evropský parlament se usnáší z vlastního podnětu po obdržení stanoviska Komise a po obdržení souhlasu Rady.

ČLÁNEK III-336

Evropský parlament zasedá jednou ročně. Schází se, aniž by musel být svolán, druhé úterý v měsíci březnu.

Evropský parlament se může sejít k mimořádnému zasedání na žádost většiny všech svých členů anebo na žádost Rady nebo Komise.

ČLÁNEK III-337

1. Za podmínek, které jsou stanoveny v jednacím řádu Evropské rady a v jednacím řádu Rady, mohou Evropská rada a Rada kdykoli vystoupit před Evropským parlamentem.
2. Komise se může účastnit všech schůzí Evropského parlamentu a může před ním na svou žádost vystoupit. Odpovídá ústně nebo písemně na otázky, které jí položí Evropský parlament nebo jeho členové.

3. Evropský parlament projednává na veřejném zasedání souhrnnou výroční zprávu, kterou mu předkládá Komise.

ČLÁNEK III-338

Nestanoví-li Ústava jinak, usnáší se Evropský parlament většinou odevzdaných hlasů.

Usnášeníschopnost stanoví jeho jednací řád.

ČLÁNEK III-339

Evropský parlament přijme svůj jednací řád většinou hlasů všech svých členů.

Zápisy z jednání Evropského parlamentu se zveřejňují způsobem stanoveným v Ústavě a v jeho jednacím řádu.

ČLÁNEK III-340

Byl-li podán návrh na vyslovení nedůvěry Komisi pro její činnost, může Evropský parlament o tomto návrhu rozhodnout až po uplynutí tří dnů od jeho podání, a to pouze veřejným hlasováním.

Je-li návrh na vyslovení nedůvěry přijat většinou dvou třetin odevzdaných hlasů a většinou všech členů Evropského parlamentu, členové Komise kolektivně odstoupí ze svých funkcí a ministr zahraničních věcí Unie odstoupí ze své funkce v Komisi. Zůstávají ve funkci a vyřizují nadále běžné záležitosti, dokud nebudou nahrazeni v souladu s články I-26 a I-27. V tomto případě funkční období členů Komise jmenovaných jako nástupci skončí ke dni, k němuž by skončilo funkční období členů Komise, kteří museli kolektivně odstoupit.

Pododíl 2

Evropská rada

ČLÁNEK III-341

1. Při hlasování může být každý člen Evropské rady zmocněn hlasovat nejvýše za jednoho z ostatních členů.

Zdržení se hlasování přítomných nebo zastoupených členů není překážkou přijetí usnesení Evropské rady vyžadujících jednomyslnost.

2. Předseda Evropského parlamentu může být vyzván, aby vystoupil před Evropskou radou.

3. Evropská rada rozhoduje prostou většinou v procedurálních otázkách, jakož i při přijímání svého jednacího řádu.

4. Evropské radě je nápomocen generální sekretariát Rady.

Pododdíl 3

Rada ministrů

ČLÁNEK III-342

Radu svolává k zasedání její předseda z vlastního podnětu, na žádost některého z jejích členů nebo na žádost Komise.

ČLÁNEK III-343

1. Při hlasování může být každý člen Rady zmocněn hlasovat nejvýše za jednoho z ostatních členů.
2. Má-li se Rada usnést prostou většinou, usnází se většinou hlasů všech svých členů.
3. Zdržení se hlasování přítomných nebo zastoupených členů není překážkou přijetí usnesení Rady vyžadujících jednomyslnost.

ČLÁNEK III-344

1. Výbor složený ze stálých zástupců vlád členských států je zodpovědný za přípravu prací Rady a za plnění úkolů, kterými jej Rada pověří. V případech stanovených v jednacím řádu Rady může výbor vydávat procesní rozhodnutí.

2. Radě je nápomocen generální sekretariát pod vedením generálního tajemníka jmenovaného Radou.

Rada rozhoduje o organizaci generálního sekretariátu prostou většinou.

3. Rada rozhoduje o procedurálních otázkách a přijetí svého jednacího řádu prostou většinou.

ČLÁNEK III-345

Rada může prostou většinou požádat Komisi, aby provedla průzkumy, které Rada pokládá za potřebné k dosažení společných cílů, a aby jí předložila veškeré vhodné návrhy. Pokud Komise žádný návrh nepředloží, sdělí Radě důvody.

ČLÁNEK III-346

Rada přijme evropská rozhodnutí stanovící statuty výborů uvedených v Ústavě. Rozhoduje prostou většinou po konzultaci s Komisí.

Pododdíl 4

Evropská komise

ČLÁNEK III-347

Členové Komise se zdrží jakéhokoliv jednání neslučitelného s povahou své funkce. Členské státy uznávají jejich nezávislost a nesnaží se je ovlivňovat při plnění jejich úkolů.

Během funkčního období nesmějí členové Komise vykonávat žádnou jinou výdělečnou nebo nevýdělečnou profesionální činnost. Při svém nástupu do funkce se slavnostně zavazují dodržovat během výkonu své funkce i po jeho ukončení povinnosti vyplývající z jejich postavení, zejména povinnost čestného a zdrženlivého jednání při přijímání některých funkcí nebo některých výhod po uplynutí funkčního období. V případě porušení těchto povinností může Soudní dvůr na návrh Rady, která rozhoduje prostou většinou, nebo Komise rozhodnout podle okolností o jejich odvolání podle článku III-349 nebo o odnětí jejich nároku na důchod nebo jej nahrazující požitky.

ČLÁNEK III-348

1. Mimo případy pravidelné obměny a smrti končí výkon funkce člena Komise odstoupením nebo odvoláním.

2. Člen Komise je v případě odstoupení, odvolání nebo smrti nahrazen pro zbývající část funkčního období novým členem stejné státní příslušnosti, kterého jmenuje Rada společnou dohodou s předsedou Komise po konzultaci s Evropským parlamentem a v souladu s kritérii stanovenými v čl. I-27 odst. 4.

Rada může jednomyslně na návrh předsedy Komise rozhodnout, že člena není třeba nahradit, zejména pokud je zbývající část jeho funkčního období krátká.

3. Předseda je v případě odstoupení, odvolání nebo smrti nahrazen pro zbývající část funkčního období v souladu s čl. I-27 odst. 1.

4. Ministr zahraničních věcí Unie je v případě odstoupení, odvolání nebo smrti nahrazen pro zbývající část funkčního období v souladu s čl. I-28 odst. 1.

5. V případě odstoupení všech členů Komise zastávají tyto členové ve funkci a vyřizují nadále běžné záležitosti až do okamžiku svého nahrazení pro zbývající část funkčního období, v souladu s články I-26 a I-27.

ČLÁNEK III-349

Přestane-li kterýkoli člen Komise splňovat podmínky nezbytné k výkonu své funkce nebo dopustil-li se vážného pochybení, může být odvolán Soudním dvorem na návrh Rady, která rozhoduje prostou většinou, nebo na návrh Komise.

ČLÁNEK III-350

Aniž je dotčen čl. I-28 odst. 4, působnost Komise strukturuje a přiděluje jejím členům předseda v souladu s čl. I-27 odst. 3. Předseda může změnit rozdělení působnosti i během funkčního období. Členové Komise vykonávají úkoly, které jim předseda svěřil, pod jeho vedením.

ČLÁNEK III-351

Komise se usnáší většinou hlasů svých členů. Usnášeníschopnost stanoví její jednací řád.

ČLÁNEK III-352

1. Komise přijme svůj jednací řád, kterým upraví svou činnost a činnost útvarů jí podléhajících. Zajistí zveřejnění tohoto jednacího řádu.
2. Komise zveřejní každoročně nejméně měsíc před zahájením zasedání Evropského parlamentu souhrnnou zprávu o činnosti Unie.

Pododdíl 5

Soudní dvůr Evropské unie

ČLÁNEK III-353

Soudní dvůr zasedá v senátech, ve velkém senátu nebo v plénu v souladu se statutem Soudního dvora Evropské unie.

ČLÁNEK III-354

Soudnímu dvoru je nápomocno osm generálních advokátů. Na žádost Soudního dvora může Rada jednomyslně přijmout evropské rozhodnutí, aby počet generálních advokátů zvýšila.

Úlohou generálního advokáta je předkládat veřejně, zcela nestranně a nezávisle odůvodněné závěry ve věcech, které podle statutu Soudního dvora Evropské unie vyžadují jeho účast.

ČLÁNEK III-355

Soudci a generální advokáti Soudního dvora jsou vybíráni z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti a které splňují požadavky nezbytné k výkonu nejvyšších soudních funkcí v jejich zemích nebo jsou obecně uznávanými znalci práva; jsou jmenováni vzájemnou dohodou vlád členských států po konzultaci s výborem uvedeným v článku III-357.

Každé tři roky dochází k částečné obměně soudců a generálních advokátů za podmínek stanovených statutem Soudního dvora Evropské unie.

Soudci volí ze svého středu předsedu Soudního dvora na dobu tří let. Předseda může být zvolen opakovaně.

Soudní dvůr přijme svůj jednací řád. Jednací řád vyžaduje schválení Rady.

ČLÁNEK III-356

Počet soudců Tribunálu stanoví statut Soudního dvora Evropské unie. Statut může stanovit, že Tribunálu jsou nápomocni generální advokáti.

Soudci Tribunálu jsou vybíráni z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti a jsou způsobilé k výkonu vysokých soudních funkcí. Jsou jmenováni vzájemnou dohodou vlád členských států po konzultaci s výborem uvedeným v článku III-357.

Každé tři roky dochází k částečné obměně soudců Tribunálu.

Soudci volí ze svého středu předsedu Tribunálu na dobu tří let. Předseda může být zvolen opakovaně.

Tribunál přijme svůj jednací řád po dohodě s Soudním dvorem. Jednací řád vyžaduje schválení Rady.

Nestanoví-li statut jinak, vztahují se ustanovení Ústavy týkající se Soudního dvora i na Tribunál.

ČLÁNEK III-357

Zřizuje se výbor, který před jmenováním vládami členských států podle článků III-355 a III-356 vydává stanovisko k vhodnosti kandidátů na funkce soudce a generálního advokáta Soudního dvora a Tribunálu.

Tento výbor se skládá ze sedmi osob vybraných mezi bývalými členy Soudního dvora a Tribunálu, členy nejvyšších vnitrostátních soudních orgánů a obecně uznávanými právníky, z nichž jedna bude navržena Evropským parlamentem. Rada přijme evropské rozhodnutí stanovící pravidla fungování tohoto výboru a evropské rozhodnutí o jmenování jeho členů. Rada rozhoduje z podnětu předsedy Soudního dvora.

ČLÁNEK III-358

1. Tribunál je příslušný rozhodovat v prvním stupni o žalobách uvedených v člancích III-365, III-367, III-370, III-372 a III-374 s výjimkou těch, které jsou v působnosti některého specializovaného soudu zřízeného na základě článku III-359, nebo těch, které statut Soudního dvora Evropské unie vyhrazuje Soudnímu dvoru. Statut může stanovit, že Tribunál je příslušný i pro jiné kategorie žalob.

Proti rozhodnutím Tribunálu podle tohoto odstavce je možno za podmínek a v mezích stanovených statutem podat opravný prostředek k Soudnímu dvoru, omezený na právní otázky.

2. Tribunál je příslušný rozhodovat o opravných prostředcích proti rozhodnutím specializovaných soudů.

Rozhodnutí Tribunálu podle tohoto odstavce mohou být výjimečně za podmínek a v mezích stanovených statutem Soudního dvora Evropské unie přezkoumána Soudním dvorem v případě vážného nebezpečí narušení jednoty nebo souladu práva Unie.

3. Tribunál je příslušný rozhodovat o předběžných otázkách podle článku III-369 ve zvláštních oblastech určených statutem Soudního dvora Evropské unie.

Má-li Tribunál za to, že věc vyžaduje zásadní rozhodnutí, jež může ovlivnit jednotu a soulad práva Unie, může věc postoupit k rozhodnutí Soudnímu dvoru.

Rozhodnutí Tribunálu o předběžných otázkách mohou být výjimečně za podmínek a v mezích stanovených statutem přezkoumána Soudním dvorem v případě vážného nebezpečí narušení jednoty nebo souladu práva Unie.

ČLÁNEK III-359

1. Evropský zákon může zřídit specializované soudy připojené k Tribunálu, příslušné rozhodovat v prvním stupni o některých kategoriích žalob ve zvláštních oblastech. Přijme se buď na návrh Komise a po konzultaci se Soudním dvorem nebo na žádost Soudního dvora a po konzultaci s Komisí.

2. Evropský zákon o zřízení specializovaného soudu stanoví pravidla pro jeho složení a upřesní rozsah pravomocí, které jsou mu svěřeny.

3. Proti rozhodnutí specializovaných soudů je možné podat opravný prostředek k Tribunálu buď omezený na právní otázky, nebo stanoví-li tak evropský zákon o zřízení specializovaného soudu, též týkající se skutkových otázek.
4. Členové specializovaných soudů jsou vybíráni z osob, které poskytují veškeré záruky nezávislosti a jsou způsobilé k výkonu soudních funkcí. Jsou jmenováni Radou, která rozhoduje jednomyslně.
5. Specializované soudy přijmou svůj jednací řád po dohodě se Soudním dvorem. Jednací řád vyžaduje schválení Rady.
6. Nestanoví-li evropský zákon o zřízení specializovaného soudu jinak, vztahují se ustanovení Ústavy týkající se Soudního dvora Evropské unie a statut Soudního dvora Evropské unie i na specializované soudy. Hlava I a článek 64 statutu se na specializované soudy použijí v každém případě.

ČLÁNEK III-360

Má-li Komise za to, že členský stát nesplnil povinnost, která pro něj z Ústavy vyplývá, vydá o tom odůvodněné stanovisko poté, co umožní tomuto státu podat vyjádření.

Nevyhoví-li tento stát stanovisku ve lhůtě stanovené Komisí, může Komise předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie.

ČLÁNEK III-361

Má-li členský stát za to, že jiný členský stát nesplnil povinnost, která pro něj vyplývá z Ústavy, může věc předložit Soudnímu dvoru Evropské unie.

Dříve než členský stát podá proti jinému členskému státu žalobu pro údajné nesplnění povinnosti, která pro něj vyplývá z Ústavy, předloží věc Komisi.

Komise vydá odůvodněné stanovisko poté, co umožní dotyčným státům, aby si navzájem předložily písemná i ústní vyjádření.

Nevydá-li Komise takové stanovisko ve lhůtě tří měsíců ode dne, kdy jí věc byla předložena, může být věc předložena Soudnímu dvoru Evropské unie i bez stanoviska Komise.

ČLÁNEK III-362

1. Shledá-li Soudní dvůr Evropské unie, že členský stát nesplnil povinnost, která pro něj vyplývá z Ústavy, je tento stát povinen přijmout opatření, která vyplývají z rozsudku tohoto soudního dvora.

2. Má-li Komise za to, že dotyčný členský stát nepřijal opatření, která vyplývají z rozsudku uvedeného v odstavci 1, může předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie poté, co poskytla tomuto státu příležitost se vyjádřit. Navrhne paušální částku nebo penále, již je dotyčný členský stát povinen zaplatit, ve výši, kterou považuje za přiměřenou okolnostem.

Shledá-li Soudní dvůr Evropské unie, že dotyčný členský stát nevyhověl jeho rozsudku, může mu uložit zaplacení paušální částky nebo penále.

Článek III-361 není tímto postupem dotčen.

3. Předloží-li Komise Soudnímu dvoru Evropské unie věc podle článku III-360 z důvodu, že dotyčný stát nesplnil povinnost oznámit opatření provádějící evropský rámcový zákon, může, pokládá-li to za vhodné, navrhnout paušální částku nebo penále, již je dotyčný členský stát povinen zaplatit, ve výši, kterou považuje za přiměřenou okolnostem.

Shledá-li Soudní dvůr Evropské unie, že došlo k porušení povinnosti, může členskému státu uložit zaplacení paušální částky nebo penále, které nepřekročí výši navrženou Komisí. Platební povinnost nabude účinku ke dni stanovenému Soudním dvorem Evropské unie v jeho rozsudku.

ČLÁNEK III-363

Evropské zákony nebo evropská nařízení Rady mohou na Soudní dvůr Evropské unie přenést neomezenou soudní pravomoc týkající se sankcí, které jsou v nich uvedeny.

ČLÁNEK III-364

Aniž jsou dotčena ostatní ustanovení Ústavy, může evropský zákon na Soudní dvůr Evropské unie přenést v míře, kterou stanoví, pravomoc rozhodovat ve sporech týkajících se používání aktů přijatých na základě Ústavy, které vytvářejí evropská práva duševního vlastnictví.

ČLÁNEK III-365

1. Soudní dvůr Evropské unie přezkoumává legalitu evropských zákonů a rámcových zákonů, aktů Rady, Komise a Evropské centrální banky, s výjimkou doporučení a stanovisek, a aktů Evropského parlamentu a Evropské rady, které mají právní účinky vůči třetím osobám. Rovněž přezkoumává legalitu aktů institucí a jiných subjektů Unie, které mají právní účinky vůči třetím osobám.
2. Pro účely odstavce 1 má Soudní dvůr Evropské unie pravomoc rozhodovat o žalobách podaných členskými státy, Evropským parlamentem, Radou nebo Komisí pro nedostatek příslušnosti, pro porušení podstatných formálních náležitostí, pro porušení Ústavy nebo jakéhokoli právního předpisu týkajícího se jejího provádění anebo pro zneužití pravomoci.
3. Soudní dvůr Evropské unie má za podmínek uvedených v odstavcích 1 a 2 pravomoc rozhodovat o žalobách podaných Účetním dvorem, Evropskou centrální bankou a Výborem regionů k ochraně jejich výsadních práv.
4. Každá fyzická nebo právnická osoba může za podmínek uvedených v odstavcích 1 a 2 podat žalobu proti aktům, které jsou jí určeny, nebo které se jí bezprostředně a osobně dotýkají, jakož i proti podzákonným právním aktům, které se jí bezprostředně týkají a nevyžadují přijetí prováděcích opatření.
5. Akty zřizující instituce a jiné subjekty Unie mohou stanovit zvláštní podmínky a úpravy týkající se žalob podávaných fyzickými nebo právnickými osobami proti aktům těchto institucí a jiných subjektů, které vůči nim mají právní účinky.

6. Žaloby uvedené v tomto článku musí být podány ve lhůtě dvou měsíců, a to podle okolností ode dne vyhlášení příslušného aktu, ode dne jeho oznámení navrhovateli nebo ode dne, kdy se o něm navrhovatel dozvěděl.

ČLÁNEK III-366

Je-li žaloba opodstatněná, Soudní dvůr Evropské unie prohlásí napadený akt za neplatný od počátku.

Soudní dvůr Evropské unie však uvede, považuje-li to za nezbytné, ty účinky aktu prohlášeného za neplatný, které jsou nadále považovány za zachované.

ČLÁNEK III-367

Poruší-li Evropský parlament, Evropská rada, Rada, Komise nebo Evropská centrální banka Ústavu svou nečinností, mohou členské státy a ostatní orgány Unie předložit věc Soudnímu dvoru Evropské unie, aby určil, že došlo k takovému porušení. Tento článek se za stejných podmínek použije na nečinnost institucí a jiných subjektů Unie.

Tato žaloba je přípustná pouze tehdy, byl-li příslušný orgán, instituce či jiný subjekt předem vyzván, aby jednal. Jestliže se orgán, instituce či jiný subjekt ve lhůtě dvou měsíců od této výzvy nevyjádří, může být žaloba podána v další lhůtě dvou měsíců.

Každá fyzická nebo právnická osoba může za podmínek uvedených v prvním a druhém pododstavci podat stížnost k Soudnímu dvoru Evropské unie na některý orgán, instituci či jiný subjekt Unie proto, že nevydaly akt této osobě určený, jiný než doporučení nebo stanovisko.

ČLÁNEK III-368

Orgán, instituce nebo jiný subjekt, jejichž akt byl prohlášen za neplatný nebo jejichž nečinnost byla prohlášena za odporující Ústavě, jsou povinny přijmout opatření vyplývající z rozsudku Soudního dvora Evropské unie.

Tato povinnost se netýká povinností, které mohou vyplynout z použití čl. III-431 druhého pododstavce.

ČLÁNEK III-369

Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat o předběžných otázkách týkajících se

- a) výkladu Ústavy,
- b) platnosti a výkladu aktů přijatých orgány, institucemi a jinými subjekty Unie.

Vyvstane-li taková otázka před soudem členského státu, může tento soud, považuje-li rozhodnutí o této otázce za nezbytné k vynesení svého rozsudku, požádat Soudní dvůr Evropské unie o rozhodnutí o této otázce.

Vyvstane-li taková otázka při jednání před soudem členského státu, jehož rozhodnutí nelze napadnout opravnými prostředky podle vnitrostátního práva, je tento soud povinen obrátit se na Soudní dvůr Evropské unie.

Pokud tato otázka vyvstane při jednání před soudem členského státu, které se týká osoby ve vazbě, rozhodne Soudní dvůr Evropské unie v co nejkratší lhůtě.

ČLÁNEK III-370

Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat spory o náhradu škody podle čl. III-431 druhého a třetího pododstavce.

ČLÁNEK III-371

Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat o legalitě aktů přijatých Evropskou radou nebo Radou podle článku I-59 výlučně na žádost členského státu dotčeného rozhodnutím Evropské rady nebo Rady, a to výhradně v otázce procedurálních ustanovení obsažených v uvedeném článku.

Tato žádost musí být podána do jednoho měsíce ode dne takového rozhodnutí. Soudní dvůr rozhodne ve lhůtě jednoho měsíce ode dne této žádosti.

ČLÁNEK III-372

Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat všechny spory mezi Unií a jejími zaměstnanci v mezích a za podmínek stanovených ve služebním řádu úředníků Unie a pracovním řádu ostatních zaměstnanců Unie.

ČLÁNEK III-373

Soudní dvůr Evropské unie má v mezích dále uvedených pravomoc rozhodovat spory, které se týkají

- a) plnění závazků členských států, jež vyplývají ze statutu Evropské investiční banky. Správní rada Banky má v této souvislosti pravomoci, které článek III-360 přiznává Komisi;
- b) usnesení Rady guvernérů Evropské investiční banky. Každý členský stát, Komise a správní rada Banky může v této souvislosti podat žalobu za podmínek stanovených v článku III-365;
- c) usnesení správní rady Evropské investiční banky. Žaloby proti těmto usnesením mohou za podmínek uvedených v článku III-365 podat pouze členské státy nebo Komise, a to pouze pro porušení formálního postupu stanoveného v čl. 19 odst. 2, 5, 6 a 7 statutu banky,

- d) plnění povinností národními centrálními bankami podle Ústavy a statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky. Rada guvernérů Evropské centrální banky má ve vztahu k národním centrálním bankám v této věci pravomoci, které článek III-360 přiznává Komisi ve vztahu k členským státům. Shledá-li Soudní dvůr Evropské unie, že národní centrální banka nesplnila povinnost podle Ústavy, je tato banka povinna učinit opatření, která vyplývají z rozsudku Soudního dvora Evropské unie.

ČLÁNEK III-374

Soudní dvůr Evropské unie má pravomoc rozhodovat na základě rozhodčí doložky obsažené ve veřejnoprávní nebo v soukromoprávní smlouvě uzavřené Unií nebo jejím jménem.

ČLÁNEK III-375

1. S výhradou pravomocí svěřených Soudnímu dvoru Evropské unie Ústavou nejsou spory, v nichž je Unie stranou, vyňaty z pravomoci vnitrostátních soudů.
2. Členské státy se zavazují, že spory o výklad nebo uplatňování Ústavy nebudou řešit jinak, než jak stanoví Ústava.
3. Soudní dvůr má pravomoc rozhodovat všechny spory mezi členskými státy, které souvisejí s předmětem Ústavy, jsou-li mu tyto spory předloženy na základě rozhodčí smlouvy.

ČLÁNEK III-376

Soudní dvůr Evropské unie nemá pravomoc ve vztahu k článkům I-40 a I-41, ustanovením hlavy V kapitoly II o společné zahraniční a bezpečnostní politice a článku III-293, pokud se týká společné zahraniční a bezpečnostní politiky.

Soudní dvůr Evropské unie však má pravomoc kontrolovat dodržování článku III-308 a rozhodovat o žalobách podaných za podmínek stanovených v čl. III-365 odst. 4, které se týkají přezkumu legality evropských rozhodnutí, jimiž se stanoví omezující opatření vůči fyzickým nebo právnickým osobám, přijatých Radou na základě hlavy V kapitoly II.

ČLÁNEK III-377

Při výkonu svých pravomocí týkajících se ustanovení hlavy III kapitoly IV oddílů 4 a 5 o prostoru svobody, bezpečnosti a práva, není Soudní dvůr Evropské unie příslušný přezkoumávat platnost nebo přiměřenost operací vedených policií nebo jinými donucovacími orgány členského státu, ani rozhodovat o výkonu odpovědnosti členských států za udržování veřejného pořádku a ochranu vnitřní bezpečnosti.

ČLÁNEK III-378

Dotýká-li se spor aktu s obecnou působností přijatého orgánem, institucí nebo jiným subjektem Unie, může se každá strana, i když lhůta stanovená v čl. III-365 odst. 6 uplynula, domáhat z důvodů stanovených v čl. III-365 odst. 2 před Soudním dvorem Evropské unie nepoužitelnosti tohoto aktu.

ČLÁNEK III-379

1. Žaloby podané u Soudního dvora Evropské unie nemají odkladný účinek. Má-li však tento soudní dvůr za to, že to okolnosti vyžadují, může nařídít odklad provádění napadeného aktu.
2. Soudní dvůr Evropské unie může ve věcech, které mu byly předloženy, nařídít nezbytná předběžná opatření.

ČLÁNEK III-380

Rozsudky Soudního dvora Evropské unie jsou vykonatelné za podmínek stanovených v článku III-401.

ČLÁNEK III-381

Statut Soudního dvora Evropské unie se stanoví protokolem.

Ustanovení statutu lze s výjimkou hlavy I a článku 64 změnit evropským zákonem. Přijme se buď na žádost Soudního dvora a po konzultaci s Komisí, nebo na návrh Komise a po konzultaci se Soudním dvorem.

Pododdíl 6

Evropská centrální banka

ČLÁNEK III-382

1. Rada guvernérů Evropské centrální banky se skládá z členů Výkonné rady Evropské centrální banky a z guvernérů národních centrálních bank členských států, na které se nevztahuje výjimka podle článku III-197.
2. Výkonná rada se skládá z prezidenta, viceprezidenta a čtyř dalších členů.

Prezident, viceprezident a další členové Výkonné rady jsou jmenováni z uznávaných osob s profesionální zkušeností v měnových nebo bankovních záležitostech Evropskou radou kvalifikovanou většinou na doporučení Rady, po konzultaci s Evropským parlamentem a Radou guvernérů Evropské centrální banky.

Jejich funkční období je osmileté; nemohou být jmenováni opakovaně.

Členy Výkonné rady mohou být pouze státní příslušníci členských států.

ČLÁNEK III-383

1. Předseda Rady a člen Komise se mohou bez hlasovacího práva účastnit zasedání Rady guvernérů Evropské centrální banky.

Předseda Rady může předkládat Radě guvernérů Evropské centrální banky návrhy k projednání.

2. Prezident Evropské centrální banky je zván k účasti na zasedáních Rady, když Rada projednává záležitosti mající vztah k cílům a k úkolům Evropského systému centrálních bank.

3. Evropská centrální banka předkládá výroční zprávu o činnosti Evropského systému centrálních bank a o měnové politice za uplynulý a běžný rok Evropskému parlamentu, Evropské radě, Radě a Komisi. Prezident Evropské centrální banky tuto zprávu předkládá Evropskému parlamentu, který na jejím základě může zahájit obecnou rozpravu, a Radě.

Prezident Evropské centrální banky a další členové Výkonné rady mohou na žádost Evropského parlamentu nebo z vlastního podnětu vystoupit před příslušnými orgány Evropského parlamentu.

Pododdíl 7

Účetní dvůr

ČLÁNEK III-384

1. Účetní dvůr přezkoumává účetnictví všech příjmů a výdajů Unie. Přezkoumává rovněž účetnictví všech příjmů a výdajů každé instituce nebo jiného subjektu zřízeného Uníí, pokud to akt zřizující tuto instituci nebo tento jiný subjekt nevyklučuje.

Účetní dvůr předkládá Evropskému parlamentu a Radě prohlášení o věrohodnosti účetnictví a o legalitě a řádnosti podkladových operací, které bude zveřejněno v *Úředním věstníku Evropské unie*. Toto prohlášení může být doplněno zvláštním hodnocením ke každé hlavní oblasti činnosti Unie.

2. Účetní dvůr přezkoumává legalitu a řádnost příjmů a výdajů a přesvědčuje se o řádnosti finančního řízení. Podává přitom zprávy zejména o jakýchkoli nesrovnalostech.

Kontrola příjmů se provádí porovnáním splatných pohledávek a došlých úhrad ve prospěch Unie.

Kontrola výdajů se provádí porovnáním přijatých závazků a poskytnutých úhrad.

Kontroly mohou být prováděny před účetní závěrkou příslušného rozpočtového roku.

3. Kontrola se provádí na základě účetních dokladů a podle potřeby i na místě v ostatních orgánech Unie, nebo v prostorách jakékoli instituce nebo jiného subjektu, který spravuje příjmy a výdaje jménem Unie a v členských státech, včetně prostor fyzických a právnických osob, které přijímají platby z rozpočtu. V členských státech se kontrola provádí v součinnosti s vnitrostátními orgány kontroly účetnictví, a nemají-li tyto orgány potřebné pravomoci, v součinnosti s příslušnými vnitrostátními místy. Účetní dvůr a vnitrostátní orgány kontroly účetnictví členských států spolupracují se vzájemnou důvěrou a při uznávání vzájemné nezávislosti. Tyto orgány nebo útvary sdělí Účetnímu dvoru, zda se na kontrole zamýšlejí podílet.

Ostatní orgány, instituce nebo jiné subjekty spravující příjmy a výdaje jménem Unie, fyzické nebo právnické osoby přijímající platby z rozpočtu a vnitrostátní orgány kontroly účetnictví, nebo nemají-li potřebné pravomoci, příslušná vnitrostátní místa, předají Účetnímu dvoru na jeho žádost veškeré podklady a informace nezbytné pro splnění jeho úkolů.

Právo Účetního dvora na přístup k informacím Evropské investiční banky, týkajícím se její činnosti při správě příjmů a výdajů Unie, bude upraveno dohodou mezi Účetním dvorem, bankou a Komisí. Účetní dvůr má právo na přístup k informacím, které jsou nutné pro přezkoumání příjmů a výdajů Unie spravovaných bankou, i tehdy, pokud k takové dohodě nedojde.

4. Účetní dvůr vypracuje po skončení každého rozpočtového roku výroční zprávu. Tato zpráva se předkládá ostatním orgánům a zveřejňuje se v *Úředním věstníku Evropské unie* spolu s odpověďmi orgánů na připomínky Účetního dvora.

Může dále kdykoli předkládat své připomínky k jednotlivým otázkám, zejména ve formě zvláštních zpráv, a na žádost některého jiného orgánu zaujímat stanoviska.

Výroční zprávy, zvláštní zprávy a stanoviska přijímá Účetní dvůr většinou hlasů všech svých členů. Může nicméně vytvořit ze svého středu senáty pro přijímání určitých kategorií zpráv nebo stanovisek za podmínek stanovených v jeho jednacím řádu.

Je nápomocen Evropskému parlamentu a Radě při výkonu jejich pravomocí při kontrole plnění rozpočtu.

Přijme svůj jednací řád. Jednací řád vyžaduje schválení Radou.

ČLÁNEK III-385

1. Členové Účetního dvora jsou vybíráni z osob, které ve svých státech pracují nebo pracovaly v orgánech vnější kontroly účetnictví nebo které mají pro tuto funkci zvláštní kvalifikaci. Musí poskytovat veškeré záruky nezávislosti.

2. Členové Účetního dvora jsou jmenováni na dobu šesti let. Mohou být jmenováni opakovaně. Rada přijme evropské rozhodnutí, jímž se stanoví seznam členů sestavený podle návrhů podaných každým členským státem. Rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

Členové Účetního dvora volí ze svého středu předsedu na dobu tří let. Předseda může být zvolen opakovaně.

3. Členové Účetního dvora při plnění svých úkolů nevyžadují ani nepřijímají pokyny od žádné vlády ani jiného subjektu. Zdrží se jakéhokoli jednání neslučitelného se svou funkcí.

4. Během funkčního období nesmějí členové Účetního dvora vykonávat žádnou jinou výdělečnou nebo nevýdělečnou profesionální činnost. Při svém nástupu do funkce se slavnostně zavazují respektovat během výkonu své funkce i po jejím ukončení povinnosti vyplývající z jejich postavení, zejména povinnost čestného a zdrženlivého jednání při přijímání některých funkcí nebo některých výhod po uplynutí funkčního období.

5. Mimo případy pravidelných obměn a smrti končí výkon funkce členů Účetního dvora odstoupením nebo odvoláním vyhlášeným Soudním dvorem podle odstavce 6.

Dotyčný člen je nahrazen pro zbývající část funkčního období.

Mimo případy odvolání zastávají členové Účetního dvora svou funkci až do okamžiku svého nahrazení.

6. Člen Účetního dvora může být odvolán ze své funkce a zbaven nároku na důchod nebo jej nahrazující požitky jen v případě, že Soudní dvůr na žádost Účetního dvora shledá, že přestal splňovat podmínky nezbytné k výkonu jeho funkce nebo neplní povinnosti vyplývající z jeho funkce.

ODDÍL 2

PORADNÍ INSTITUCE UNIE

Pododdíl 1

Výbor regionů

ČLÁNEK III-386

Počet členů Výboru regionů nesmí překročit 350. Rada na návrh Komise jednomyslně přijme evropské rozhodnutí stanovící složení výboru.

Členové výboru a náhradníci jsou ve stejném počtu jmenováni na dobu pěti let. Mohou být jmenováni opakovaně. Nemohou být současně členy Evropského parlamentu.

Rada přijme evropské rozhodnutí, jímž se stanoví seznam členů a náhradníků sestavený podle návrhů podaných každým členským státem.

Uplynutím mandátu uvedeného v čl. I-32 odst. 2, na jehož základě byli navrženi, končí funkční období členů výboru a členové výboru jsou stejným postupem nahrazeni na zbytek funkčního období.

ČLÁNEK III-387

Výbor regionů volí z řad svých členů předsedu a předsednictvo na dobu dva a půl roku.

Svolává jej jeho předseda na žádost Evropského parlamentu, Rady nebo Komise. Může se také sejít z vlastního podnětu.

Přijme svůj jednací řád.

ČLÁNEK III-388

Evropský parlament, Rada nebo Komise konzultují Výbor regionů v případech, kdy tak Ústava stanoví, a ve všech ostatních případech, v nichž to některý z těchto orgánů považuje za vhodné, zejména v případech týkajících se přeshraniční spolupráce.

Považují-li to Evropský parlament, Rada nebo Komise za nutné, určí výboru pro předložení jeho stanoviska lhůtu nejméně jednoho měsíce od jejího oznámení předsedovi. Po uplynutí stanovené lhůty mohou jednat i bez tohoto stanoviska.

Je-li Hospodářský a sociální výbor konzultován, Evropský parlament, Rada nebo Komise o tomto vyžádání stanoviska informují Výbor regionů. Usoudí-li Výbor regionů, že jsou dotčeny zvláštní regionální zájmy, může v této věci zaujmout stanovisko. Může rovněž zaujmout stanovisko z vlastního podnětu.

Stanovisko výboru a zápis z jeho jednání se postupují Evropskému parlamentu, Radě a Komisi.

Pododdíl 2

Hospodářský a sociální výbor

ČLÁNEK III-389

Počet členů Hospodářského a sociálního výboru nesmí překročit 350. Rada na návrh Komise jednomyslně přijme evropské rozhodnutí stanovící složení výboru.

ČLÁNEK III-390

Členové Hospodářského a sociálního výboru jsou jmenováni na dobu pěti let. Mohou být jmenováni opakovaně.

Rada přijme evropské rozhodnutí, jímž se stanoví seznam členů sestavený podle návrhů podaných každým členským státem.

Rada rozhoduje po konzultaci s Komisí. Může si vyžádat názor evropských organizací, které představují jednotlivá hospodářská a sociální odvětví, jichž se týkají činnosti Unie.

ČLÁNEK III-391

Hospodářský a sociální výbor volí z řad svých členů předsedu a předsednictvo na dobu dva a půl roku.

Svolává jej jeho předseda na žádost Evropského parlamentu, Rady nebo Komise. Může se také sejít z vlastního podnětu.

Přijme svůj jednací řád.

ČLÁNEK III-392

Evropský parlament, Rada nebo Komise konzultují Hospodářský a sociální výbor v případech, kdy tak Ústava stanoví. Tyto orgány mohou výbor konzultovat, kdykoli to považují za vhodné. Výbor může rovněž zaujmout stanovisko z vlastního podnětu.

Považují-li to Evropský parlament, Rada nebo Komise za nutné, určí výboru pro předložení jeho stanoviska lhůtu nejméně jednoho měsíce od jejího oznámení předsedovi. Po uplynutí stanovené lhůty mohou jednat i bez tohoto stanoviska.

Stanovisko výboru a zápis z jeho jednání se postupují Evropskému parlamentu, Radě a Komisi.

ODDÍL 3

EVROPSKÁ INVESTIČNÍ BANKA

ČLÁNEK III-393

Evropská investiční banka má právní subjektivitu.

Jejími členy jsou členské státy.

Statut Evropské investiční banky se stanoví protokolem.

Evropským zákonem Rady lze změnit statut Evropské investiční banky. Rada rozhoduje jednomyslně buď na žádost Evropské investiční banky a po konzultaci s Evropským parlamentem a Komisí, nebo na návrh Komise a po konzultaci s Evropským parlamentem a Evropskou investiční bankou.

ČLÁNEK III-394

Úkolem Evropské investiční banky je přispívat k vyváženému a nerušenému rozvoji vnitřního trhu v zájmu Unie; využívá k tomu jak kapitálového trhu, tak vlastních zdrojů. Za tím účelem zejména neziskovým poskytováním půjček a záruk usnadňuje financování dále uvedených projektů ve všech odvětvích hospodářství:

- a) projektů na rozvoj méně rozvinutých oblastí;
- b) projektů na modernizaci nebo konverzi podniků anebo na vytvoření nových činností vyplývajících z vytváření nebo fungování vnitřního trhu, které pro svůj rozsah nebo pro svou povahu nemohou být plně kryty dostupnými finančními prostředky v jednotlivých členských státech;
- c) projektů společného zájmu více členských států, které pro svůj rozsah nebo povahu nemohou být plně kryty dostupnými finančními prostředky v jednotlivých členských státech.

Při plnění svých úkolů usnadňuje Evropská investiční banka financování investičních programů s využitím strukturálních fondů a dalších finančních nástrojů Unie.

ODDÍL 4

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ ORGÁNŮM, INSTITUCÍM A
JINÝM SUBJEKTŮM UNIE

ČLÁNEK III-395

1. Rozhoduje-li Rada na návrh Komise, může takový návrh změnit pouze jednomyslným rozhodnutím, s výjimkou případů uvedených v člancích I-55, I-56, čl. III-396 odst. 10 a 13, článku III-404 a čl. III-405 odst. 2.
2. Dokud Rada nerozhodne, může Komise kdykoli během postupu vedoucího k přijetí aktu Unie svůj návrh změnit.

ČLÁNEK III-396

1. Přijímají-li se podle Ústavy evropské zákony nebo rámcové zákony řádným legislativním postupem, použijí se následující ustanovení.
2. Komise předloží Evropskému parlamentu a Radě návrh.

První čtení

3. Evropský parlament zaujme svůj postoj v prvním čtení a postoupí jej Radě.
4. Schválí-li Rada postoj Evropského parlamentu, je dotyčný akt přijat ve znění odpovídajícím postoji Evropského parlamentu.

5. Neschválí-li Rada postoj Evropského parlamentu, přijme svůj postoj v prvním čtení a postoupí jej Evropskému parlamentu.

6. Rada podrobně informuje Evropský parlament o důvodech, na základě kterých přijala postoj v prvním čtení. Komise podrobně informuje Evropský parlament o svém postoji.

Druhé čtení

7. Jestliže ve lhůtě tří měsíců od tohoto postoupení Evropský parlament

- a) schválí postoj Rady v prvním čtení nebo nepřijme žádné usnesení, pokládá se dotyčný akt za přijatý ve znění odpovídajícím postoji Rady;
- b) odmítne postoj Rady v prvním čtení většinou hlasů všech svých členů, pokládá se navrhovaný akt za nepřijatý;
- c) navrhne většinou hlasů všech svých členů změny postoje Rady v prvním čtení, postoupí se změněný text Radě a Komisi, která k těmto změnám zaujme stanovisko.

8. Jestliže ve lhůtě tří měsíců od obdržení změn Evropského parlamentu Rada kvalifikovanou většinou

- a) schválí všechny tyto změny, pokládá se dotyčný akt za přijatý;
- b) neschválí všechny změny, svolá předseda Rady po dohodě s předsedou Evropského parlamentu ve lhůtě šesti týdnů dohodovací výbor.

9. O návrzích změn, k nimž Komise zaujala odmítavé stanovisko, Rada rozhoduje jednomyslně.

Dohodovací postup

10. Dohodovací výbor, který se skládá z členů Rady nebo z jejich zástupců a ze stejného počtu členů zastupujících Evropský parlament, má za úkol dosáhnout přijetí dohody o společném návrhu kvalifikovanou většinou členů Rady nebo jejich zástupců a většinou členů zastupujících Evropský parlament ve lhůtě šesti týdnů od svého svolání, a to na základě postojů Evropského parlamentu a Rady ve druhém čtení.

11. Komise se účastní jednání dohodovacího výboru a vyvíjí veškerou činnost potřebnou ke sblížení postojů Evropského parlamentu a Rady.

12. Neschválí-li dohodovací výbor ve lhůtě šesti týdnů od svého svolání společný návrh, pokládá se navrhovaný akt za nepřijatý.

Třetí čtení

13. Schválí-li dohodovací výbor v této lhůtě společný návrh, mají Evropský parlament, který se usnáší nadpoloviční většinou odevzdaných hlasů, a Rada, která rozhoduje kvalifikovanou většinou, ode dne tohoto schválení šest týdnů na to, aby přijaly navrhovaný akt v souladu se společným návrhem. Pokud tak neučiní, pokládá se navrhovaný akt za nepřijatý.

14. Lhůty tři měsíců a šesti týdnů uvedené v tomto článku se prodlužují z podnětu Evropského parlamentu nebo Rady, první nejvýše o jeden měsíc a druhá nejvýše o dva týdny.

Zvláštní ustanovení

15. Je-li evropský zákon nebo rámcový zákon v případech uvedených v Ústavě podán k řádnému legislativnímu postupu z podnětu skupiny členských států, na doporučení Evropské centrální banky nebo na žádost Soudního dvora, nepoužije se odstavec 2, druhá věta odstavce 6 a odstavec 9.

V takovém případě Evropský parlament a Rada předají Komisi návrh aktu i se svými postoji v prvním a druhém čtení. Evropský parlament nebo Rada mohou kdykoli během celého postupu požádat Komisi o stanovisko, které může Komise rovněž vydat z vlastního podnětu. Pokud to pokládá za nezbytné, může se rovněž podílet na činnosti dohodovacího výboru podle odstavce 11.

ČLÁNEK III-397

Evropský parlament, Rada a Komise se navzájem konzultují a vzájemnou dohodou upravují způsoby své spolupráce. Za tímto účelem mohou v souladu s Ústavou uzavírat interinstitucionální dohody, které mohou mít závaznou povahu.

ČLÁNEK III-398

1. Při plnění svých úkolů se orgány, instituce a jiné subjekty Unie opírají o otevřenou, efektivní a nezávislou evropskou správu.

2. V souladu se služebním řádem a pracovním řádem přijatými na základě článku III-427 stanoví evropský zákon za tímto účelem ustanovení.

ČLÁNEK III-399

1. Orgány, instituce a jiné subjekty Unie zajišťují transparentnost své činnosti a podle článku I-50 stanoví ve svých jednacích řádech zvláštní ustanovení o přístupu veřejnosti ke svým dokumentům. Soudní dvůr Evropské unie, Evropská centrální banka a Evropská investiční banka podléhají čl. I-50 odst. 3 a tohoto článku, pouze pokud vykonávají své správní funkce.

2. Evropský parlament a Rada zajistí zveřejnění dokumentů týkajících se legislativního postupu za podmínek stanovených evropským zákonem podle čl. I-50 odst. 3.

ČLÁNEK III-400

1. Rada přijme evropská nařízení a rozhodnutí, která stanoví

- a) platy, náhrady a důchody předsedy Evropské rady, předsedy Komise, ministra zahraničních věcí Unie, členů Komise, předsedů, členů a tajemníků Soudního dvora Evropské unie a generálního tajemníka Rady.
- b) pracovní podmínky a zejména platy, náhrady a důchody předsedy a členů Účetního dvora.

c) veškeré náhrady poskytované místo odměny osobám uvedeným v písmenech a) a b).

2. Rada přijme evropská nařízení a rozhodnutí, která stanoví náhrady členů Hospodářského a sociálního výboru.

ČLÁNEK III-401

Akty Rady, Komise nebo Evropské centrální banky, které ukládají peněžitý závazek jiným osobám než členským státům, jsou podkladem pro výkon rozhodnutí.

Výkon rozhodnutí se řídí pravidly občanského procesního práva toho státu, na jehož území se provádí. Doložku vykonatelnosti připojí po přezkoumání rozhodnutí, omezeném jen na ověření pravosti, vnitrostátní orgán, který k tomu určí vláda každého členského státu; jeho určení dá na vědomí Komisi a Soudnímu dvoru Evropské unie.

Jsou-li na žádost oprávněné strany splněny tyto formální náležitosti, může tato strana v souladu s vnitrostátním právem požádat o výkon rozhodnutí přímo příslušný orgán.

Výkon rozhodnutí může být zastaven pouze na základě rozhodnutí Soudního dvora Evropské unie. Kontrola řádného provádění výkonu rozhodnutí však spadá do pravomoci vnitrostátních soudních orgánů.

KAPITOLA II

FINANČNÍ USTANOVENÍ

ODDÍL 1

VÍCELETÝ FINANČNÍ RÁMEC

ČLÁNEK III-402

1. Víceletý finanční rámec se v souladu s článkem I-55 stanoví nejméně na dobu pěti let.
2. Finanční rámec stanoví výši ročních horních hranic položek závazků podle kategorie výdajů a ročních horních hranic položek plateb. Kategorie výdajů, kterých je omezený počet, odpovídají hlavním oblastem činnosti Unie.
3. Finanční rámec stanoví jakákoli další ustanovení, která jsou účelná pro hladký průběh ročního rozpočtového procesu.
4. Nebyl-li do uplynutí předcházejícího finančního rámce přijat evropský zákon Rady, který stanoví nový finanční rámec, prodlouží se platnost horní hranice a další ustanovení odpovídající poslednímu roku předcházejícího rámce až do přijetí tohoto zákona.
5. Evropský parlament, Rada a Komise činí během celého procesu vedoucího k přijetí finančního rámce všechna nezbytná opatření k usnadnění úspěšného dokončení tohoto procesu.

ODDÍL 2

ROČNÍ ROZPOČET UNIE

ČLÁNEK III-403

Rozpočtový rok začíná 1. ledna a končí 31. prosince.

ČLÁNEK III-404

Evropský zákon stanoví roční rozpočet Unie v souladu s těmito ustanoveními:

1. Každý orgán sestaví před 1. červencem předběžný odhad svých výdajů na příští rozpočtový rok. Komise shrne tyto odhady do návrhu rozpočtu, jež může obsahovat odlišné odhady.

Návrh rozpočtu zahrnuje odhad příjmů a odhad výdajů.

2. Komise předloží návrh obsahující předlohu rozpočtu Evropskému parlamentu a Radě nejpozději do 1. září roku předcházejícího roku, ve kterém má být rozpočet plněn.

Komise může předlohu rozpočtu v průběhu procesu měnit, a to až do svolání dohodovacího výboru podle odstavce 5.

3. Rada přijme svůj postoj k předloze rozpočtu a postoupí ji Evropskému parlamentu nejpozději do 1. října roku předcházejícího roku, ve kterém má být rozpočet plněn. Podrobně informuje Evropský parlament o důvodech, na základě kterých postoj přijala.

4. Jestliže ve lhůtě čtyřiceti dvou dnů od tohoto postoupení Evropský parlament
  - a) schválí postoj Rady, je evropský zákon o rozpočtu přijat;
  - b) nepřijme žádné usnesení, pokládá se evropský zákon o rozpočtu za přijatý;
  - c) přijme změny většinou hlasů všech svých členů, postoupí se změněná předloha Radě a Komisi. Předseda Evropského parlamentu po dohodě s předsedou Rady neprodleně svolá dohodovací výbor. Pokud však do deseti dnů od tohoto postoupení Rada Evropskému parlamentu sdělí, že schvaluje všechny změny, dohodovací výbor se nesejde.

5. Dohodovací výbor, který se skládá z členů Rady nebo z jejich zástupců a ze stejného počtu členů zastupujících Evropský parlament, má za úkol dosáhnout přijetí dohody o společné předloze kvalifikovanou většinou členů Rady nebo jejich zástupců a většinou členů zastupujících Evropský parlament ve lhůtě dvaceti jednoho dne od svého svolání, a to na základě postojů Evropského parlamentu a Rady.

Komise se účastní jednání dohodovacího výboru a vyvíjí veškerou činnost potřebnou ke sblížení postojů Evropského parlamentu a Rady.

6. Dohodne-li se dohodovací výbor ve lhůtě dvaceti jednoho dne podle odstavce 5 na společné předloze, mají Evropský parlament a Rada ode dne této dohody čtrnáct dní na to, aby společnou předlohu schválily.

7. Jestliže ve lhůtě čtrnácti dnů podle odstavce 6

- a) Evropský parlament i Rada schválí společnou předlohu nebo nepřijmou žádné rozhodnutí, nebo jestliže jeden z těchto orgánů společnou předlohu schválí, zatímco druhý nepřijme žádné rozhodnutí, pokládá se evropský zákon o rozpočtu za přijatý s konečnou platností v souladu se společnou předlohou; nebo
  - b) Evropský parlament, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů, i Rada společnou předlohu zamítnou, nebo pokud jeden z těchto orgánů společnou předlohu zamítne, zatímco druhý nepřijme žádné rozhodnutí, Komise předloží novou předlohu rozpočtu; nebo
  - c) Evropský parlament, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů, zamítne společnou předlohu, zatímco Rada ji schválí, Komise předloží novou předlohu rozpočtu; nebo
  - d) Evropský parlament schválí společnou předlohu, zatímco Rada ji zamítne, Evropský parlament, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů a třipětinovou většinou odevzdaných hlasů, může ve lhůtě čtrnácti dnů ode dne zamítnutí Radou rozhodnout o potvrzení všech nebo některých změn uvedených v odst. 4 písm. c). Není-li některá změna Evropského parlamentu potvrzena, zachová se postoj dohodnutý dohodovacím výborem k rozpočtové linii, která je předmětem změny. Evropský zákon o rozpočtu se pokládá za přijatý s konečnou platností na tomto základě.
8. Nedohodne-li se dohodovací výbor ve lhůtě dvaceti jednoho dne podle odstavce 5 na společné předloze, Komise předloží novou předlohu rozpočtu.

9. Po ukončení postupu uvedeného v tomto článku prohlásí předseda Evropského parlamentu, že evropský zákon o rozpočtu je přijat s konečnou platností.

10. Každý orgány vykonává pravomoci svěřené mu podle tohoto článku při dodržování Ústavy a aktů přijatých na jejím základě, zejména pokud jde o vlastní zdroje Unie a o rovnováhu příjmů a výdajů.

ČLÁNEK III-405

1. Pokud na začátku rozpočtového roku nebyl schválen evropský zákon o rozpočtu s konečnou platností, mohou být výdaje prováděny měsíčně podle kapitol v souladu s evropským zákonem podle článku III-412, a to až do výše jedné dvanáctiny položek zapsaných v dotyčné kapitole rozpočtu předešlého rozpočtového roku, přičemž tato částka nesmí překročit jednu dvanáctinu položek předpokládaných ve stejné kapitole předlohy rozpočtu.

2. Rada může na návrh Komise a za předpokladu dodržení ostatních podmínek uvedených v odstavci 1 přijmout evropské rozhodnutí opravňující k tomu, aby výdaje překročily jednu dvanáctinu, v souladu s evropským zákonem podle článku III-412. Rada toto rozhodnutí neprodleně postoupí Evropskému parlamentu.

Uvedené evropské rozhodnutí stanoví nezbytná opatření týkající se zdrojů k použití tohoto článku, v souladu s evropskými zákony uvedenými v čl. I-55 odst. 3 a 4.

Vstoupí v platnost třicet dnů po svém přijetí, pokud se v této lhůtě Evropský parlament, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů, nerozhodl tyto výdaje snížit.

ČLÁNEK III-406

Za podmínek stanovených evropským zákonem podle článku III-412 je možné převést položky nevyčerpané do konce rozpočtového roku, s výjimkou položek určených na výdaje na zaměstnance, výlučně do rozpočtu bezprostředně následujícího rozpočtového roku.

Položky jsou rozděleny do kapitol zahrnujících výdaje podle jejich druhu nebo určení a dále rozčleněny podle potřeby v souladu s evropským zákonem podle článku III-412.

Výdaje

- Evropského parlamentu,
- Evropské rady a Rady,
- Komise a
- Soudního dvora Evropské unie

tvoří samostatné oddíly rozpočtu, aniž je dotčen zvláštní režim stanovený pro některé společné výdaje.

ODDÍL 3

PLNĚNÍ ROZPOČTU A ABSOLUTORIUM

ČLÁNEK III-407

Komise plní rozpočet ve spolupráci s členskými státy, v souladu s evropským zákonem podle článku III-412, na vlastní odpovědnost a v mezích přidělených prostředků, v souladu se zásadou řádného finančního řízení. Členské státy spolupracují s Komisí, aby zajistily využití prostředků v souladu s touto zásadou.

Evropský zákon podle článku III-412 stanoví pro členské státy povinnost kontroly a auditu při plnění rozpočtu, jakož i vyplývající odpovědnosti. Stanoví odpovědnosti a podrobná pravidla, podle kterých se každý orgán podílí na provádění svých výdajů.

V rámci rozpočtu může Komise v mezích a za podmínek stanovených evropským zákonem podle článku III-412 převádět prostředky z jedné kapitoly do druhé nebo z jedné jednotky nižšího členění do druhé.

ČLÁNEK III-408

Komise předkládá každoročně Evropskému parlamentu a Radě závěrečný účet operací prováděných v rámci rozpočtu za uplynulý rozpočtový rok. Dále jim předává finanční rozvahu aktiv a pasiv Unie.

Komise rovněž předkládá Evropskému parlamentu a Radě hodnotící zprávu o financích Unie založenou na dosažených výsledcích, zejména ve vztahu k zadání, které Evropský parlament a Rada uvedly na základě článku III-409.

ČLÁNEK III-409

1. Evropský parlament na doporučení Rady uděluje Komisi absolutorium za plnění rozpočtu. Za tím účelem Rada a poté Evropský parlament přezkoumají závěrečný účet, finanční rozvahu a hodnotící zprávu podle článku III-408, výroční zprávu Účetního dvora, k níž jsou připojeny odpovědi kontrolovaných orgánů na jeho zjištění, prohlášení uvedené v čl. III-384 odst. 1 druhém pododstavci, jakož i příslušné zvláštní zprávy Účetního dvora.
2. Před udělením absolutoria Komisi nebo z jiného důvodu v souvislosti s výkonem svých rozpočtových pravomocí si může Evropský parlament vyžádat vystoupení Komise týkající se provádění výdajů nebo fungování systémů finanční kontroly. Komise podá Evropskému parlamentu na jeho žádost všechny nezbytné informace.
3. Komise učiní všechna vhodná opatření, aby vyhověla připomínkám připojeným k rozhodnutí o udělení absolutoria a dalším připomínkám Evropského parlamentu, týkajícím se provádění výdajů, jakož i poznámkám provázejícím doporučení k udělení absolutoria, přijaté Radou.
4. Na žádost Evropského parlamentu nebo Rady podá Komise zprávu o opatřeních učiněných s ohledem na tyto připomínky a poznámky, a zejména o pokynech daných útvarům, které odpovídají za plnění rozpočtu. Tyto zprávy se předávají rovněž Účetnímu dvoru.

ODDÍL 4

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK III-410

Víceletý finanční rámec a roční rozpočet se sestavují v eurech.

ČLÁNEK III-411

Komise může za podmínky, že to oznámí příslušným orgánům dotyčných členských států, převádět pohledávky v měně jednoho členského státu do měny jiného členského státu, pokud je to nezbytné k tomu, aby jich mohlo být použito k cílům stanoveným Ústavou. Komise se podle možností zdrží provádění takových převodů, má-li volné nebo uvolnitelné pohledávky v měně, kterou potřebuje.

Komise jedná s každým dotčeným členským státem prostřednictvím orgánu, který tento stát určí. Při provádění finančních operací se obrací na emisní banku příslušného členského státu nebo na jiné finanční instituce, které tento stát schválil.

ČLÁNEK III-412

1. Evropský zákon stanoví
  - a) finanční pravidla určující zejména podrobnosti týkající se sestavování a plnění rozpočtu a předkládání a auditu účetnictví;

- b) pravidla pro kontrolu odpovědnosti účastníků finančních operací, a zejména schvalujících osob a účetních.

Evropský zákon se přijme po konzultaci s Účetním dvorem.

2. Rada přijme na návrh Komise evropské nařízení, které stanoví podrobnosti a postup, kterými se rozpočtové příjmy v rámci v systému vlastních zdrojů Unie dávají k dispozici Komisi, jakož i opatření, která se v případě potřeby použijí ke krytí hotovostních nároků. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem a Účetním dvorem.
3. Ve všech případech podle tohoto článku rozhoduje do 31. prosince 2006 Rada jednomyslně.

ČLÁNEK III-413

Evropský parlament, Rada a Komise zajistí, aby Unie měla k dispozici finanční prostředky, které jí umožní plnit právní závazky vůči třetím stranám.

ČLÁNEK III-414

V rámci rozpočtového procesu podle této kapitoly jsou z podnětu Komise svolávána pravidelná setkání předsedů Evropského parlamentu, Rady a Komise. Předsedové učiní všechna nezbytná opatření k tomu, aby podpořili vzájemnou dohodu a sbližování postojů jednotlivých orgánů, kterým předsedají, aby tak usnadnili provádění této kapitoly.

ODDÍL 5

BOJ PROTI PODVODŮM

ČLÁNEK III-415

1. Unie a členské státy bojují proti podvodům a jiným protiprávním jednáním poškozujícím nebo ohrožujícím finanční zájmy Unie opatřeními přijatými podle tohoto článku. Tato opatření mají odstrašující účinek a poskytují v členských státech a ve všech orgánech, institucích a jiných subjektech Unie účinnou ochranu.
2. Členské státy přijmou k zamezení podvodů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie stejná opatření, jaká přijímají k zamezení podvodů poškozujících nebo ohrožujících jejich vlastní finanční zájmy.
3. Aniž jsou dotčena ostatní ustanovení Ústavy, členské státy koordinují svou činnost zaměřenou na ochranu finančních zájmů Unie proti podvodům. Za tím účelem organizují s Komisí úzkou a pravidelnou spolupráci mezi příslušnými orgány.
4. K zajištění účinné a rovnocenné ochrany v členských státech a ve všech orgánech, institucích a jiných subjektech Unie stanoví evropský zákon nebo rámcový zákon opatření nezbytná k předcházení a potírání podvodů poškozujících nebo ohrožujících finanční zájmy Unie. Přijme se po konzultaci s Účetním dvorem.
5. Komise každoročně předkládá ve spolupráci s členskými státy Evropskému parlamentu a Radě zprávu o opatřeních, která byla přijata k provedení tohoto článku.

KAPITOLA III

POSÍLENÁ SPOLUPRÁCE

ČLÁNEK III-416

Každá posílená spolupráce musí být v souladu s Ústavou a právem Unie.

Tato spolupráce nesmí narušovat vnitřní trh ani hospodářskou, sociální a územní soudržnost. Nesmí vytvářet překážku ani diskriminaci v obchodu mezi členskými státy, ani mezi nimi vyvolávat narušení hospodářské soutěže.

ČLÁNEK III-417

Každá posílená spolupráce musí zachovávat pravomoci, práva a povinnosti členských států, které se jí neúčastní. Tyto státy pak nebrání jejímu provádění zúčastněnými členskými státy.

ČLÁNEK III-418

1. Při navázání je posílená spolupráce otevřená pro všechny členské státy, s výhradou dodržení případných podmínek účasti stanovených povolujícím evropským rozhodnutím. Je pro ně rovněž otevřená kdykoli, s výhradou dodržení, kromě případných uvedených podmínek, aktů již přijatých v jejím rámci.

Komise a členské státy účastníci se posílené spolupráce dbají na to, aby podporovaly účast co největšího počtu členských států.

2. Komise a případně ministr zahraničních věcí Unie pravidelně informují Evropský parlament a Radu o vývoji posílené spolupráce.

ČLÁNEK III-419

1. Členské státy, které si mezi sebou přejí navázat posílenou spolupráci v jedné z oblastí uvedených v Ústavě, s výjimkou oblastí výlučné pravomoci a společné zahraniční a bezpečnostní politiky, podají žádost Komisi a upřesní oblast a cíle navrhované posílené spolupráce. Komise může v tomto smyslu předložit Radě návrh. Pokud Komise návrh nepředloží, sdělí důvody daným členským státům.

Povolení k zavedení posílené spolupráce vydá evropským rozhodnutím Rada, která rozhoduje na návrh Komise a po obdržení souhlasu Evropského parlamentu.

2. Žádost členských států, které si přejí mezi sebou navázat posílenou spolupráci v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky, se podává Radě. Postoupí se ministru zahraničních věcí Unie, který zaujme stanovisko k souladuzamýšlené posílené spolupráce se společnou zahraniční a bezpečnostní politikou Unie, a Komisi, která zaujme stanovisko zejména k souladu zamýšlené posílené spolupráce s ostatními politikami Unie. Pro informaci se předá i Evropskému parlamentu.

Povolení k zavedení posílené spolupráce vydá evropským rozhodnutím Rada, která rozhoduje jednomyslně.

ČLÁNEK III-420

1. Každý členský stát, který si přeje účastnit se probíhající posílené spolupráce v jedné z oblastí podle čl. III-419 odst. 1, oznámí svůj záměr Radě a Komisi.

Ve lhůtě čtyř měsíců ode dne přijetí oznámení potvrdí Komise účast dotyčného členského státu.

V případě potřeby stanoví, že jsou splněny podmínky účasti, a přijme přechodná opatření, která jsou nezbytná pro použití aktů již přijatých v rámci posílené spolupráce.

Usoudí-li však Komise, že podmínky účasti splněny nejsou, uvede, jaká ustanovení mají být přijata pro splnění těchto podmínek a stanoví lhůtu pro opětovné přezkoumání žádosti. Po uplynutí této lhůty žádost znovu přezkoumá v souladu s druhým pododstavcem. Pokud Komise usoudí, že podmínky účasti stále nejsou splněny, může se dotyčný členský stát obrátit v této věci na Radu, která o žádosti rozhodne. Rada rozhoduje v souladu s čl. I-44 odst. 3. Na návrh Komise může rovněž přijmout přechodná opatření podle druhého pododstavce.

2. Každý členský stát, který si přeje účastnit se probíhající posílené spolupráce v rámci společné zahraniční a bezpečnostní politiky, oznámí svůj záměr Radě, ministři zahraničních věcí Unie a Komisi.

Rada potvrdí účast dotyčného členského státu po konzultaci s ministrem zahraničních věcí Unie a poté, co v případě potřeby stanoví, že jsou splněny podmínky účasti. Rada může na návrh ministra zahraničních věcí Unie rovněž přijmout nezbytná přechodná opatření pro použití aktů již přijatých v rámci posílené spolupráce. Pokud však Rada usoudí, že podmínky účasti splněny nejsou, uvede, jaká ustanovení mají být přijata pro splnění těchto podmínek a stanoví lhůtu pro opětovné přezkoumání žádosti o účast.

Pro účely tohoto odstavce rozhoduje Rada jednomyslně a v souladu s čl. I-44 odst. 3.

ČLÁNEK III-421

Náklady, které vznikají z provádění posílené spolupráce, s výjimkou správních nákladů orgánů, hradí zúčastněné členské státy, pokud všichni členové Rady po konzultaci s Evropským parlamentem jednomyslně nerozhodnou jinak.

ČLÁNEK III-422

1. Stanoví-li některé ustanovení Ústavy, které může být použito v rámci posílené spolupráce, že Rada rozhoduje jednomyslně, může Rada jednomyslně v souladu s postupem podle čl. I-44 odst. 3 přijmout evropské rozhodnutí o tom, že bude rozhodovat kvalifikovanou většinou.
2. Stanoví-li některé ustanovení Ústavy, které může být použito v rámci posílené spolupráce, že Rada přijímá evropské zákony nebo rámcové zákony zvláštním legislativním postupem, může Rada jednomyslně v souladu s postupem podle čl. I-43 odst. 3 přijmout evropské rozhodnutí o tom, že bude rozhodovat řádným legislativním postupem. Rada rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.
3. Odstavce 1 a 2 se nepoužijí na rozhodnutí související s vojenstvím nebo obranou.

ČLÁNEK III-423

Rada a Komise zajišťují soudržnost mezi činnostmi prováděnými v rámci posílené spolupráce a soudržnost těchto činností s politikami Unie a za tímto účelem spolupracují.

HLAVA VII

SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK III-424

S ohledem na strukturální sociální a hospodářskou situaci Guadeloupu, Francouzské Guayany, Martiniku, Réunionu, Azor, Madeiry a Kanárských ostrovů, která je prohlubována jejich odlehlostí, ostrovní povahou, malou rozlohou, složitým povrchem a podnebím a hospodářskou závislostí na malém množství produktů, přičemž neměnnost a spolupůsobení těchto faktorů vážným způsobem ohrožuje jejich rozvoj, přijímá Rada na návrh Komise evropské zákony, rámcové zákony, nařízení a rozhodnutí, zaměřené zejména na vytvoření podmínek pro uplatnění Ústavy na tyto regiony, včetně společných politik. Rozhoduje po konzultaci s Evropským parlamentem.

Akty uvedené v prvním pododstavci se týkají zejména celní a obchodní politiky, daňové politiky, svobodných pásem, zemědělské politiky a rybářské politiky, podmínek pro zásobování surovinami a základním spotřebním zbožím, státní podpory a podmínek přístupu ke strukturálním fondům a horizontálním programům Unie.

Rada přijme akty uvedené v prvním pododstavci s ohledem na zvláštní charakter a omezení nejvzdálenějších regionů, aniž by narušila integritu a soudržnost právního řádu Unie, včetně vnitřního trhu a společných politik.

ČLÁNEK III-425

Ústava se nijak nedotýká úpravy vlastnictví, uplatňované v členských státech.

ČLÁNEK III-426

Unie má v každém z členských států nejširší způsobilost k právům a právním úkonům, jakou jejich vnitrostátní právo přiznává právnickým osobám. Může zejména nabývat a zcizovat movitý i nemovitý majetek a vystupovat před soudem. Pro tento účel je zastupována Komisí. Unie je v otázkách spojených s fungováním jejích jednotlivých orgánů zastupována vzhledem k jejich správní samostatnosti každou z nich.

ČLÁNEK III-427

Evropský zákon stanoví služební řád úředníků a pracovní řád ostatních zaměstnanců Unie. Přijme se po konzultaci s dotčenými orgány.

ČLÁNEK III-428

K plnění úkolů, které jí jsou svěřeny, může Komise shromažďovat veškeré informace a provádět veškeré potřebné kontroly v mezích a za podmínek stanovených evropským nařízením nebo rozhodnutím přijatým Radou prostou většinou.

ČLÁNEK III-429

1. Aniž je dotčen článek 5 Protokolu o statutu Evropského systému centrálních bank a Evropské centrální banky, stanoví evropský zákon nebo rámcový zákon opatření k vypracování statistik, jestliže je to nezbytné k provádění činností Unie.
2. Při vypracování statistik se dodržuje nestrannost, spolehlivost, objektivita, vědecká nezávislost, hospodárnost výdajů a důvěrnost statistických informací. Hospodářským subjektům při tom nesmí vzniknout nadměrné náklady.

ČLÁNEK III-430

Členové orgánů Unie, členové výborů, jakož i úředníci a jiní zaměstnanci Unie jsou povinni, a to i po skončení svých funkcí, nevyzrazovat takové informace, které jsou profesním tajemstvím, zejména údaje o podnicích, o jejich obchodních stycích nebo o struktuře jejich nákladů.

ČLÁNEK III-431

Smluvní odpovědnost Unie se řídí právem rozhodným pro příslušnou smlouvu.

V případě mimosmluvní odpovědnosti nahradí Unie v souladu s obecnými zásadami společnými právním řádům členských států škody způsobené jejími orgány nebo jejími zaměstnanci při výkonu jejich funkce.

Odchylně od druhého pododstavce nahradí Evropská centrální banka v souladu s obecnými zásadami společnými právním řádům členských států škody způsobené jí nebo jejími zaměstnanci při výkonu jejich funkce.

Osobní odpovědnost zaměstnanců vůči Unii se řídí služebním nebo pracovním řádem, který se na ně vztahuje.

ČLÁNEK III-432

Sídlo orgánů Unie určí vlády členských států vzájemnou dohodou.

ČLÁNEK III-433

Rada přijme jednomyslně evropské nařízení, kterým se stanoví pravidla pro používání jazyků v orgánech Unie, aniž je dotčen statut Soudního dvora Evropské unie.

ČLÁNEK III-434

Unie požívá na území členských států výsad a imunit nezbytných k plnění svého poslání za podmínek stanovených v Protokolu o výsadách a imunitách Evropské unie.

ČLÁNEK III-435

Práva a povinnosti vyplývající ze smluv uzavřených před 1. lednem 1958 nebo pro přistupující státy přede dnem jejich přistoupení mezi jedním nebo několika členskými státy na jedné straně a jedním nebo několika třetími zeměmi na straně druhé nejsou Ústavou dotčeny.

Pokud jsou uvedené smlouvy neslučitelné s Ústavou, použije dotýčný členský stát či členské státy všech vhodných prostředků k odstranění zjištěných neslučitelností. V případě potřeby si členské státy poskytnou vzájemnou pomoc k dosažení tohoto cíle a zaujmou případně společný přístup.

Při používání smluv uvedených v prvním pododstavci členské státy přihlížejí k tomu, že výhody poskytované v Ústavě každým z členských států jsou nedílnou součástí Unie a jsou proto neoddělitelně spojeny s vytvořením orgánů, kterým byly pravomoci svěřeny Ústavou, a s poskytováním shodných výhod všemi ostatními členskými státy.

ČLÁNEK III-436

1. Ústava nebrání použití těchto pravidel:
  - a) žádný členský stát není povinen poskytovat údaje, jejichž zpřístupnění podle jeho názoru odporuje podstatným zájmům jeho bezpečnosti,
  - b) každý členský stát může učinit opatření, která považuje za nezbytná k ochraně podstatných zájmů své bezpečnosti a která jsou spjata s výrobou zbraní, střeliva a válečného materiálu nebo obchodem s nimi; tato opatření nesmí nepříznivě ovlivnit podmínky hospodářské soutěže na vnitřním trhu s výrobky, které nejsou určeny výlučně k vojenským účelům.
2. Rada může na návrh Komise jednomyslně přijmout evropské rozhodnutí, kterým se mění seznam výrobků, na něž se vztahuje odst. 1 písm. b), ze dne 15. dubna 1958.

ČÁST IV

OBECNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

ČLÁNEK IV-437

Zrušení dřívějších smluv

1. Touto Smlouvou o Ústavě pro Evropu se zrušují Smlouva o založení Evropského společenství, Smlouva o Evropské unii a, za podmínek uvedených v Protokolu o aktech a smlouvách, které doplnily nebo pozměnily Smlouvu o založení Evropského společenství a Smlouvu o Evropské unii, akty a smlouvy, které je pozměnily nebo doplnily, s výhradou odstavce 2 tohoto článku.
2. Smlouvy o přistoupení
  - a) Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska,
  - b) Řecké republiky,
  - c) Španělského království a Portugalské republiky,
  - d) Rakouské republiky, Finské republiky a Švédského království a

- e) České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky

se zrušují.

Nicméně

- ustanovení smluv uvedených v písmenech a) až d), která jsou převzata do Protokolu o smlouvách a aktech o přistoupení Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, Řecké republiky, Španělského království a Portugalské republiky, Rakouské republiky, Finské republiky a Švédského království, nebo na něž se v tomto protokolu odkazuje, zůstávají v platnosti a jejich právní účinky jsou zachovány v souladu s tímto protokolem;
- ustanovení smlouvy uvedené v písmenu e), která jsou převzata do Protokolu o smlouvě a aktu o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky, nebo na něž se v tomto protokolu odkazuje, zůstávají v platnosti a jejich právní účinky jsou zachovány v souladu s tímto protokolem.

ČLÁNEK IV-438

Nástupnictví a právní kontinuita

1. Evropská unie založená touto smlouvou je nástupkyní Evropské unie založené Smlouvou o Evropské unii a Evropského společenství.
2. Orgány, instituce a jiné subjekty existující ke dni vstupu této smlouvy v platnost vykonávají, s výhradou článku IV-439, své pravomoci podle této smlouvy ve složení k uvedenému dni, dokud nebudou přijata nová ustanovení za použití této smlouvy nebo do konce jejich funkčního období.
3. Akty orgánů, institucí a jiných subjektů přijaté na základě smluv a aktů zrušených článkem IV-437 zůstávají v platnosti. Jejich právní účinky jsou zachovány až do jejich zrušení, zániku nebo pozměnění za použití této smlouvy. Totéž platí pro dohody uzavřené mezi členskými státy na základě smluv a aktů zrušených článkem IV-437.

Ostatní části *acquis communautaire* a *acquis* Unie, které existují v okamžiku vstupu této smlouvy v platnost, zejména interinstitucionální dohody, rozhodnutí a dohody zástupců vlád členských států, zasedajících v Radě, smlouvy uzavřené členskými státy, týkající se fungování Unie nebo Společenství nebo mající souvislost s jejich činností, prohlášení, včetně prohlášení učiněných v rámci mezivládních konferencí, jakož i usnesení nebo jiné postoje Evropské rady nebo Rady a ty, které se týkají Unie nebo Společenství a byly přijaty vzájemnou dohodou členských států, jsou rovněž zachovány až do svého zrušení nebo pozměnění.

4. Judikatura Soudního dvora Evropských společenství a Soudu prvního stupně, týkající se výkladu a uplatňování smluv a aktů zrušených článkem IV-437, jakož i aktů a smluv přijatých k jejich uplatňování, obdobně zůstávají zdrojem výkladu práva Unie a zejména srovnatelných ustanovení Ústavy.
5. Kontinuita právních a správních řízení zahájených před vstupem této smlouvy v platnost je zajištěna v souladu s Ústavou. Orgány, instituce a jiné subjekty odpovědné za tato řízení přijmou za tímto účelem všechna nezbytná opatření.

ČLÁNEK IV-439

Přechodná ustanovení týkající se některých orgánů

Přechodná ustanovení týkající se složení Evropského parlamentu, vymezení kvalifikované většiny v Evropské radě a v Radě, včetně případů, kdy nehlasují všichni členové Evropské rady či Rady, a složení Komise, včetně ministra zahraničních věcí Unie, stanoví Protokol o přechodných ustanoveních týkajících se orgánů a institucí Unie.

ČLÁNEK IV-440

Územní působnost

1. Tato smlouva se vztahuje na Belgické království, Českou republiku, Dánské království, Spolkovou republiku Německo, Estonskou republiku, Řeckou republiku, Španělské království, Francouzskou republiku, Irsko, Italskou republiku, Kyprskou republiku, Lotyšskou republiku, Litevskou republiku, Lucemburské velkovévodství, Maďarskou republiku, Republiku Malta, Nizozemské království, Rakouskou republiku, Polskou republiku, Portugalskou republiku, Republiku Slovinsko, Slovenskou republiku, Finskou republiku, Švédské království a Spojené království Velké Británie a Severního Irska.
2. Tato smlouva se vztahuje na Guadeloupe, Francouzskou Guyanu, Martinik, Réunion, Azory, Madeiru a Kanárské ostrovy podle článku III-424.
3. Na zámořské země a území uvedené na seznamu v příloze II, se vztahuje zvláštní systém přidružení, který je vymezen v části III hlavě IV této smlouvy.

Tato smlouva se nevztahuje na zámořské země a území, jež udržují zvláštní vztahy se Spojeným královstvím Velké Británie a Severního Irska a jež nejsou uvedeny na tomto seznamu.
4. Tato smlouva se vztahuje na evropská území, za jejichž vnější vztahy převzal odpovědnost členský stát.

5. Tato smlouva se vztahuje na Alandy s odchylkami, jež byly původně uvedeny ve smlouvě uvedené v čl. IV-437 odst. 2 písm. d) Ústavy a jež byly převzaty do hlavy V oddílu 5 Protokolu o smlouvách a aktech o přistoupení Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, Řecké republiky, Španělského království a Portugalské republiky a Rakouské republiky, Finské republiky a Švédského království.
6. Odchylně od odstavců 1 až 5 se
- a) tato smlouva nevztahuje na Faerské ostrovy;
  - b) tato smlouva vztahuje na výsostné oblasti Spojeného království Velké Británie a Severního Irska na Kypru, Akrotiri a Dhekelii, jen v míře nezbytné pro zajištění uplatňování režimu, který byl původně stanoven v Protokolu o výsostných oblastech Spojeného království Velké Británie a Severního Irska na Kypru, připojeném k aktu o přistoupení, jenž je nedílnou součástí smlouvy uvedené v čl. IV-437 odst. 2 písm. e) Ústavy, a který byl převzat do části II hlavy III Protokolu o smlouvě a aktu o přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky;
  - c) tato smlouva vztahuje na britské Normanské ostrovy a ostrov Man jen v míře nezbytné pro zajištění uplatňování režimu, který byl pro tyto ostrovy původně stanoven ve smlouvě uvedené v čl. IV-437 odst. 2 písm. a) Ústavy pro Evropu a který byl převzat do hlavy II oddílu 3 Protokolu o smlouvách a aktech o přistoupení Dánského království, Irska a Spojeného království Velké Británie a Severního Irska, Řecké republiky, Španělského království a Portugalské republiky a Rakouské republiky, Finské republiky a Švédského království.

7. Evropská rada může z podnětu dotyčného členského státu přijmout evropské rozhodnutí, kterým se vůči Unii mění status dánské, francouzské nebo nizozemské země nebo území uvedených v odstavcích 2 a 3. Evropská rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Komisí.

ČLÁNEK IV-441

Regionální unie

Tato smlouva nebrání existenci ani naplňování regionálních unií mezi Belgií a Lucemburskem nebo mezi Belgií, Lucemburskem a Nizozemskem, pokud k dosažení cílů těchto unií nedostačuje používání této smlouvy.

ČLÁNEK IV-442

Protokoly a přílohy

Protokoly a přílohy této smlouvy tvoří její nedílnou součást.

ČLÁNEK IV-443

Řádný postup pro přijímání změn

1. Vláda kteréhokoli členského státu, Evropský parlament nebo Komise mohou Radě předkládat návrhy na změnu této smlouvy. Tyto návrhy předá Rada Evropské radě a oznámí se vnitrostátním parlamentům.

2. Přijme-li Evropská rada po konzultaci s Evropským parlamentem a Komisí prostou většinou kladné rozhodnutí ve vztahu k přezkoumání navrhovaných změn, svolá předseda Evropské rady konvent složený ze zástupců vnitrostátních parlamentů, hlav států nebo předsedů vlád členských států, Evropského parlamentu a Komise. Institucionální změny v měnové oblasti jsou rovněž konzultovány s Evropskou centrální bankou. Konvent přezkoumá návrhy změn a konsensem přijme doporučení pro konferenci zástupců vlád členských států podle odstavce 3.

Evropská rada může po obdržení souhlasu Evropského parlamentu prostou většinou rozhodnout, že Konvent nesvolá, pokud to není odůvodněné rozsahem navrhovaných změn. V tom případě vymezí Evropská rada mandát pro konferenci zástupců vlád členských států.

3. Konferenci zástupců vlád členských států svolá předseda Rady, aby se společně dohodly změny, které mají být v této smlouvě provedeny.

Změny vstoupí v platnost po ratifikaci všemi členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.

4. Pokud po dvou letech od podpisu smlouvy pozměňující tuto smlouvu ratifikovaly uvedenou smlouvu čtyři pětiny členských států a jeden nebo více členských států se při její ratifikaci setkala s obtížemi, bude se touto otázkou zabývat Evropská rada.

ČLÁNEK IV-444

Zjednodušený postup pro přijímání změn

1. Stanoví-li se v části III, že Rada rozhoduje v určité oblasti nebo v určitém případě jednomyslně, může Evropská rada přijmout evropské rozhodnutí, které Radě umožní v této oblasti nebo v tomto případě rozhodovat kvalifikovanou většinou.

Tento odstavec se nepoužije na rozhodnutí související s vojenstvím nebo obranou.

2. Stanoví-li se v části III, že Rada přijímá evropské zákony nebo rámcové zákony zvláštním legislativním postupem, může Evropská rada přijmout evropské rozhodnutí, kterým umožní přijímat tyto evropské zákony nebo rámcové zákony řádným legislativním postupem.

3. Každá iniciativa Evropské rady na základě odstavců 1 nebo 2 se oznámí vnitrostátním parlamentům. Vysloví-li vnitrostátní parlament ve lhůtě do šesti měsíců od tohoto oznámení svůj nesouhlas, evropské rozhodnutí uvedené v odstavcích 1 a 2 se nepřijme. Není-li nesouhlas vysloven, Evropská rada může toto rozhodnutí přijmout.

Evropská rada rozhoduje o přijetí evropských rozhodnutí uvedených v odstavcích 1 a 2 jednomyslně po obdržení souhlasu Evropského parlamentu, který se usnáší většinou hlasů všech svých členů.

ČLÁNEK IV-445

Zjednodušený postup pro přijímání změn týkajících se vnitřních politik a činností Unie

1. Vláda každého členského státu, Evropský parlament nebo Komise mohou předložit Evropské radě návrhy na změnu všech nebo části ustanovení části III hlavy III, které se týkají vnitřních politik Unie.

2. Evropská rada může přijmout evropské rozhodnutí o změně všech ustanovení části III hlavy III nebo jejich částí. Evropská rada rozhoduje jednomyslně po konzultaci s Evropským parlamentem a Komisí a, v případě institucionálních změn v měnové oblasti, s Evropskou centrální bankou.

Toto evropské rozhodnutí vstoupí v platnost až po schválení členskými státy v souladu s jejich ústavními předpisy.

3. Evropské rozhodnutí podle odstavce 2 nesmí zvýšit pravomoci svěřené Unii touto smlouvou.

ČLÁNEK IV-446

Doba trvání

Tato smlouva se uzavírá na dobu neurčitou.

ČLÁNEK IV-447

Ratifikace a vstup v platnost

1. Tato smlouva bude ratifikována Vysokými smluvními stranami v souladu s jejich ústavními předpisy. Ratifikační listiny budou uloženy u vlády Italské republiky.
2. Tato smlouva vstupuje v platnost dnem 1. listopadu 2006 za předpokladu, že budou uloženy všechny ratifikační listiny, nebo nestane-li se tak, prvním dnem druhého měsíce následujícího po uložení ratifikační listiny tím signatářským státem, který tak učiní jako poslední.

ČLÁNEK IV-448

Původní znění a překlady

1. Tato smlouva, sepsaná v jediném vyhotovení v jazyce anglickém, českém, dánském, estonském, finském, francouzském, irském, italském, litevském, lotyšském, maďarském, maltském, německém, nizozemském, polském, portugalském, řeckém, slovenském, slovinském, španělském a švédském, přičemž všechna znění mají stejnou platnost, bude uložena v archivu vlády Italské republiky, která předá její ověřený opis všem vládám ostatních signatářských států.

2. Tato smlouva může být rovněž přeložena do jakéhokoliv jazyka určeného členskými státy z těch jazyků, jež jsou podle ústavního řádu členských států úředními jazyky na jejich celém území nebo jeho části. Dotyčný členský stát předá ověřený opis těchto překladů, který bude uložen v archivu Rady.